

**KAHDENVÄLISISTÄ SUHTEISTA MONIKANSALLISIIN
INSTITUUTIOIHIN**

**KIINAN VALTIOKÄSITYS KANSAINVÄLISEN YHTEISÖN
KONTEKSTISSA**

Leena Maria Talvensaari
Pro gradu -tutkielma
Valtio-oppi
Yhteiskuntatieteiden ja
filosofian laitos
Jyväskylän yliopisto
Heinäkuu 2006

KAHDENVÄLISISTÄ SUHTEISTA MONIKANSALLISIIN ORGANISAATIOIHIN

Kiinan valtiokäsitys kansainvälisen yhteisön kontekstissa

Leena Maria Talvensaari

Pro gradu -tutkielma

Jyväskylän yliopisto

Yhteiskuntatieteiden ja filosofian laitos, valtio-oppi

Ohjaajana professori Pekka Korhonen

Heinäkuu 2006

104 sivua

Tässä pro gradu -tutkimuksessa on keskitytty tutkimaan Kiinan johdon poliittisten puheiden kautta Kiinan valtiokäsitystä ulkopoliittikan harjoittamisen pohjalta. Tutkimuksen taustana vaikuttaa Kiinassa tapahtunut diplomaattisen toimintatavan ja ulkopoliittikan muutos. Näiden kautta Kiinan ulkopoliittikka on muuttunut bilateraalista suhteista multilateraalisen politiikan harjoittamiseen, jolloin Kiinan valtiokäsitystä tarkastellaan kyseistä muutosta vasten. Pro gradu on tarkoitettu Aasiasta ja erityisesti Kiinasta sekä sen ulkopoliittisesta toiminnasta, tavoitteista ja tulevaisuuden kehityksestä sekä kansainvälisen politiikan toimijan asemasta kiinnostuneille. Tutkimuksen aineiston muodostavat yhdeksäntoista Kiinan ulkoasiainministeriön internetsivuilta valittua Kiinan poliittisen johdon puhetta ja ne keskittyvät vuosien 1999 ja 2005 välille. Keskeisimpinä lähteinä tutkimuksessa on käytetty Barry Buzanin teoksia *People, States & Fear* (1991), *Security: A New Framework For Analysis* (1998), *International Systems in World History* (2000) ja *From International to World Society* (2004). Kyseiset teokset toimivat tutkimuksen keskeisimpinä lähteinä sekä teoreettisena pohjana tarjoten tutkimukselle teoreettisen ja käsitteellisen perustan. Tutkimuksen aineistona käytettyjä Kiinan johdon puheita analysoidaan teemoittelun ja diskurssianalyysin mukaan. Puheiden tulkinnessa käytetään lisäksi retoriikan ja argumentaation tarjoamaa puheteon käsitettä. Tutkimustulokset esitetään puheiden analysoinnin perusteella tehtävistä päätelmistä sekä näitä tukevista konkreettisista poliittisista toimista. Tällöin tutkimustulokset osoittavat, että Kiinan valtiokäsitys pohjaa vahvan valtion periaatteeseen, mutta samalla erityiseen nöyryyteen. Nöyryys tulee tutkimustulosten perusteella esiin siinä, että Kiinan kohdalla on hyvin paljon merkitystä sillä kenelle puhutaan, mitä puhutaan ja milloin puhutaan; kyse on tällöin valtiokäsityksessä näkyvästä nöyryydestä muita toimijoita kohtaan. Kyse on siitä, mitä halutaan näyttää Kiinan valtion ulkopuolelle ja millaisena asiat halutaan esittää. Nöyryys on näin ollen nähtävä tutkimustulosten perusteella osana Kiinan valtiokäsitystä, jonka tarkoituksena on näyttää Kiina sellaisena minä muut sen haluavat nähdä. Tutkimuksen tulokset osoittavat, että Kiinan johto tavoittelee vahvan valtion statusta myös kansainvälisen politiikan sektorilla, mikä heijastuu johdon puheiden ja toimien kautta. Tällöin voidaan tehdä päätelmät siitä, että Kiinaa ei ole syytä jättää tässäkään merkityksessä kansainvälisen yhteisön päätöksenteon ulkopuolelle, vaan se on otettava yhä enemmän huomioon kansainvälisen politiikan sekä taloudellisen sektorin merkittävänä toimijana.

Avainsanoja: heikko ja vahva valtio, minimaalinen ja maksimaalinen valtio, turvallisuuskompleksi, sisäinen heikkous, puheteko, interdependssi, multilateraalinen instituutio, molemminpuolisuus, diplomaattisen toimintatavan muutos, kansainvälinen yhteisö

SISÄLTÖ

1 JOHDANTO.....	5
2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	9
2.1 Tutkimusongelma.....	9
2.2. Tutkimusaineiston kerääminen.....	9
2.3 Aineiston analyysi.....	10
2.4 Puheiden tulkinta.....	11
2.5 Tutkimuksen luotettavuus.....	13
3 VALTIO, KUVITELTU KOKONAISUUS?.....	15
3.1 Valtion muodostuminen.....	16
3.2 Valtion idea, institutionaalinen ilmaus ja fyysinen perusta.....	17
3.2.1 Valtion idea.....	17
3.3 Minimaalinen ja maksimaalinen valtio.....	20
3.4 Heikot ja vahvat valtiot.....	21
3.5 Kiina valtiona.....	22
3.6 Kiinan valtion idea.....	24
4 VALTION TURVALLISUUS.....	27
4.1 Turvallisuus ja turvallistaminen.....	27
4.1.1 Turvallisuus.....	28
4.1.2 Turvallistaminen.....	29
4.2 Turvallisuuskompleksi.....	30
4.2.2 Matalan ja korkean tason turvallisuuskompleksit.....	33
4.2.3 Turvallisuuskompleksien olemassaolo.....	34
4.3 Kiinan kansallinen turvallisuus.....	35
5 KANSAINVÄLINEN YHTEISÖ.....	39
5.1 Englantilaisen koulukunnan malli kansainvälisen politiikan selittäjänä.....	39
5.1.1 Kolmen sektorin malli ja kansainvälisen yhteisön muodostuminen.....	40
5.1.2. Solidaarisuus vs. pluraalisuus.....	42
5.2 Valtiot kansainvälisessä järjestelmässä.....	45
6 KIINAN ULKOPOLIITTINEN LINJA OSANA VALTION HARJOITTAMAA POLITIIKKAA.....	48
6.1 Rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäinen ulkopoliittikka.....	49
6.1.1 Bilateraalista suhteista kansainvälisiin organisaatioihin.....	49
6.2 Kiinan poliittinen strategia.....	51
6.2.1 Aasian alue turvallisuuden merkityksessä.....	51
6.2.2 Matalan ja korkean tason turvallisuuskompleksien olemassaolo.....	52

6.3 Kiina ja alueellinen turvallisuuskompleksi	53
6.3.1 Japani Kiinan turvallisuuskompleksin ytimessä.....	54
6.3.2 Korean niemimaa osana Kiinan turvallisuuskompleksia	56
6.3.3 Taiwanin aiheuttama turvallisuuskompleksi	57
6.3.4 Intia osana Kiinan turvallisuutta.....	59
6.3.5 Kiina ja turvallisuuskompleksit.....	61
6.4 Aasia Kiinan harjoittaman politiikan kohteena	62
6.5 Alueelliset organisaatiot Kiinan johdon strategian osana.....	68
6.6 Rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäinen ulkopolitiikka kansainvälisissä organisaatioissa.....	69
6.7 Kansainvälinen yhteisö Kiinan ulkopolitiikassa	73
6.7.1 Kiinan poliittinen strategia ja kansainvälinen yhteisö.....	76
7 KIINAN VALTIOKÄSITYS KANSAINVÄLISEN YHTEISÖN	78
KONTEKSTISSA	78
7.1 Kiinan ulkopoliittinen suunta	78
7.2 Kansainvälinen yhteisö Kiinan johdon näkökulmasta.....	80
7.2.1 Kansainvälinen järjestelmä.....	81
7.2.2 Kansainvälinen yhteisö.....	82
7.2.3 Maailman yhteisö	86
7.2.4. Valtion turvallisuus kansainvälisessä yhteisössä.....	87
7.3 Kansainvälinen yhteisö ja Kiinan valtiokäsitys.....	90
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	98
LÄHTEET	101

1 JOHDANTO

Kiinan kehitys kolmannen maailman ympäristöään epäilevästä ja sisäänsä sulkeutuneesta valtiosta kohti maailman nopeimmin kasvavaa suurvaltaa on ollut valtava. Mao Zedongin ja Deng Xiaopingin jälkeinen Kiina on noussut Aasian alueen vahvaksi voimaksi ja on ulottanut vaikutuksensa myös muualle maailmaan. Kiinan tämänhetkistä asemaa ei ole kuitenkaan saavutettu hetkessä, vaan se on vaatinut vuosien työn ja myös lukuisia uhrauksia. Kulttuurivallankumous ja Taivaallisen rauhan aukion verilöyly ovat historian muistutuksena Kiinan vaikeasta tiestä, jota ei ole syytä unohtaa.

Kiinan painoarvo taloudessa ja talouskumppanina on monissa maissa kasvanut, ja Kiina onkin vahvistanut asemaansa maailmantaloudessa vuosi vuodelta. Läntiselle maailmalle Kiinan vahvasta taloudellisesta asemasta tulee lähinnä mieleen Kiina-ilmiö, joka samalla kuvastaa Kiinaa kohtaan olemassa olevaa epäluuloa. Taloudellisena mahtina Kiina on osoittanut painoarvonsa, mutta poliittisesti se on hakemassa vielä paikkaansa. Mikä Kiinan kehityksessä ja kasvussa sitten saa nykyisenkaltaisen huomion? Historiassa Euroopassa on tapahtunut vastaavanlainen kehitys ja kasvu, nyt on Kiinan vuoro. Kiinan talouden kasvun vauhti on tällä hetkellä huomiota herättävä, mutta taloudellisilla mittareilla mitattuna Kiina on yhä edelleen kehittyvä valtio. Maailmanpankin köyhyysmääritelmän mukaan vajaan yhden euron päivätuloilla elää kuudennes Kiinan väestöstä, eli 220 miljoonaa ihmistä. Lisäksi muun muassa Kiinan aikuisväestöstä 12 prosenttia on lukutaidottomia. (Kallio 2005, 75.) Vaikka Kiinan talouden kasvun vauhti luo kuvaa menestyksekkäästä ja hyvinvoivasta valtiosta, on Kiinalla vielä pitkä matka kuljettavana saavuttaakseen kehittyneet valtiot.

Euroopan unionin ja Kiinan välisen aseidenvientikiellon purkaminen, Kiinan merkitys Pohjois-Korean ydinaseneuvotteluissa sekä Kiinan ja Yhdysvaltojen epävarmat suhteet ovat vain pieniä osoituksia Kiinan maailmanpoliittisen aseman epävarmuudesta. Kiinaan kohdistuvaa epävarmuutta voidaan pitää osoituksena siitä, että se ei ole vielä varmistanut omaa paikkaansa kansainvälisen politiikan toimijana. Kiinan harjoittama ulkopoliitiikka on kuitenkin osoitus siitä, mihin Kiina on pyrkimässä. Vahva ulkopoliitiikka ohjaa Kiinan hallituksen haluamaan suuntaan ensin alueelliseksi voimaksi Aasiassa ja sitten varsin

ilmeisesti suurvallaksi kansainvälisessä politiikassa. Onko Kiina näin ollen haastamassa Yhdysvaltojen hegemonian? Yhdysvaltojen hegemonian haastaminen ei ole kuitenkaan vielä seuraavien vuosien tavoite. Kiinan kansainvälinen asema ja kehitystaso ovat vielä niin heikkoja, että pääseminen samalle tasolle Yhdysvaltojen kanssa vaatii vuosikymmenien kehittymisen. Tässä suhteessa Yhdysvallat säilyttää toistaiseksi valta-asemansa.

Vaikka oman valtion kehittäminen voidaan nähdä tämänhetkisenä päämääränä Yhdysvaltojen haastamisen sijaan, Kiinan pyrkimys harjoittaa myös ulkopolitiikkaa voimakkaalla profiililla nostaa kuitenkin kysymyksen kohteeksi Kiinan muuttuneen ulkopolitiikan suunnan. Kiinan ulkopolitiikan muutos suhteellisen passiivisesta bilateraalisten suhteiden harjoittamisesta aloitteelliseen multilateraalisten suhteiden organisointiin nostaa esiin jonkinlaisen kiinalaisen varmuuden ja luottamuksen maan taloudelliseen, poliittiseen ja sotilaalliseen kapabiliteettiin. Kun kuitenkin tunnustetaan Kiinan valtion suhteellinen heikkous, nousee merkittäväksi asiaksi kansainvälisen yhteisön kentälle pyrkivän valtion valtiokäsitys. Se, millaisena Kiinan johto näkee valtion rakentumisen perustan sekä valtion merkityksen kansainvälisenä toimijana, määrittävät samalla myös sen ulkopoliittista linjaa.

Lähden pro gradu -tutkimuksen kysymyksenasettelullani tutkimaan Kiinan valtiokäsitystä kansainvälisen yhteisön kontekstissa johdon ulkopoliittisen toiminnan kautta. Tutkimuksen perustana toimivat Kiinan diplomaattisen toimintatavan ja ulkopolitiikan muutokset, joiden tutkimisen kautta pyrin tuomaan esiin Kiinan ulkopolitiikassa vallitsevia piirteitä ja käsitteitä, jotka voidaan liittää osaksi myös kiinalaista valtiokäsitystä niiden vaikuttavuuden perusteella.

Tutkimuksen teoreettisena pohjana käytän Barry Buzanin teorioita valtion muodostumisesta, turvallisuuden käsitteestä sekä kansainvälisen yhteisön muodostumisesta. Tämän pro gradun tarkoituksena on ollut tutustua Buzanin tuotantoon ja tutkia tämän soveltuvuutta Kiinan tutkimukseen. Kyseiset teoriat tarjoavat tutkimuspohjaa sille, mitkä tekijät ovat nähtävissä ominaisina paitsi Kiinan ulkopolitiikalle myös sen valtiokäsitykselle. Buzanin teoriat tarjoavat tutkimukselle erinomaisen teoreettisen pohjan, koska yhtenäisen teoreettisen pohjan löytämisen kautta on mahdollista luoda läpi tutkimuksen esiin tuleva yhtenäinen linja ja käsitteellinen kokonaisuus. Buzanin teorioiden

ja käsitteiden kautta Kiinaa pystytään tutkimaan sekä valtion ulkopuolelta että sisäpuolelta. Teoriat antavat viitekehyksen tutkia valtiota, joka ei ole vielä täysin omaksunut kansainvälisen politiikan toimintamalleja, vaan on vasta opettelemassa niitä. Tällöin korostuu vielä kiinalaisen valtion kehittymättömyys, joka tulee esiin osana Buzaninkin teorioita. Tällöin teorioiden voidaan nähdä palvelevan tutkimusta parhaiten.

Tutkimuksen kannalta olisi oleellista saada esiin kiinalainen näkökulma, joka olisi mahdollista saavuttaa alkuperäisten kiinankielisten puheiden kautta. Tätä kuitenkin rajoittavat tutkijan omat mahdollisuudet, jolloin tutkimuksessa on keskitytty englanninkielisten käännösten tulkintaan. Kielen tuomaa ongelmaa on pyritty vähentämään sillä, että tutkimuksen aineistona on käytetty Kiinan ulkoasiainministeriön sivuilta löytyviä Kiinan johdon puheita. Puheita on saatavilla vuosien 1998–2006 ajalta, ja tutkimuksessa on käytetty vuosien 1999–2005 välisiä puheita.

Aloitan tutkimuksen valtion muodostumisen periaatteita selvittäen, ja pohdin näiden soveltuvuutta Kiinan tutkimukseen. Koska pro gradussa tutkitaan nimenomaan valtiota, on tärkeää, että sen muodostumisen periaatteet otetaan esiin. Luvussa 4 lähestyn turvallisuuden, turvallistamisen ja turvallisuuskompleksien käsitteitä Barry Buzanin teorian kautta, jolloin yhdistyy kyseisten käsitteiden ja valtion välinen merkitys. Jatkan tutkimuksen teoreettisen pohjan tarkastelua kansainvälisen yhteisön muodostumisen kautta, ja tässä käytän Barry Buzanin näkemystä englantilaisen koulukunnan teoriasta. Näiden teoreettisten perusteluiden tutkimisen jälkeen keskityn Kiinan ulkopolitiikan muutoksen tutkimiseen. Ulkopolitiikan muutoksen tarkastelun mahdollistamiseksi on otettava esiin myös muutosta ennen vallinnut tila, jotta muutoksesta tulisi esiin sen muodostama kokonaiskuva. Tämän kautta on mahdollista lähestyä ensin Aasian merkitystä Kiinan ulkopolitiikassa ja sen jälkeen Kiinan merkitystä kansainvälisen yhteisön sektorilla. Aasian tutkiminen on tärkeää Kiinan ulkopolitiikan kannalta, koska Aasian voidaan nähdä olevan osa Kiinan kokonaisstrategiaa. Näin ollen piirteet, joita Kiinan ulkopolitiikasta on löydettävissä Aasiaa kohtaan harjoitetusta politiikasta, näkyvät myös kansainvälisen yhteisön kontekstissa. Samalla ne piirteet, joiden voidaan nähdä Aasian kautta muodostavan kiinalaista valtiokäsitystä, ovat yhdistettävissä kansainvälisen yhteisön kontekstissa ilmeneviin piirteisiin.

Tutkimuksen jälkeen kokoon Kiinan ulkopolitiikan tutkimisen kautta esiin tulleita asioita ja kokoon tutkimustulokset yhteen. Johtopäätöksissä esitän myös jatkotutkimusta vaativia kysymyksiä.

Kiinan tutkimus on keskittynyt suurimmaksi osaksi läntisessä maailmassa tehtyyn tutkimukseen, jolloin tutkimustuloksissa vaikuttavat länsimainen näkökulma sekä taustaolettamukset. Tässäkin tutkimuksessa tämä tulee esiin kieliongelman sekä tutkijan länsimaalaisen taustan vuoksi. Lisäksi tutkimuksen lopputulosten kannalta on huomioitava myös tutkijan oma näkökulma sekä teoreettisen pohjan valinta, jotka ovat rajoittaneet osaltaan tutkimuksen tekemistä. Kiinan johdon puheiden kautta tutkimukseen on kuitenkin onnistuttu tuomaan kiinalainen perusta, joka palvelee tutkimuksen tavoitteita parhaiten.

2 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tutkimuksessa käytetään kvalitatiivista tutkimusmenetelmää, ja tutkimuksen aineisto koostuu Kiinan johdon vuosien 1999–2005 välillä pitämistä puheita. Tutkimuksen metodologisena kehyksenä toimii diskurssianalyysi, jonka avulla teksteistä pyritään löytämään merkitysten sijaan sitä, miten merkityksiä tekstissä tuotetaan (Luostarinen & Väliverronen 1991, 54).

2.1 Tutkimusongelma

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää Kiinan valtiokäsitystä kansainvälisen yhteisön kontekstissa. Kiinan politiikassa 1900–2000-lukujen vaihteessa tapahtunut politiikan muutos bilateraalisten suhteiden harjoittamisesta multilateraaliseen politiikkaan on tutkimuksen perustana. Olennaisia asioita tutkimuskysymykselle ovat ulkopoliitiikan ja diplomaattisen toimintatavan muutokset, sekä tutkimuksen näkökulma. Kysymyksen asettelun ja aineiston kautta tarkoituksena on tutkia nimenomaan kiinalaista näkemystä omasta valtiosta, jolloin tutkimuskysymys tiivistyy siihen, millaisena Kiinan johdon harjoittaman politiikan kautta kiinalainen valtio nähdään.

Tutkimusta lähdetään tekemään Kiinan kansantasavallan poliittisen johdon puheiden kautta. Puheiden kautta pystytään lähestymään valtiokäsitystä ulkopoliitiikan tekemisen näkökulmasta, jolloin nousee esiin Kiinan ulkopoliitiikan muutos. Kyseinen ulkopoliitiikan muutos luo samalla pohjaa sille, voidaanko Kiinan valtiokäsityksen sanoa muuttuneen sen aseman vahvistumisen ja avautumisen sekä modernisaatiopolitiikan myötä.

2.2. Tutkimusaineiston kerääminen

Aineisto koostuu Kiinan kansantasavallan ulkoasiainministeriön internetsivuilta löytyvistä Kiinan johdon puheista, jotka ajoittuvat vuosien 1999–2005 välille. Näistä aineistoksi on valittu yhdeksäntoista puhetta. Tutkimusaineiston kerääminen kohdistui Kiinan ulkoasiainministeriön internetsivuille, koska tarkoituksena oli tutkia ulkopoliitikkaa. Tällöin Kiinan johdon puheiden tutkiminen nähtiin relevanttina tutkimusongelman kannalta, koska puheiden nähtiin antavan paremmat lähestymismahdollisuudet verrattuna

yksittäisten toimien tutkimiseen. Samalla puheiden tulkinnan kautta on ulkopoliitikka ja sitä kautta muodostuva valtiokäsitys yhdistettävissä koko Kiinan valtiossa tapahtuneeseen diplomaattisen toimintatavan muutokseen, joka on tutkimuksen osalta merkittävässä asemassa.

Aineistoa valittaessa on pyritty löytämään ne puheet, joissa selkeästi tulee esiin Kiinan johdon tavoitteita ja päämääriä ulkopoliitiikan ja kansainvälisen yhteisön suhteen. Puheita valittiin sen perusteella, että niistä näkyi kansainvälisen yhteisön ja multilateraalisten instituutioiden merkitys, koska edelliset käsitteet ovat tutkimuksen kannalta olennaisia. Näin ollen puheet, joissa keskityttiin Kiinan sisäiseen tilanteeseen, jätettiin pois, koska näiden ei nähty täyttävän tutkimuksen aineistolle asetettuja kriteereitä. Koska aineiston haun kohteena olivat Kiinan ulkoasiainministeriön internetsivut, ja näin ollen ulkopoliitiikkaan liittyvien puheiden määrä oli suuri, tarkentuivat aineiston kriteereiksi nimenomaan edellä esitetyt perusteet sen sijaan, että tulkinnan kohteeksi olisi otettu puheita, joissa korostuivat bilateraaliset suhteet ja toimintaperiaatteet. Ulkopoliitiikan linjaukset ilmenevät Kiinan johdon puheissa ja tarjoavat tutkimukseen ulkopoliittisen näkökulman.

Aineisto on rajattu yhdeksääntoista puheeseen, koska tämän määrän jälkeen uudet puheet eivät enää tuoneet esiin tutkimuskysymyksen kannalta oleellisesti uutta tietoa tai näkökulmaa. Tutkimuksen aineisto voidaan kuitenkin nähdä olevan tarpeeksi kattava, koska sen kautta on mahdollista vastata tutkimuksessa heränneisiin kysymyksiin.

2.3 Aineiston analyysi

Aineiston analyysissä on toteutettu kahta analyysitapaa. Aineistoa on analysoitu teemoittelun kautta, mutta pääasiallisena analyysitapana on käytetty diskurssianalyysia. Teemoittelun käyttö asettaa tutkimukselle kuitenkin haasteen, kun sitaattien kautta ei välttämättä tule pitkälle menevää analyysiä. Tutkimuksessa tämä on pyritty välttämään teorian ja empirian yhteen sovittamisen kautta, jolloin tutkimuksessa säilyy läpi työn jatkuva teoreettisen pohjan yhdistäminen aineiston analyysiin.

Aineiston analyysi on aloitettu teemoittelun kautta. Tässä on pyritty löytämään puheista tutkimuksen kannalta olennaisia yhtenäisiä teemoja, kuten turvallisuus, Aasian alue ja

kansainvälinen yhteisö. Teemoittelun kautta on aineisto kyetty rajaamaan eri kokonaisuuksiin, jolloin eri puheissa on havaittu korostuvan tietyn teeman asiat. Teemoitteluvaihetta ei voida sanoa tehdyn ilman Eskolan ja Suorannan (1998, 19) mainitsemia hypoteeseja, koska teemoittelun taustalla on vaikuttanut Barry Buzanin teoria, jonka perusteella teemoittelua on pyritty rakentamaan. Teemoittelua käyttämällä puheita on pyritty tarkastelemaan puheen teeman avulla siitä näkökulmasta, mitä suoraan sanojen kautta on tulkittavissa ja mitä on tulkittavissa rivien välistä tai sanomatta jääneistä asioista.

Teemoittelun jälkeen aineiston analyysissä on käytetty diskurssianalyysin otetta. Metodologisesti diskurssianalyysi on tarjonnut tutkimukselle varsinaisen aineiston analyysitavan. Koska diskurssianalyysissä on tärkeää etsiä sitä, miten merkityksiä tekstissä tuotetaan, on aineiston analyysissä mentävä aineiston taakse, jotta tietyt merkitykset voidaan aineistosta löytää ja ymmärtää. Tässä on tutkimuksessa toiminut kehyksenä juuri Kiinan diplomaattisessa toimintatavassa ja ulkopoliitikassa tapahtunut muutos, jonka kautta puheille on ensin voitu hakea merkitys ja vasta sen kautta analysoida sitä, millä tavalla tätä on tavoiteltu.

Koska aineiston analyysi on keskittynyt tekstien analysoimiseen, nousee puhe merkittäväksi seikaksi tekstien tulkinnassa. Puheen analysoinnissa onkin huomioon otettava se, mitä ihminen sanoo, ja sitä on tarkasteltava siinä kontekstissa missä puhe on tuotettu. Sitä ei voi irrottaa yhteydestään (Eskola & Suoranta 1999, 196). Tämä yhdistyy diskurssianalyysin merkityssysteemin analyysiin, jolloin kyse ei ole tekstien ominaisuuksien kirjaamisesta, vaan perustellusta tulkinnasta, joka pohjautuu tutkijan ja aineiston väliseen vuoropuheluun (Jokinen, Juhila & Suoninen 1993, 28). Näin ollen aineiston analyysi on keskittynyt itse diskurssiin eli siihen, miten teksti on järjestetty, mitä sillä tehdään ja mitkä ovat sen funktiot (Potter & Wetherell 1987, 49). Tutkimuksessa merkityssysteemin analysoinnin pohjana toimivat Kiinan yhteiskunnan muutos sekä Barry Buzanin teoriat, jolloin näitä on pidettävä taustalla vaikuttavina tekijöinä, joita ei ole syytä irrottaa aineiston analyysissä erikseen.

2.4 Puheiden tulkinta

Puheiden tutkimisessa ei keskitytä vain yhden näkökulman ja tulkinnan tekemiseen, vaan puheiden tulkitsemisessa pyritään tuomaan esiin useita päätelmiä, joita puheista voidaan

tehdä. Näin ollen otetaan huomioon se kielen merkitys, että kieltä käytetään eri tavoin pyrittäessä saavuttamaan erilaisia päämääriä (Eskola & Suoranta 1998, 141). Puheiden tulkinnassa tämä näkemys tarjoaa useiden eri tulkintojen mahdollisuuden. Koska puheilla pyritään vaikuttamaan vallitsevaan asiaan tai tilanteeseen, on huomioon otettava juuri erilaiset tulkittavuudet.

Koska puheita muutetaan erilaisia tilanteita varten, on tulkinnassa otettava huomioon niiden konteksti. Tutkimuksessa puheita on tarkasteltu Kiinassa tapahtunutta muutosta vasten sekä otettu huomioon tilanteet, joissa puheet on pidetty. Kontekstin huomioon ottamisen myötä esiin nousee myös puheiden retorinen puoli, jolloin puheiden tulkinnassa on keskitytty myös siihen, että oikealla argumentaatiolla pyritään hankkimaan tai vahvistamaan yleisön hyväksyntää tai kannatusta esitetyille väitteille, jolloin kyseessä on toiminta (Perelman 1996, 16, 19). Toiminta näkyy tutkittavissa poliittisissa puheissa nimenomaan puheteon eli puheella vaikuttamisen kautta. Tämä sisältyy retoriikkaan ja laajemmassa mittakaavassa myös argumentaatioon.

Puheteko sisältää paitsi sanojen antaman sisällön, myös tilanne, jossa puhe pidetään, saattaa antaa toisenlaisen viestin (Hart 1997, 38). Kuten Hart (1987, xxi) ottaa esiin, puheenpitäjä tekee valinnan siitä kenelle hän puhuu, ajankohdan, missä hän puhuu ja kuinka pitkään hän puhuu. (Hart 1996, 40.) Puheteon ja retoriikan ottaminen tulkinnan välineeksi tarkoittavat näin ollen sitä, että argumentaatio nähdään retoriikan perustana, jolloin muut retoriset keinot rakentuvat siihen liittyen. Tutkimuksenkin kannalta retoriikka voidaan nähdä Aristoteleen esittämänä käsityksenä logoksen, ethoksen ja pathoksen olemassaolosta. Argumentin asiasisältö, puhujan uskottavuus, yleisön vastaanottokyky sekä yleisökäsitys viittaavat niihin retorisiin malleihin, jotka tutkimuksessakin on otettava esiin. (Kakkuri-Knuutila 1999, 233.) Tutkimuksessa retoriikan osalta tulkinta on tapahtunut lähinnä logoksen eli argumenttien asiasisällön kautta.

Merkityssysteemin, kontekstin ja retoriikan merkityksen vuoksi puheiden tulkinnassa on mentävä myös sanojen taakse. Puheiden merkityksen tulkitsijana ja taustalla vaikuttavana tekijänä ovat olleet nimenomaan Kiinan johdon diplomaattisen toimintatavan muutos sekä Barry Buzanin teorit, joiden kautta puheita on tulkittu merkityssysteemin ja eri kontekstin taustaa vasten. Koska puheissa näkyy tärkeänä vaikuttamisen merkitys, joka liittyy johdon tavoittelemiin päämääriin, on retoriikalla ja sen keinoilla saavutettavilla mielikuvilla

merkitystä myös puheiden tulkinnassa. Tutkimuksen tarkoituksena ei ole kuitenkaan keskittyä Kiinan johdon argumentaatioon, jolloin puheiden tulkinnan metodologisena perustana voidaan ensisijaisesti nähdä merkityssysteemin kautta esiin tuleva tutkijan tulkinta, joka pohjaa teorian ja tutkijan väliseen vuoropuheluun, mutta samalla myös puheiden kontekstin ilmenemiseen.

Puheiden tulkinta pohjaa näin ollen vahvaan perustaan puheiden, kontekstin ja teorian välillä, jolloin puheita on tulkittu näkökulman yksittäisestä yleiseen tapaan. Puheista on pyritty löytämään samankaltaisuuksia teemoittelun kautta, ja kun puheissa on korostunut useasti jokin tietty näkökulma, on tämä otettu tulkinnan tulokseksi. Mikäli tulkinnassa on ollut löydettävissä useita piirteitä, on nämä otettu esiin myös tutkimuksessa, koska puheita voidaan tulkita monella eri tavalla, jolloin korostuu puheiden ambivalenttisuus.

2.5 Tutkimuksen luotettavuus

Laadullisen tutkimuksen lähtökohtana on tutkijan avoin subjektiviteetti ja sen myöntäminen, että tutkija on tutkimuksen keskeinen tutkimusväline. Näin ollen kvalitatiivisessa tutkimuksessa tärkein luotettavuuden kriteeri on tutkija, ja luotettavuuden arvioinnissa huomio on kiinnitettävä koko tutkimusprojektiin. (Eskola & Suoranta 1998, 211.)

Diskurssianalyttisen tutkimuksen tärkeimpänä luotettavuuden kriteerinä voidaan pitää kuitenkin diskurssien rakentumisesta esitettyjen tulkintojen perusteltavuutta (Jokinen & Juhila 1991, 4). Johdon puheista tehdyt tulkinnat on tutkimuksessa perusteltu johdon ulkopoliittisen muutoksen sekä johdon strategisten päämäärien kautta, jolloin nämä on voitu suhteuttaa tutkimustuloksiin Kiinan valtiokäsityksestä.

Tutkimuksen luotettavuuteen vaikuttavana tekijänä voidaan pitää aineiston kieltä. Koska tutkijan oppineisuus ei riitä alkuperäisen aineiston tutkimiseen, ei aineiston antamaa näkökulmaa voida pitää kiinalaisena. Vaikka tutkimuksen tarkoituksena oli saada esiin nimenomaan kiinalainen näkökulma, on tämä mahdotonta tutkijan omien rajoitusten kautta sekä siitä syystä, että tutkija edustaa länsimaalaista näkökulmaa Kiinan tutkimukseen. Kiinalainen näkökulma olisi mahdollista saada vain kiinankielistä aineistoa ja sitä kommentoivaa kirjallisuutta tutkimalla. Kielen tuomaa ongelmaa luotettavuuden

kannalta on pyritty vähentämään sillä, että aineistona on käytetty Kiinan ulkoasiainministeriön internet- sivuilta saatuja puheita. Tässäkin luotettavuuden kriteeriksi nousee esiin puheiden valikoituminen. Tästä syystä puheissa säilyy tietty näkökulma eikä kriittisyyttä asioita kohtaan näy.

Tutkimuksessa käytettiin yhdeksäätoista Kiinan poliittisen johdon puhetta. Tämän määrän voidaan sanoa olleen riittävä tutkimuksen luotettavuuden kannalta, koska suurempi määrä puheita ei olisi enää tuonut tutkimukseen uutta informaatiota, jolloin useamman puheen tutkiminen ei olisi ollut tutkimuksen lopputuloksen kannalta merkittävää.

Luotettavuuden kriteerinä voidaan pitää myös aineiston analyysitapaa. Tutkimuskysymyksen ja teoreettisten kehysten ollessa selvillä, on teemoittelua sekä diskurssianalyysiä pidettävä luotettavana tutkimuksen kannalta, koska tätä kautta aineistoa on voitu lähestyä tutkimuksen kannalta olennaisten erityyppisten kokonaisuuksien näkökulmasta. Teemoittelun kautta on pystytty hahmottamaan useita eri teemoja erikseen, sen sijaan että puheita olisi tarkasteltu toisiinsa liittymättöminä kokonaisuuksina.

Tutkimuksen kannalta olennaista on aineiston löytäminen sekä tutkimuksen toistettavuus. Tutkimusaineisto on saatavilla Kiinan ulkoasiainministeriön internet-sivuilla. Vaikka aineisto on saatavilla samassa muodossa, jossa sitä on tutkittu, tutkijan näkökulmalla on vaikutuksensa siihen, millaiseen lopputulokseen päästään. Valittu teoreettinen viitekehys kuitenkin pääasiallisesti ohjaa tutkimuksen suuntaa.

3 VALTIO, KUVITELTU KOKONAISUUS?

Läntisessä poliittisessa kulttuurissa valtio nähdään usein instituutiona, ja valtioiden tehtävät ulottuvat yhteiskunnan rakentamisesta aina sen sääntelyyn ja valvontaan asti. Valtion ja kansakunnan käsitteet liitetään läheisesti yhteen, jolloin näiden kahden toisistaan riippuvuus tulee esiin. Valtiolle on kuitenkin olemassa useita eri määrittelyitä, ja se millä tavalla valtio on rakentunut ja millaisena valtio nähdään, poikkeaa hyvin paljon eri valtioiden kesken.

Perinteinen Max Weberin määrittely korostaa valtiota nimenomaan rakenteellisena kokonaisuutena. Valtio voidaan nähdä oikeusjärjestyksenä ja hallitsemiskoneistona toimivana pakkoyhteisönä, joka onnistuneesti vaatii itselleen fyysisen väkivallan käytön legitiimiä eli oikeutettua ja yleisesti hyväksyttyä monopolia määrättyllä maantieteellisellä alueella (Weber 1978, 54). Tämä määrittely korostaa nimenomaan valtion poliittisinstitutionaalista merkitystä, jossa samalla valtio ja yhteiskunta on erotettu toisistaan. Näin ollen weberiläisessä valtion määrittelyssä valtio voidaan ymmärtää lähes samana asiana kuin keskushallinto. (Buzan 1991, 59.) Weberin määrittelystä erottautuen Karl Marxin mukaan valtiota on pidettävä vain valiokuntana, joka on hallitsevan luokan, porvarien, väline, jonka avulla sen on mahdollista hoitaa porvarien yhteisiä asioita (Marx & Engels 1972, 22). Lisäksi Marxin määrittelyssä valtiosta tulee esiin pakkoyhteisön luonne, joka ilmenee muun muassa siinä, että eri alueet on liitetty yhden hallituksen, yhden lain ja yhden tullirajan muodostamaksi kansakunnaksi sen sijaan, että eri alueet saisivat toimia ilman valtiollista keskittymistä (Marx & Engels 1972, 25). Tämän valtiollisen keskittymisen kautta muodostuneeseen kansakuntaan liittyy pakkoyhteisön luonne, sen muodostamisen pakon ja siihen kuulumisen vuoksi.

Weberin ja Marxin määrittelyiden lisäksi valtio voidaan nähdä yhteiskunnallisten tavoitteiden asettajana ja yhteisten ongelmien ratkaisijana, ryhmätujen toteuttajana, eri ryhmien välisen taistelun areenana ja muun muassa hyödykkeiden tuottajana (Paloheimo & Wiberg 1997, 101–102, 118). Koska valtion määrittelyitä on olemassa useita ja valtion merkitys ei ole kaikissa valtioissa sama, valtion määrittelyn sijaan tärkeämpää tutkimuksen kannalta onkin, mikä muodostaa valtion ja millä perusteilla sitä on mahdollista pitää koossa. Kyse on tällöin valtion ideasta.

3.1 Valtion muodostuminen

Jotta Kiinan valtiokäsitystä kansainvälisen yhteisön kontekstissa ja valtion muodostumista voidaan tutkia, on ensin etsittävä teoreettisia perusteluita sille, mihin valtiota oikeastaan tarvitaan ja mikä on se liikkeelle paneva voima, joka saa ihmiset muodostamaan valtion. Tutkimuksen kannalta tämä on oleellista, koska se millä tavalla valtio muodostuu ja mitkä voimat valtion muodostuksen takana ovat, vaikuttavat siihen, millaisena toimijana valtio nähdään ja minkälaista politiikkaa valtion sisällä harjoitetaan.

Valtion olemassaolon määräävää tekijää voidaan lähestyä Hobbesin luonnontilateorian kautta, jolloin ihminen nähdään anarkisena, omia etujaan tavoittelevana ja itsekkäänä. Hobbesin luonnontilateorian mukaan turvallisuus ja pelko ovat ne asiat, jotka perustaltaan muodostavat valtion teoreettisen rakenteen ja olemassaolon perustan. Valtion tehtävänä voidaan pitää ihmisten suojelua ulkopuolisten hyökkäyksiltä ja samalla ihmisten välisiltä loukkauksilta. Vastaavasti John Locke esittää, että valtion olemassaolossa on kyse omaisuuden säilyttämisestä, jolloin valtio voidaan näin ollen nähdä mekanismina, jonka kautta ihmiset yrittävät saavuttaa turvallisuuden. (Buzan 1991, 38.)

Locken ja Hobbesin ajatukset turvallisuuden ja samalla pelon käsitteen merkityksestä valtion rakenteen teoreettisena perustana eivät ole nykyisen politiikankaan ja valtion olemassaolon säilyttämisen valossa epäolennaisia. Otetaan esimerkkinä 11.9.2001 tapahtuneet terrori-iskut Yhdysvalloissa. Tämän jälkeen Yhdysvallat on käynyt terrorismin vastaista sotaa kansallisen turvallisuuden nimissä. Kohdentamalla kansallisen uhkan valtion ulkopuolelle ja nostamalla tätä kohtaan tunnettua pelkoa, on ollut mahdollista oikeuttaa terrorismin vastainen sota. Kun kansalliselle olemassaololle on löydetty uhka, tätä uhkaa korostamalla on mahdollista legitimoida oma poliittinen toiminta, ja samalla tämän uhan olemassaolon pysyvyys saa valtion pysymään koossa valtion turvallisuuden vuoksi.

Kun on olemassa jokin ulkoa tai sisältä tuleva kohde, joka on mahdollista kokea uhkaavana, tämän kohteen määrittely uhkakuvaksi saa aikaan turvattomuuden tunteen, jolloin jonkin vahvemman ja suuremman yhteisön on mahdollista koota ihmiset suojiinsa turvallisuuden takaajan nimissä. Turvallisuuden takaajan roolin onkin ottanut valtio. Turvallisuutta ei voida kuitenkaan nähdä ainoana perusteena valtion muodostumisessa,

mutta jos Hobbesin tapaan toimintaympäristö nähdään anarkisena ja ihminen ymmärretään itsekkääksi ja omaa etua tavoittelevaksi, nousee turvallisuuden käsite tärkeäksi, kun turvattomuuden tunteen aiheuttaja voidaan osoittaa keneen tahansa.

Valtio ei kuitenkaan ole näillä perusteillakaan turvallinen ympäristö, koska lisätessään turvallisuuden tunnetta se samalla lisää turvattomuuden tunnetta. Kun valtion voima kasvaa, siitä tulee uhka yksilöille. Valtion tasapainossa on kuitenkin kyse nimenomaan siitä, että valtaa keskittämällä ja vakuuttamalla kansalaiset siitä, että valtio itsessään on kahdesta huonosta vaihtoehdosta se parempi, voi valtion tasapaino säilyä. Toisin sanoen ihmiset on saatava ymmärtämään, mitä valtion puuttuminen merkitsisi muun muassa juuri turvallisuuden kannalta. (Buzan 1991, 38.) Kyse on tällöin vallan legitimoimisesta, jolla on samalla suuri merkitys koko valtiokäsityksessä.

3.2 Valtion idea, institutionaalinen ilmaus ja fyysinen perusta

Valtiota ei kuitenkaan voida ymmärtää erillisenä yksikkönä, vaan se on ymmärrettävä eri osien kokonaisuutena. Valtiosta on erotettava valtion idea, sen institutionaalinen ilmaus ja fyysinen perusta (Buzan 1991, 65). Instituutiot kattavat muun muassa koko hallinnon, lait ja normit (Buzan 1991, 82–83). Valtion fyysisellä perustalla ymmärretään muun muassa sen asukkaat, alue ja kaikki luonnonvarat, jotka ovat valtion rajojen sisäpuolella (Buzan 1991, 90).

Tutkimuksen kannalta tärkeimpänä valtion muodostumisen elementtinä on pidettävä kuitenkin valtion ideaa, jolloin tämän huomioon ottaminen nostaa esiin valtion muodostumisen periaatteet ja näiden vaikutuksen politiikan harjoittamiseen. Valtion instituutiot sekä fyysinen perusta on nähtävä Buzanin tapaan osana valtion muodostumista, mutta tutkimuksen kannalta näiden merkitys jää kovin vähäiseksi.

3.2.1 Valtion idea

Valtion idea vastaa kysymyksiin esimerkiksi siitä, miksi valtio on olemassa, mitä se tekee, mitä sen suhteet yhteiskuntaan sisältävät (Buzan 1991, 70). Valtion idea voidaan näin ymmärtää kaikkein tärkeimmäksi yksiköksi sekä myös koko valtiokäsityksenkin ytimeksi. Kiinan kohdalla Buzanin valtion idean voidaan sanoa kytkeytyvän siihen, millaisen

merkityksen kommunistisen puolueen asema tuo valtion muodostumiseen ja koko yhteiskuntaan sekä siihen, millaisena koko valtio nähdään.

Valtion idea on määriteltävissä kansakunnan käsitteen kautta, josta on erotettavissa neljä eri mallia. Perinteisessä kansakunta-valtio -mallissa, jossa kansakunta edeltää valtiota ja sillä on täten merkittävä osa valtion kasvussa, valtion tarkoitus on suojella kansakuntaa samalla kun kansakunta tarjoaa identiteetin ja pohjan sisäiselle legitimitetille. (Buzan 1991, 72–73.) Tässä mallissa valtion ja kansakunnan yhteys toistensa rakentajina ja yhteenkuuluvuuksien yksikköinä nousee hyvin esiin, mikä osoittaa näiden kahden käsitteen yhteenkuuluvuuden. Edellisestä poiketen valtio-kansakunta -mallissa valtio toimii kansakunnan rakentajana, jolloin valtion rakentamisen malli on ylhäältä alas eikä alhaalta ylös. Kyseinen malli on helpoin toteuttaa, kun ihmiset on siirretty muualta täyttämään tyhjä alue. Valtio synnyttää kulttuuriset piirteet kuten kielen, tavat ja lisäksi lain ja muut valtion piirteet, jolloin näiden toimien myötä vasta syntyy kansakunta. (Buzan 1991, 73.)

Kolmantena valtion rakentamisen muotona voidaan pitää mallia, jossa kansakunta on jaettu kahteen tai useampaan valtioon ja jossa kansalaiset edustavat suurimmaksi osaksi tätä jaettua kansalaisuutta. Huomioitavaa on kuitenkin se, että tämä malli ei kata niitä kansakuntia, jotka ovat hajonneet usean valtion sisälle, mutta eivät ole missään enemmistönä, kuten kurdit. Kyseinen valtiomalli asettaa kuitenkin hyvin vaikean sisäisen uhan ja poliittisen ongelman valtion olemassaololle, koska näiden valtioiden yhdistämistä pidetään usein itseisarvona. (Buzan 1991, 74–75.) Vastaavasti neljäs valtiomalli sisältää sisäisen uhan ja poliittisen ongelman koko valtiolle, jolloin kyseessä on monikansallinen valtio. Kyseisinä valtioina voidaan pitää paitsi federatiivisia valtioita myös esimerkiksi Kanadaa sekä Jugoslaviaa. Monikansallinen valtio sisältää olennaisilta osiltaan kaksi tai useampia valmiita eri kansakuntia, jolloin eri kansakuntien väliset ristiriidat saattavat olla suurena ongelmana valtion sisällä, jolloin suhteet saattavat tulehtua koko valtion olemassaolon kannalta tuhoisiksi. (Buzan 1991, 75–76.)

Edelliset neljä valtiomallia eivät kuitenkaan ole päteviä kuvaamaan kaikkia valtioita, ja valtiossa saattaa olla useiden mallien piirteitä. Toimintamalli voi valtion sisällä lisäksi olla erilainen kuin mitä näytetään ulospäin. Esimerkiksi Sveitsi on muodostunut federatiivisesti, mutta siellä ei ole dominoivaa kansallista ryhmää, jolloin se ei ole täysin

monikansallisen valtiomallin mukaan rakentunut. Myös esimerkiksi Ranska, Yhdysvallat ja Jugoslavia voidaan nähdä useammasta eri näkökulmasta. (Buzan 1991, 77.)

Buzan keskittyy teoriassaan vain valtion rakentamisen alkuvaiheeseen, mutta huomioon on otettava se, että valtion muodostuminen on käynnissä jatkuvasti, oli sitten kyseessä ihmisten jokapäiväiseen elämään tai yleisiin toimintaperiaatteisiin puuttuminen, jolloin valtion muodostumisen periaatteet näkyvät valtion toiminnassa suhteessa kansalaisiin. Juuri Buzanin teorian soveltaminen jo olemassa olevan valtion toimintaperiaatteisiin sekä jatkuvasti tapahtuvaan valtion muodostumiseen, yhdistää teorian Kiinan tutkimukseen. Buzanin esittämän neljän valtion muodostumisen mallin kautta pystytään tutkimaan tarkemmin Kiinan valtiorakennetta, jossa kommunistisen puolueen asemaa pidetään poikkeuksellisenä.

Otettuaan vuonna 1949 vallan Kiinassa käyttivät poliittisten ja laillisten instituutioiden kontrolliaan käytännössä kaiken sosiaalisen, poliittisen ja taloudellisen toiminnan yli. Kiinan laillisuussysteemi heijasteleekin jännitteitä valtion kontrollin ja paikallisen autonomian välillä. (Potter 2001, 2.) Taloudelliset suhteet olivat aiheena hallinnollisessa suunnittelujärjestelmän sanelussa, joka varasi kaikki omistusoikeudet valtiolle, määräisivät valtion valvonnan kaikelle talouden liiketoiminnalle ja toivat talouden toimijat puolueen sääntöjen alle. Ajatus yleisestä suvereeniudesta, joka antaa tietoa liberaaleista laillisista instituutioista sekä myötäilevät normit, jotka estävät valtion toimintaa, puuttuvat Kiinasta. (Potter 2001, 2.)

Edellisen lisäksi lainsäädännössä ei tunnusteta yksilöiden oikeutta järjestäytyä vapaasti. Lait ja säädökset estävät järjestöjen muodostamisen erityisesti pienituloilta ja niiltä, joilla on vain vähän suhteita hallintobyrokraatiaan. (Ge 2005, 140.) Edellisten perusteella valtion muodostaminen keskitetään nimenomaan valtiolle kuuluvaksi, eikä esimerkiksi kansalaisjärjestöillä tunnusteta olevan mahdollisuutta vaikuttaa valtion muodostamiseen, jolloin Kiinaa voidaan pitää valtio-kansakunta mallin mukaan muodostuneena, kun valtio kattaa toimintansa kaikilla yhteiskunnan sektoreilla ja ohjaa sitä kautta valtion muodostumista. Kuitenkin samaan aikaan Kiinassa pyritään luomaan kuvaa valtiosta suojelejan ja huolehtijan tehtävässä, jonka korostaminen luo mielikuvaa johdon tavoitteesta taata turvallinen ympäristö ja kansalaisten turvallisuus. Esimerkiksi Kiinassa puhjenneen

sars-epidemian uutisoinnin hyödyntämänä Kiinan presidentti Hu Jintao onnistui luomaan kuvaa huolehtivana johtajana (Asikainen & Vuori 2005, 11–12).

3.3 Minimaalinen ja maksimaalinen valtio

Mikäli turvallisuuden käsite hyväksytään valtion muodostumisen peruselementtinä, tärkeänä suhteena on pidettävä kansalaisten ja valtion välistä suhdetta. Tämä koskee niin vallankäytön legitimoitua kuin muutakin valtiollista elämää. Valtion ja kansakunnan välisen suhteen tutkimuksessa on mahdollista käyttää teoreettisena pohjana Barry Buzanin esittämää teoriaa, jossa on erotettavissa minimaalisen ja maksimaalisen valtion käsitteet. Koska minimaalisen ja maksimaalisen valtion teoria korostaa valtion asemaa, Buzanin teorian käsittelyä voidaan pitää jatkeena Kiinan tutkimukseen. Tällöin voidaan korostuneesti tutkia valtion ja puolueen asemaa, jonka voidaan ymmärtää olevan valtiokäsityksenkin perusta.

Ero minimaalisen ja maksimaalisen valtion välillä tulee esiin juuri valtion merkityksen kautta. Minimaalisen valtion käsitteessä ajatuksena on, että valtion perustana on kansalaisten antama suostumus tulla hallituiksi, ja sen vuoksi valtion toimet voidaan tuomita sen perusteella, mikä vaikutus niillä on kansalaisten intresseihin. Näin ollen konflikteja kansalaisten ja valtion välillä tulee välttää, ja valtio muodostuu oikeastaan vain osista. (Buzan 1991, 39.) Buzan ottaa myös esiin Robert Nozickin käsityksen minimaalisesta valtiosta. Tämän käsityksen mukaan hyväksytyt yhteisölliset rakenteet on alistettu individuaalien oikeuksien ensisijaiselle arvolle. Tämä ajattelu johtaa väistämättömästi siihen, että kansallinen turvallisuus asetetaan tulkitsemiselle, joka painottaa yksilöiden intresseistä nousevia arvoja. Kyseinen ajattelu vaatii myös hallinnon muodon, jossa hallittujen suostumuksella on niin suuri merkitys, että valtion ja kansalaisten intressien törmäys ei edellytä merkittävää keskittymistä. (Buzan 1991, 39–40.) Näkemys minimaalisesta valtiosta voidaan ymmärtää niin, että minimaalinen valtio yrittää vähentää eroavuutta yksilöllisen ja kansallisen turvallisuuden välillä väittämällä, että valtio on tai sen pitäisi olla vain osiensä summa (Buzan 1991, 40–41).

Maksimaalisessa valtiossa sisäinen turvallisuus nähdään luonnollisena ulottuvuutena, eikä siinä ole olemassa vaatimusta yksilöiden ja valtion intressien yhdistämiseen kun taas minimaalisessa valtiossa oletetaan olevan vain vähän eroa yksilöiden ja valtion intressien

välillä (Buzan 1991, 42–43). Valtion omat intressit voivat johtua monista eri asioista. Marxistit tulkitsevat nämä esimerkiksi valtiota omaksi hyödykseen käyttävän valtaeliitin intresseiksi. Vastaavasti realistit käsittävät valtion välttämättömänä yksikkönä olemassaololle ja selviytymiselle anarkisessa ympäristössä. Maksimaalinen valtio voidaan nähdä Heinrich von Treitschken tapaan muinaisena ja välttämättömänä, sellaisena joka esiintyy itsenäisenä voimana ja ei kysy mielipidettä, mutta vaatii kuuliaisuutta. Näin valtio voidaan ymmärtää kollektiivisena yhteisönä, joka on yksilöiden yläpuolella, eikä valtiota nähdä yksilöiden luomisen prosessina. (Buzan 1991, 40.)

Minimaalisten ja maksimaalisten valtioiden olemassaoloa voidaan lähestyä kansalaisten ja hallituksen intressien tai sisäisen turvallisuuden koneiston näkökulmasta. Esimerkiksi valtion sisäinen sekasorto, kuten osassa entistä Neuvostoliittoa ja Itä-Euroopassa 1980-luvun lopulla, voidaan tulkita minimaalisen valtion muodostumisen periaattein. Kyseinen sekasorto voidaan nähdä merkkinä kansalaisten ja hallituksen jakaantumisen kasvusta, jolloin maksimaalinen valtio on tavoitellut omia intressejään ja on tuottanut liiallista haittaa yksilöiden intresseille. Tosin Itä-Euroopan kaltainen sekasorto voi olla myös osoitus minimaalisen valtion epäonnistumisesta tehtävässään ratkoa kansalaisten välillä olleita ristiriitoja. (Buzan 1991, 41.) Minimaalisen ja maksimaalisen valtion olemassaolon tulkitseminen ei näin ollen ole itsestään selvää, vaan olemassa olevalle tilanteelle on löydettävissä perusteluita molemmista näkökulmista käsin.

Toinen tapa, jolla minimaalinen ja maksimaalinen valtio voidaan erottaa käytännössä, on sisäisen turvallisuuden koneisto. Minimaalisessa valtiossa valtio ei tarvitse suurta poliisivoimaa, joten suuri poliisivoima on merkki maksimaalisesta valtiosta ja sen etäisyydestä kansalaisiinsa. Minimaalinen poliisivaltio voi olla mahdollinen, jos olemassa on kovia valtion ulkopuolelta tulevia tunkeutumisen uhkia, kuten esimerkiksi Israelissa. Näin ollen suuri ja vahva poliisivoima on mahdollista käsittää maksimaalisen valtion tunnusmerkkinä. (Buzan 1991, 41–42.)

3.4 Heikot ja vahvat valtiot

Valtioita tutkittaessa on huomioitava se, että kaikki valtiot eivät ole voimaltaan tai suorituskyvyltään samanlaisia. Valtiot voidaan jakaa heikkoihin ja vahvoihin valtioihin sen perusteella, minkälaiset rakenteelliset mahdollisuudet valtiolla on vastata sitä kohtaaviin

uhkiin. Uhka-analyysien kohdalla on kuitenkin otettava huomioon se, että kaikkiin valtioihin ei kohdistu samanlaisia uhkatekijöitä, vaikka valtioilla on yhteisiä uhkatekijöitä, kuten sotilaallinen ja ympäristöön liittyvät uhat. (Buzan 1991, 97.)

Kun valtion idea ja instituutiot ovat heikkoja, on kyseinen valtio vähemmän valtio siinä merkityksessä, kuin jos edellä mainitut osa-alueet olisivat vahvoja. Heikot ja vahvat valtiot viittaavat yhteiskuntapoliittiseen yhtenäisyyteen, kun taas vahva ja heikko voima liittyvät perinteiseen eroon valtioiden kesken siinä, miten ne kunnioittavat sotilaallista ja taloudellista kykyään suhteessa toinen toisiinsa. (Buzan 1991, 97.) Valtion vahvuus ei kuitenkaan riipu valtion voimasta. Esimerkiksi suurella ja voimaltaan vahvalla Kiinalla on heikkouksia valtiona muun muassa ideologian tulkitsemisessa. (Buzan 1991, 98.) Koska Kiinasta välittyy ulkopuolelle hyvin vahva kuva valtion aseman, merkittävyyden ja voiman vuoksi, nousee Buzanin teoria keskeiseksi koska sen kautta on mahdollista tutkia Kiinaa myös siitä näkökulmasta, jota ulkopuolelle ei pyritä näyttämään.

Olivatpa heikkojen valtioiden olemassaolon syyt mitä tahansa, näillä on kuitenkin selviä yhtenevyyksiä keskenään. Yhtenä heikkojen valtioiden yhteisenä piirteenä voidaan pitää heikkojen valtioiden hallintojen suurta ongelmaa sellaisten paikallisten uhkien suhteen, jotka ovat uhka niiden auktoriteetille. Kyseiset uhat voivat olla sotilaallisia, sissiliikkeitä, kapinoita ja niin edelleen. (Buzan 1991, 104–105.) Toisin sanoen, heikoilla valtioilla ei ole tai ne eivät ole kyenneet luomaan riittävän vahvaa paikallista poliittista ja yhteiskunnallista konsensusta, jonka avulla olisi mahdollista eliminoida laaja-alainen voiman käyttö, jatkuvan maan sisäisen poliittisen elämän toimintatapana. (Buzan 1991, 99.) Lisäksi yhteneviä piirteitä löytyy oloista, joissa heikot valtiot esiintyvät. Muun muassa poliittisen väkivallan käyttö, ihmisten jokapäiväiseen elämään kuuluva poliittinen valvonta, valtion mediaan puuttuminen ja yhtenäisen kansallisen identiteetin puute voidaan mainita niinä oloina, joissa heikot valtiot voivat esiintyä (Buzan 1991, 100).

3.5 Kiina valtiona

Perinteisesti läntisissä demokratioissa on totuttu siihen, että valtio asettaa säännöt yhteiskunnalle ja toimii ylimpänä auktoriteettina, ei yksittäinen puolue tai organisaatio, jolloin Kiinan valtiota ja valtiokäsitystä tutkittaessa nousee esiin kommunistisen puolueen asema ja merkitys. Lokakuussa 2005 julkaistussa Kiinan demokratian valkoisessa

paperissa todetaan, että kommunistisen puolueen johtajuus ja säännöt ovat vaatimuksena Kiinan kehittymiselle ja edistymiselle, ja lisäksi Kiinan kansantuotteen kasvusta ja muusta kehityksestä puhuttaessa kiitos kuuluu aina puolueelle, ei valtiolle. (White Paper on Political Democracy in China).

Kiinan valtion olemassaolo jääkin puolueen varjoon. Puolue on ottanut valtiolle kuuluvia tehtäviä, mutta tätä tilannetta voidaan pitää valtion näkymättömyyden selkeimpänä muotona. Luoma-Aho määrittelee valtion vain kuvitelmaksiksi ja metaforilla synnytyksi mielikuvaksi sekä näkymättömäksi. Valtio on olemassa, mutta vain teksteissä ja tulkinnoissa. (Luoma-Aho 2003, 58–59.) On totta, että valtiota on mahdotonta nähdä. Se, millä tavalla ja mitä asioita luokittelemme valtioon kuuluvaksi, ovatkin vain sitä, mitä meille on kerrottu ja jota kuvittelemme mielessämme (Luoma-Aho 2003, 58). Kyse on siitä, mitä olemme tuottaneet valtion käsitteen sisälle. Tähän on laskettavissa niin hallitus kuin yksittäisiä toimijoitakin. Kun valtion näkymättömyyttä ajattelee Kiinan valtion käsitteen kautta, valtion institutionaalisuutta korostavat merkitykset häviävät, ja Luoma-Ahon määrittely näkymättömästä valtiosta nousee selvemmin esiin. Kun kerran valtio on näkymättömyydestään huolimatta olemassa, sen rakenteellisen muodon ilmaantuminen ei välttämättä ole kaikissa yhteiskunnissa sama.

Kiinaa tutkittaessa ja siitä puhuttaessa on vaikea ymmärtää Kiinaa perinteisten valtiomäärittelyiden kautta, jotka korostavat valtion institutionaalista merkitystä. Valtio näkymättömänä ja mielikuvilla luotuna auttaa ymmärtämään kiinalaisen ajattelun ja valtion muodostumista. Kiinaa tutkittaessa huomiota kiinnittävänä seikkana nousee esiin juuri kommunistisen puolueen merkitys, joka korostuu myös Luoma-Ahon määrittelyn kautta. Siinä ajatus näkymättömästä valtiosta nostaa esiin kommunistisen puolueen legitiimin vallankäytön. Jos kerran valtio on vain mielikuvilla luotu, on mahdotonta näyttää, mikä olisi oikea tapa valtion olemassaolon osoittamiseen sekä mikä on oikea taho käyttämään valtaa valtion nimissä. Tällöin myös kommunistista hallintoa ja sen yksinvaltaa kohtaan nostettu kritiikki nousee kyseenalaiseksi. Jos ei ole mahdollista osoittaa, mikä olisi oikea taho käyttämään valtaa valtion nimissä, voidaan kysyä, miksi oikea taho ei olisi yhtä lailla yksipuoluejärjestelmän varaan rakennettu kommunistinen puolue. Kiinan valtio ei näkymättömyydessään poikkea näin ollen muista valtiosta, vaan Kiina täyttää valtion piirteet samalla tavalla kuin muutkin valtiot. Se mikä tekee siitä poikkeuksellisen on puolueen legitiimi asema.

3.6 Kiinan valtion idea

Kiinan valtion ideaa määritettäessä ja valtiokäsitystä tutkittaessa nousevat esiin Buzanin käsitykset valtion muodostumisesta ja koko valtion ideasta. Kiinaa voidaan Buzanin määrittelyin pitää maksimaalisen valtion mallia noudattavana. Valtiolla tunnustetaan olevan omia etuja, jolloin valtion etu menee individuaalien arvojen edelle. Tällöin myös Kiinan voiman ja mahdin kasvattaminen nähdään nimenomaan valtion etua tavoittelevana toimena.

Ei ole todenmukaista väittää, että valtion etua tavoittelevista toimista ei olisi hyötyä myös kansalaisille. Talouden, politiikan ja sotilaallisen sektoreiden modernisaatio ajatellaan valtion edun ja valtion kehityksen nimissä tapahtuvaksi toimeksi, jolloin yksilöiden etu jää usein toiselle sijalle. Otetaan esimerkkinä Kiinan talouden kasvu. Oletettavaa on, että talouden kasvun ja yhteiskunnan kehittymisen ja vahvistumisen kautta myös kansalaiset pääsisivät hyötymään taloudellisen kasvun tuomasta elintason noususta. Elintaso on toki noussut, mutta samalla erityisesti läntinen Kiina ja maaseutu kärsivät köyhyydestä. Kaupunkilaiset ovat keskimäärin 3-6 kertaa vauraampia kuin ihmiset maaseudulla, vaikka pääkaupunki Pekingissä 30 prosenttia asukkaista määritellään heikosti toimeen tuleviksi. Lisäksi maaseudulla elävän väestönkin välille on syntynyt eroja, kun Itä-Kiinan viljavilla alueilla viljelijät saavat asua nykyaikaisin mukavuuksin varustetuissa asunnoissa, kun taas syrjäseuduilla elämä on edelleen hyvin alkukantaista. (Kallio 2005, 77.) Kiinan varallisuudesta meneekin 45 % hyvätuloisimmalle sadasosalle (Kallio 2005, 77).

Talouden kasvun esimerkki on osaltaan kärjistetty puhuttaessa valtion edusta individuaalien edellä, mutta se osoittaa kuitenkin sen, mikä merkitys valtion edun ajamisella Kiinassa on. Mikäli valtio asettaa päätavoitteekseen valtion kasvun ja menestymisen sekä merkityksen kasvun koko maailmassa, ei tämä kata individuaalien hyvinvointia, koska käytännössä kyseisistä tavoitteista pääsevät hyötymään vain harvat ja valitut. Mikäli yksilöiden etu asetetaan koko valtion edun edelle, se tarkoittaisi käytännössä taloudellisen kasvun tuoman hyödyn jakamista useammalle kansanosalle. Tämä jakaminen vahvistaisi valtiota sisältä päin useammalla eri sektorilla, mutta silloin valtion tavoitteena ei voitaisi pitää mahdollisimman nopeaa vahvistumista ja kasvua yksilöiden eriarvoistumisen kustannuksella.

Maksimaalista valtiota tutkittaessa huomio on kiinnitettävä myös turvallisuuden käsitteeseen, koska tämä voidaan nähdä tärkeänä käsitteenä koko valtion muodostumisen ja pysyvyyden takeena. Maksimaalisessa valtiossa sisäinen turvallisuus on luonnollista, eikä siinä ole olemassa vaatimusta yksilöiden ja valtion intressien yhdistämiseen (Buzan 1991, 43). Turvallisuuden merkitys tulee esiin lukuisissa Kiinan yrityksissä parantaa kahdenvälisiä suhteitaan Aasian valtioiden kesken sekä monissa yhteistyöprojekteissa. Edellisiä voidaan pitää normaalina suvereenin valtion toimina, mutta näissä on löydettävissä samalla myös merkitykset valtion oman alueen ja turvallisuuden takaamisesta. On toki väärin väittää, ettei Kiinan valtio turvaisi kansalaisten turvallisuutta. Kun valtio kattaa oman turvallisuutensa, vaikutukset ulottuvat myös kansalaisille. Kansalaisten turvallisuus voidaan kuitenkin nähdä toissijaisena, kun valtion etua pidetään muita etuja tärkeämpänä.

Kuten tutkimuksessa on tullut esiin, Kiinaa voidaan pitää maksimaalisen valtion lisäksi valtio-kansakunta -mallin mukaan järjestettynä valtiona, mutta samalla heikkona. Heikkous koskee nimenomaan valtion sisäisiä rakenteita, kuten tulo- ja varallisuuserojen kasvua, korruptiota sekä muun muassa ympäristön tuhoutumista (Asikainen & Vuori 2005, 9-10). Lisäksi Kiinan kohdalla kyse on ennen kaikkea valtion sisäisestä tilanteesta, jonka uhkana on, että valtion johdon legitimitetti häviää. Kommunismien ideologia on antanut pitkään legitimitetin valtion johdolle, mutta samalla kun yhteiskunta siirtyy kauemmas valtiojohtoisesta kommunistisesta ideologiasta, on täytynyt löytää uusia keinoja legitimitetin hankinnalle, muun muassa nationalismista (Asikainen 2005, 186).

Edellisten lisäksi Kiinan valtion ja puolueen tapa toimia on osoitus Kiinan heikkoudesta. Puolueen puuttuminen valvonnalla ihmisten jokapäiväiseen elämään on hyvin tyypillinen heikon valtion tunnusmerkki, joka näkyy lähes kaikessa ihmisten elämässä, jolloin puolueen merkitys ihmisten elämässä on vahva. Puolue puuttuu kiinalaisten elämään esimerkiksi rajoittavan sensuuriin kautta, mikä on samalla yhdistettävissä myös median toimintaan puuttumiseen. Microsoftin Kiinan sivujen käyttäjien on mahdotonta löytää tietoa puolueen ja valtion hallinnon kannalta aroista asioista. Puolueen asemaa kyseenalaistava ja kriittinen tiedonvälitys lopetetaan heti. (Asikainen & Vuori 2005, 11–12.) Myös poliittisen väkivallan ilmeneminen on otettava esiin heikolle valtiolle ja näin ollen myös Kiinalle olennaisena piirteenä. Kansainvälisten ihmisoikeusjärjestöjen mukaan kidutus on Kiinassa laajalle levinnyt, ja ihmisiä lähetetään työleireille ilman oikeudenkäyntiä. Lisäksi muun muassa poliittisia vankeja on Kiinassa kymmeniätuhansia.

(Jakobson 2005, 33.) Myös vuoden 1989 Tiananmenin tapahtumia on pidettävä osoituksena jonkinasteisesta poliittisesta väkivallasta. Mielenosoitusliike tuomittiin vastavallankumouksellisenä kapinana, ja tämä johti vankeustuomioihin, karkotuksiin ja poliittisen muutoksen kieltämiseen (Vuori 2005, 237). Myös Falun Gongin harjoittamisen kiellon jälkeen seuranneiden pidätysten ja vangitsemisten jälkeen satojen on raportoitu kuolleen vankeudessa tai pian sieltä vapauduttuaan (Vuori 2005, 217). Poliittisen väkivallan käyttö liittyy näin Kiinassa olennaisesti puolueen mukaan epäilyttävän ja valtion turvallisuuden kannalta kyseenalaisen joukon tai järjestön kohteluun.

Valtion edun erottaminen individuaalien edusta, valtion edun asettaminen muun edelle, valtion merkitys valtion rakentajana valtio-kansakunta -idean mukaan, poliittisen väkivallan käyttö ja monet muut seikat ovat osoituksena siitä, että Kiinan valtion idea rakentuu maksimaalisen valtion periaatteisiin valtion edusta sekä samalla valtio-kansakunta -rakenteen mukaan. Se, mitä Kiinan ulkopuolelle jää näkemättä, on juuri valtion sisäinen heikkous, joka nousee esiin ideologian merkityksen vähenemisen sekä erityisesti sisäisten kriisien myötä. Kiinan valtion ideassa suuri merkitys on ollut nimenomaan kommunistisella ideologialla, jolloin sen merkityksen vähenemisen myötä valtion muodostumisen ja olemassaolon idea joutuu uusien tulkintojen kohteeksi. Kiinaa voikin sanoa uhkaavan suuri kriisi, mikäli valtion johto ei onnistu säilyttämään ideologian perustetta valtion idean muodostumisessa, jolloin ideologian jättämän tyhjiön tilalle on löydettävä jokin uusi konkreettinen tekijä.

4 VALTION TURVALLISUUS

Kiinan valtion idean voidaan nähdä perustuvan maksimaalisen valtion ja valtio-kansakunta-rakenteen periaatteeseen, jossa valtion etu on korkeimmassa asemassa. Valtion edun tavoitteluun kuuluu olennaisena osana myös turvallisuuden käsite, jota voidaan pitää yleisenä perusteena valtion muodostumisessa ja koossa pysymisessä. Turvallisuuden käsitteen merkitys ei kuitenkaan rajoitu vain valtion syntymiseen ja olemassaolon takaamiseen, vaan valtion turvallisuus on liitettävä laajempaan kokonaisuuteen siinä, mihin valtio kohdistaa oman turvallisuutensa keskittämisen. Mikäli valtio uhka-analyseissään kokee sitä uhkaavan tekijän nousevan nimenomaan valtion ulkopuolelta tai näkee ympärillään vallitsevan turvallisuuskompleksin, ulkopoliittinen linja keskittyy ehkäisemään tätä uhkaa. Kyseiset elementit näkyvät samalla myös mahdollisena ulkopoliittisen linjan muutoksena. Lisäksi se, millaisena valtion mahdollisuudet nähdään uhkaan valmistautumisessa, muodostaa valtiokäsitystä sen osalta, kuinka vahvana tai yhtenäisenä valtio nähdään. Näin ollen mikäli valtio ei kykene vastaamaan siihen kohdistuviin uhkiin, esiin nousee voimaltaan heikon valtion käsitys. Vastaavasti mikäli valtion mahdollisuus vastata uhka-analyysien kohteisiin on vahva, se korostaa vahvan valtion näkemystä. Tästä syystä turvallisuudella on olennainen merkitys Kiinan valtiokäsityksen tutkimisessa.

Kuten edellä on todettu, valtion ulkopoliittikkaa määrittelee hyvin paljon se, mitkä asiat koetaan uhkaavina. Tämä kiteytyy suoraan Buzanin turvallisuuden käsitteen ympärille, jolloin käsitteen tarkastelu on tutkimuksen kannalta olennaista. Kiinassa tapahtuneen ulkopoliittisen muutoksen myötä on valtion johdon ollut pakko laajentaa myös turvallisuusanalyysien kenttää. Koska Buzanin teorian kautta voidaan ottaa esiin niin alueellisen kuin globaalinkin turvallisuuden tasot, voidaan teoriaa pitää yhdistävänä tekijän Kiinan laajentuneen näkemyksen ja turvallisuuteen liittyvän tutkimuksen välillä.

4.1 Turvallisuus ja turvallistaminen

Turvallisuutta tutkittaessa nousee esiin turvallisuusuhan käsite, jolloin kohteen määrittely uhaksi oikeuttaa sitä kohtaan käydyn toiminnan. Tähän liittyy turvallistamisen käsite eli se, millä keinoilla ja millä perusteilla jostakin asiasta tehdään uhkatekijä. Turvallisuusuhkien

erikoisluonne oikeuttaa käyttämään epätavallisia keinoja uhkaan vastaamisessa, jolloin turvallisuuden käsitteen esiin ottaminen legitimoit voiman käytön, mutta antaa samalla mahdollisuuden muun muassa erityisen voiman käyttöön (Buzan, de Wilde & Waever 1998, 21). Tällöin esimerkiksi Kiinan johto voi perustella voiman käytön esimerkiksi Taiwania kohtaa, mikäli se turvallistetaan Kiinan näkökulmasta.

4.1.1 Turvallisuus

Turvallisuuden käsitteen tutkimuksessa tehdään ero perinteisen ja laajan turvallisuuden käsitteiden välillä. Käsitteiden välinen ero ilmenee uhka-analyysien kohteissa. Nähdäänkö uhan liittyvän suoraan valtioon sekä mille osa-alueelle uhan nähdään keskittyvän. Turvallisuuden käsitteen sisällä vallitseva jako on samalla osoituksena laajentuneesta turvallisuuden määrittelystä sekä uusien uhkatekijöiden ymmärtämisestä.

Perinteisessä turvallisuuden käsitteen määrittelyssä huomio kiinnittyy poliittisen ja sotilaallisen ulottuvuuden yhdistämiseen. Tässä perinteisessä määrittelyssä turvallisuus nähdään ennen kaikkea selviämisenä. Tämä liittyy olennaisesti tilanteeseen, jossa asia on esitetty uhkaavana tekijänä ja uhka kohdistuu tiettyyn kohteeseen, joka perinteisesti on ollut valtio, hallitus, yhteiskunta tai tietty alue. (Buzan ym. 1998, 21.) Kuten Waever (1988, 1995b) osoittaa, näin ollen voidaan turvallisuuden kautta esittää vallitseva hätätila, jolloin voidaan vaatia oikeutta käyttää mitä tahansa keinoja kyseisen uhkaavan tilanteen selvittämiseksi (Buzan ym. 1998, 21).

Perinteisen turvallisuuden käsitteen rinnalla voidaan puhua niin sanotusta laajasta turvallisuuden käsitteestä, johon kuuluu useita eri sektoreita verrattuna perinteiseen turvallisuuden määrittelyyn. Laajan turvallisuuden käsitteen merkitys tulee esiin myös Buzanin teoriassa, hänen eritellessään niin poliittisen, taloudellisen, sosiaalisen kuin myös ympäristön sektorit (Buzan ym. 1998 22–23). Laajan turvallisuuden käsitteen käyttö valtion uhka-analyseissa on lisääntynyt huomattavasti, kun valtion merkitys ainoana uhan kohteena on vähentynyt. Tällöin on erkaannuttu perinteisestä valtiolähtöisestä turvallisuusajattelusta, jolloin turvallisuusuhkien kohteet ovat laajentuneet, joka korostuu esimerkiksi ympäristösektorin kun uhan voidaan ymmärtää koskevan ilmastonmuutosta, eläinlajien vähentymistä tai sademetsien vähentymistä (Buzan ym. 1998, 23). Samalla Buzanin turvallisuuden käsitteen tutkimus Kiinan kohdalla on tarpeellista sen avautuessa

muualle maailmaan, jolloin valtio kohtaa uusia uhkia turvallisuusanalyseissään. Buzanin teoriaa vasten on mahdollista tehdä päätelmiä siitä, mikä merkitys uusilla turvallisuusuhilla on Kiinalle.

Perinteisen sekä laajan turvallisuuden käsitteiden valossa turvallisuutta voidaan sanoa liikkeeksi, joka vie politiikan olemassa olevien lakien taakse ja nimeää tietyn asian erityiseksi politiikan kohteeksi tai määrittää sen politiikan yläpuolelle (Buzan ym. 1998, 23). Toisin sanoen myös turvallisuuden käsitteessä on kyse asian politisoimisesta. Mikäli mahdollinen uhka politisoidaan, se samalla määritellään uhkatekijäksi, jota vastaan on toimittava. Mikäli uhkaa ei politisoida, se jää valtion toiminnan ulkopuolelle. Näin turvallisuus ja politiikka ovat sidoksissa toisiinsa, ja samalla turvallisuuden käsitteellä on mahdollista vaikuttaa sekä olemassa oleviin poliittisiin ratkaisuihin että koko valtion ymmärtämiseen.

4.1.2 Turvallistaminen

Turvallisuutta ei voida hakea, ellei ole olemassa kohdetta, joka koetaan uhkaavana. Turvallisuudessa ja uhka-analyseissä on täten kyse turvallistamisesta eli siitä, että jostain asiasta tehdään turvallisuuspoliittinen kysymys ja uhkatekijä vallitsevalle järjestykselle.

Teoriassa on mahdollista esittää malli siitä, että spektrin toisessa päässä on politisoimattoman käsite, toisessa päässä turvallistamisen käsite ja keskellä politisoitumisen käsite. Käytännössä riippuu paljon asiasta, olosuhteista ja valtiosta, mihin kohtaan tietty asia spektrillä sijoittuu. Esimerkiksi osa valtioista on politisoinut uskonnon, kuten Saudi-Arabia, ja osa on turvallistanut kulttuurin, kuten esimerkiksi Iran. (Buzan ym. 1998, 23–24.) Koska turvallistaminen ja politisoituminen voidaan nähdä lähekkäisinä ilmiöinä, turvallistamisen osalta herääkin kysymys siitä, onko turvallistettu asia myös samalla politisoitu. Erityisesti näiden kahden käsitteen välille tehtävä ero nousee esiin niiden asioiden kohdalla, jotka ovat nousseet politisoimattomien puolelta kohti spektrin toista reunaa. Tällaisia ovat esimerkiksi ympäristöasiat. (Buzan ym. 1998, 24.) Turvallistamista voidaan pitää politisoitumisesta seuraavana vahvistumisena. Politisoitumisessa asiasta tehdään julkinen ja valinnan kohde. Vastaavasti turvallistamisessa, erityisesti kansainvälisellä tasolla, asia nähdään niin tärkeänä, että se pyritään nostamaan normaalin politiikan eli julkisen keskustelun yläpuolelle, jolloin se

pitää käsitellä korkeimpien johtajien toimesta etusijalla muihin asioihin nähden. (Buzan ym. 1998, 29.) Asian turvallistaja voi kuitenkin olla jokin muu kuin ylin johtaja. Käytännössä korkeimman turvallistajan asemassa voidaan nähdä se taho, jolle on hyötyä asian turvallistamisesta

Turvallistamisen käsitteessä on kyse vallitsevan liikkeen saamasta yleisön hyväksynnästä. Turvallistamista ei siis synny, mikäli tietty kohde vain määritellään uhkaksi, vaan määrittelyn tueksi on saatava laajempi hyväksyntä. Hyväksynnän saaminen ei kuitenkaan välttämättä edellytä laajamittaista vapaata keskustelua, vaan merkitsee sitä, että järjestys liittyy aina pakkoon samalla tavalla kuin suostumukseen. Mikäli ei ole olemassa laajamittaista hyväksyntää, ei voida puhua turvallistamisesta, vaan ainoastaan turvallisuuteen liittyvästä liikkeestä. (Buzan ym. 1998, 25.) Turvallistamisessa kyse on siitä, että jokin asia perustellaan uhkaavaksi ja esitetään tärkeimmäksi seikaksi tietyllä hetkellä. Asia voidaan esittää niin, että mikäli ei toimita heti, ei mitään ole enää tehtävissä (Buzan ym. 1998, 26). Kun turvallistamista vaativalle asialle tarvitaan yleinen hyväksyntä, kyse on näin ollen puhetekoon liittyvästä liikkeestä sekä oikeasta argumentaatiosta ja retoriikasta. Tällöin pyritään vakuuttamaan yleisö asiaa kohtaan suunnatuista oikeista toimista. Retorisia keinoja käyttämällä on mahdollista saada laajamittainen hyväksyntä myös kyseenalaisille toimille, mikäli asian puolesta argumentoidaan oikealla tavalla.

Turvallistettavat asiat vaihtelevat kuitenkin ajasta, paikasta ja asiasta riippuen, jolloin uhan turvallistamisessa ei voida jättää huomioimatta uhan useita elementtejä. Uhkaan liittyvinä arvioinnin kohteina täytyy analysoida, mikä on uhan intensiteetti eli muun muassa uhan hajanaisuus, etäisyys, todennäköisyys ja mahdolliset seuraukset (Buzan 1991, 134). Näitä uhan elementtejä analysoimalla on mahdollista tehdä päätelmät siitä, onko jokin uhka todellinen kansallinen uhka, vai tarvitseeko tätä kohtaan suunnata toimia lainkaan. Uhan analysointi on asian ja uhan mahdollista turvallistamista, jolloin analysoinnissa saaduilla tuloksilla voidaan argumentoida uhkaa vastaan toimimisen puolesta.

4.2 Turvallisuuskompleksi

Kun turvallisuus on merkittävässä asemassa valtion poliittisessa strategiassa, tämän käsitteen merkitys nostaa esiin myös turvallisuuskompleksien olemassaolon ja niiden vaikutuksen valtion harjoittamaan politiikkaan. Turvallisuuskompleksin olemassaolo

voidaan määritellä siten, että se vallitsee valtioista muodostuneen ryhmän sisällä, jonka tärkeimmät turvallisuusuhat liittyvät yhteen niin läheisesti, että valtioiden kansallisia turvallisuusuhkia ei voida erottaa toinen toisistaan. Näin turvallisuuskompleksin kautta on mahdollista havainnollistaa riippuvuus kilpailun ja jaettujen intressien välillä. (Buzan 1991, 190.)

Juuri valtioiden välisten turvallisuushkien merkitys nostaa turvallisuuskompleksien käsittelyn tärkeäksi Kiinan kohdalla. Kuten tutkimuksessa tulee myöhemmin esille, Kiinan ja sen naapurimaiden välillä vallitsee juuri Buzanin kuvailema tilanne. Turvallisuusriippuvuudet keskittyvät enemmän alueellisen kokonaisuuden jäsenien välille kuin kyseisen alueellisen kokonaisuuden jäsenien ja tämän kokonaisuuden ulkopuolelle jäävien välille. (Buzan 1991, 193.) Näin ollen Aasian ja Kiinan aluetta tarkasteltaessa siihen kuuluvien valtioiden turvallisuusriippuvuudet liittyvät enemmän toisiinsa kuin alueen ulkopuolisiin alueisiin

Keskeiset tekijät joiden kautta turvallisuuskompleksia on mahdollista määritellä, ovat yleensä uhan ja pelon käsitteet. Uhan ja pelon tunteminen tulee esiin molemminpuolisesti kahden tai useamman valtion välillä. Tämä riippuvuussuhde voi kuitenkin olla sekä positiivinen että negatiivinen. (Buzan 1991, 193–194.) Lisäksi turvallisuuskompleksissa on otettava huomioon myös yhteisymmärryksen ja vihamielisyyden käsitteiden rakenteelliset merkitykset valtioiden välillä. Yhteisymmärryksen käsite vaihtelee todellisesta ystävydestä suojelun ja tuen odotuksiin, ja vastaavasti vihamielisyyden käsite liittyy epäilyn ja pelon käsitteisiin. (Buzan 1991, 189–190.) Yhteisymmärryksen ja vihamielisyyden rakenne nousee esiin lukuisista asioista, joita ei voida ennustaa voiman jakaantumisen kautta, joihin voidaan laskea kuuluvaksi esimerkiksi rajakiistat tai ideologiset suuntaukset. Kun näihin liitetään yhteisymmärryksen ja vihamielisyyden käsitteet, tulevat selvemmäksi turvallisuuteen liittyvät kanssakäymisen rakenteet sekä turvattomuuden käsite. Tällä perusteella alueellinen turvallisuussysteemi on nähtävissä yhteisymmärryksen ja vihamielisyyden käsitteisiin rakentuneena kokonaisuutena, joka on määritelty tietyn maantieteellisen alueen sisälle. (Buzan 1991, 190.)

Turvallisuuskompleksien voidaan nähdä johtuvan itsenäisten valtioiden välisestä toiminnasta. Tällöin tehdään havainto siitä, että uhkien ulottuessa useimmiten lyhyen matkan päähän, turvallisuuteen liittyvä yhteistoiminta naapurin kanssa nousee

tärkeimmäksi asiaksi. Turvallisuuskompleksit voidaan nähdä kuitenkin myös anarkian ja maantieteen yhteistoiminnan tuloksena, jolloin samalla tulee esiin turvallisuuskompleksissa yhdistyvät historialliset ja geopoliittiset juuret. (Buzan 1991, 191.) Juuri Kiinan geopoliittinen sijainti, sen läheisyys naapurimaidensa kanssa sekä vahva yhteenkuuluva historiallinen perusta nostavat esiin turvallisuuskompleksin soveltuvuuden Kiinan tutkimukseen.

Taloudellisen sektorin käsittelyä turvallisuuskompleksin osalta ei voida jättää huomioimatta jo pelkästään siitä syystä, että se muodostaa valtiolle yhtä lailla turvallisuuden uhan kuin poliittinen, sotilaallinen tai ympäristön sektori. Näin ollen mikäli taloudellisen sektorin määrittely jätetään pois turvallisuuskompleksia tutkittaessa, se samalla tarkoittaisi vajeata käsitteen tutkimista. Talouden merkitys turvallisuuskomplekseissa jää usein huomioimatta, koska sitä ei voida liittää samalla tavalla läheisesti maantieteelliseen läheisyyteen, kuin voidaan tehdä sotilaallisen ja poliittisen puolen sektoreiden osalta (Buzan 1991, 201). Taloudellisilla tekijöillä on osuutensa sekä valtion voimassa paikallisten kompleksien osalta ja niiden asemassa toimijoina paikallisessa tasapainossa ja yhtenäisyydessä. Taloudellisilla tekijöillä voi olla myös tärkeä merkitys motivoimassa ulkopuolisten intressejä paikallisessa kompleksissa. Tästä esimerkkinä voidaan mainita Yhdysvallat ja sen läsnäolo öljyntuottajamaiden alueella Lähi-idässä. (Buzan 1991, 202.)

Turvallisuuskompleksiin kuuluu olennaisena käsitteenä myös molemminpuolisuuden käsite, jonka vastakkaisena puolena on yksipuolinen turvallisuuskompleksi. Yksipuolisesta turvallisuuskompleksista voidaan nostaa esiin Kiinan muodostama tilanne muun muassa Vietnamin suhteen, jolloin toiselle puolelle kallistunut turvallisuuskompleksi tulee esiin nimenomaan Kiinan vahvan voiman kautta. Kiinalle Vietnam on vähäinen uhka, kun taas suurvallat koetaan suurempina uhkina. Lisäksi Vietnamin sotilaallinen voima on kaukana Kiinan sotilaallisesta voimasta, ja se sijaitsee samalla kaukana Kiinan sydänmailta. (Buzan 1991, 194–195.) Vietnamin Kiinaa kohtaan muodostamaa turvallisuuskompleksia vähentää olennaisesti rajasopimusten teko. Vietnamin ja Kiinan välejä ovat hiertäneet maarajoihin ja merenkulkuoikeuksiin sekä Nanshan saariin ja niiden aluevesiin kuuluvat kiistat, jotka sovittiin vuonna 1999, kun valtiot sopivat rajoista Beibun lahdella (Ministry of Foreign Affairs 23.10.2003).

Molemminpuolisuuden käsitteen luoma turvallisuuskompleksin olemassaolo vähenee olennaisesti, kun valtioiden väliset rajakiistat on sopimuksilla sovittu. Esimerkiksi 1960-luvulla Kiina ja Pohjois-Korea, Mongolia, Afganistan, Pakistan, Nepal ja Myanmar sopivat rajakiistat neuvotteluiden kautta. 1990-luvulla Kiina allekirjoitti rajasopimukset Laosin, Venäjän, Kazakstanin, Kirgisian, Tadžikistanin ja Vietnamin kanssa. Lisäksi Kiinan, Laosin ja Venäjän rajat tutkittiin uudelleen, Kiinan ja Kazakstanin välisen rajan tarkastelu suoritettiin loppuun sekä Kirgisian ja Kiinan välisen rajan tutkiminen aloitettiin. (National Defense in 2000.) Vaikka Kiina on sopinut rajoista useiden valtioiden kanssa, ei tämä kuitenkaan tarkoita sitä, ettei kyseisiä valtioita voida nähdä osana Kiinan aiheuttamia turvallisuuskomplekseja. Tällöin kyseessä on kuitenkin enemmän toiselle puolelle kallistunut turvallisuuskompleksi ja näin vahva riippuvuussuhde.

Rajasopimusten tarkastelu osoittaa, että Japani, Intia ja Taiwan ovat alueita, joiden kanssa Kiina ei ole sopinut rajoista ja joilla on Kiinan turvallisuuden kannalta tärkeä merkitys. Niiden kanssa voidaan sanoa vallitsevan molemminpuolisuuteen perustuva turvallisuuskompleksi. Tähän palataan tutkimuksessa myöhemmin.

4.2.2 Matalan ja korkean tason turvallisuuskompleksit

Kiinan ja sen naapurimaiden tilanne osoittaa, miten turvallisuus ja riippuvuus voivat olla vain toiselle puolelle kallistuneita. Tämä kallistuneisuus johtaa yksipuolisiin turvallisuuskysymyksiin, sekä hyvin yksipuoliseen riippuvuussuhteeseen voimakkaammasta valtiosta. Kyseinen tilanne osoittaa samalla rajan matalan ja korkean tason turvallisuuskompleksien välillä.

Matalan tason turvallisuuskompleksi tulee ilmi paikallisista valtioista, joiden voima ei ulotu ja riitä kauemmaksi kuin välittömän naapurin voiman kantama. Tämä voiman rajoitus on tärkein elementti omavaraisen paikallisen turvallisuuskompleksin olemassaoloon. (Buzan 1991, 195.) Tätä tilannetta kuvaavat juuri Vietnamin, Malesian ja Pakistanin tilanteet, jotka jäävät voiman ja vahvuuden käsitteiden kohdalla kauas Kiinan taakse. Buzanin käsittein, valtiot ovat näin ollen voimaltaan heikkoja valtioita.

Korkeamman tason turvallisuuskompleksi koskee suuria ja vahvoja valtioita, kuten Yhdysvaltoja ja Venäjää sekä Kiinaa, joiden voima ulottuu paljon kauemmas oman

elinpiirinsä ulkopuolelle. Koska Kiinassa on havaittavissa näin ollen Buzanin käsittein sekä korkean että matalan tason turvallisuuskompleksien merkitys, on kyseisiä käsitteitä pidettävä tärkeinä Kiinan tutkimuksessa.

4.2.3 Turvallisuuskompleksien olemassaolo

Vaikka edelliset esimerkit osoittavat turvallisuuskompleksien olemassaolon, ei turvallisuuskompleksin havainnoiminen kuitenkaan ole yksinkertaista. Ensimmäisenä syynä turvallisuuskompleksin vaikealle havaittavuudelle voidaan pitää sitä, että joidenkin valtioiden voima on niin heikko, että niiden voima ei ulotu omien rajojen ulkopuolelle. Kyseisillä voimaltaan heikoilla valtioilla uhka-analyysit ovat keskittyneet valtion sisäisiin uhkiin. Kyseisillä valtioilla ei ole myöskään tarpeeksi turvallisuuteen liittyvää vuorovaikutusta luodakseen turvallisuuskompleksia. Kyseisiä tilanteita on mahdollista löytää esimerkiksi Afrikasta sekä Tyynenmeren saarivaltioiden väliltä. (Buzan 1991, 197–198.)

Toinen tekijä turvallisuuskompleksin vaikealle havaittavuudelle löytyy alueelta, jossa ulkopuolisella valtiolla on hallinta. Valtion merkitys alueella on niin vahva, että se supistaa normaalin turvallisuusdynamiikan paikallisten valtioiden välillä. Tätä tilannetta on mahdollista kutsua jonkinlaiseksi valtaamiseksi. Kyseinen tilanne sisältää usein sotilaallisen voiman olemassaolon, jolloin samalla alueen vallannut valtio saattaa liittää vallatun alueen osaksi suurempien valtioiden välistä kiistaa ja saattaa jopa tuhota vallatun alueen kokonaan. Paras esimerkki kyseisestä tilanteesta löytyy muun muassa Euroopan kolonialismin ajalta sen hallitessa emämaan ulkopuolisia alueita. (Buzan 1991, 198.)

Jos turvallisuuskompleksin olemassaolon hahmottaminen saattaa olla vaikeaa, myös kompleksin rajojen löytämisessä on omat vaikeutensa. Ensimmäinen näistä vaikeuksista ilmenee, kun kahden turvallisuuskompleksin raja on hajoamassa alueellisen turvallisuusdynamiikan muutoksen vuoksi. Toinen ongelma näkyy tilanteessa, kun turvallisuusriippuvuus on siirtynyt vain toiselle osapuolelle. Tämä tulee esiin kun korkean ja matalan tason kompleksit ovat fyysisesti vierekkäisiä. Tästä voidaan nähdä esimerkkinä edelläkin esiin otettu tilanne Kiinan ja Vietnamin välillä. Kolmas ongelma tulee esiin tilanteessa, jossa kaksi tai useampia turvallisuusriippuvuuden solmua on olemassa

useamman valtion muodostaman ryhmän sisällä, jolloin on olemassa perusteita myös sille, että alue koetaan yhtenä kompleksina. (Buzan 1991, 198–199.)

4.3 Kiinan kansallinen turvallisuus

Turvallisuuspolitiikassa on mahdollista tehdä jako uhkien ja heikkouksien kesken, jolloin valtio voi vähentää turvattomuuttaan joko vähentämällä heikkouksiaan tai estämällä tai vähentämällä uhkia. Heikkouden käsite liittyy nimenomaan valtion olemassa olevaan sisäiseen heikkouteen, ja uhkakuvien vähentäminen kohdistuu valtion ulkopuolelta tulevien uhkien vähentämiseen, jolloin nämä elementit ovat osana kansainvälisen ja kansallisen turvallisuuden käsitteitä. Toisin sanoen kansallinen turvallisuuspolitiikka voi keskittyä joko valtion sisältä tuleviin uhkiin, jolloin turvallisuuspolitiikka keskittyy valtion sisäisiin heikkouksiin, tai se voi keskittyä vähentämään valtion ulkopuolelta tulevia uhkatekijöitä. (Buzan 1991, 112.)

Edellinen Buzanin argumentti sisältä ja ulkoapäin tulevien uhkien välillä korostaa samalla näiden poliittista tarkoitusta. Tämä tulee esiin siinä, että ulkoistamalla valtioon kohdistuvat uhat voidaan peitellä sitä, mitä ulkopuolelle ei haluta näyttää. Ulkopuolisten uhkien voidaan osoittaa olevan tärkein prioriteetti, vaikka todellisuudessa ulkopuolisiin uhkiin keskittymällä vain peitetään valtion sisäistä heikkoutta.

Kiinaan kohdistuvien uhkakuvien tulkinnassa voidaan ottaa huomioon pääministeri Wen Jiabaon 10.9.2004 pitämä puhe viidennessä Aasian ja Euroopan välisessä tapaamisessa, sekä hänen pitämänsä puhe 4.7.2005 Aasian yhteistyöorganisaatio ACD:n ulkoministerien tapaamisen avajaisissa. Myös ulkoministeri Li Zhaoxingin 28.9.2004 pitämä puhe YK:n yleiskokouksessa voidaan ottaa esiin analysoitaessa Kiinaan kohdistuvia uhkia.

Non- traditional security factors like terrorism, cross- border crimes, spread of infectious diseases and pollution of the environment have posed an ever-growing threat. (Wen 10.9.2004)

Terrorist activities remain rampant, transnational problems such as the spread of weapons of mass destruction, drug trafficking, trans- border crimes and illegal migration erupt one after another. (Li 28.9.2004)

Today Asia is a region full of hopes yet filled with complexities. Here exist the territorial, ethnic and religious issues left over from history, regional hot issues, the issue of imbalanced economic development and such new problems as terrorism, cross-border crime, deterioration of ecological environment and spread of epidemic diseases. (Wen 4.7.2005)

Näiden puheiden perusteella Kiinan turvallisuusanalyysien kohteet ja uhat voidaan kohdistaa valtion ulkopuolelle. Kiinaan kohdistuvien uhkien ulkoistamista ja ulkoisten uhkien esittämistä ensisijaisina ei pidä nähdä vain välinpitämättömyyden näkökulmasta. Kiinan nouseva asema ja merkitys maailmassa johtavat siihen, että Kiinan on osoitettava voimaansa ja vahvuuttansa monella sektorilla. Tämä koskee samalla myös turvallisuuden käsitettä. Kiinan johdon argumentoimissa ulkoisten uhkien merkityksen puolesta, se samalla antaa kuvaa yhtenäisestä ja vakaasta kiinalaisesta yhteiskunnasta, jota ei pitäisi laskea heikkojen valtioiden piiriin. Kiinan kansallista turvallisuutta arvioitaessa huomioon täytyy ottaa näin ollen myös se, mitä Kiinan johto haluaa puheillaan viestittää ulkomaailmalle, mitä kerrotaan ja mitä jätetään kertomatta. Ottamalla esiin Kiinan sisältä tulevat uhat ja koko valtion sisäinen heikkous luotaisiin kuvaa heikosta Kiinasta, joka on päinvastainen kuva johdon haluamasta mielikuvasta. Kiinan etujen ja johdon kansainvälisen yhteisön areenalle liittyvien tavoitteiden mukaista on, että Kiina nähdään vahvana ja yhtenäisenä yhteiskuntana, joka on valtion rakenteen perusteella valmis todelliseksi toimijaksi kansainvälisen politiikan sektorilla. Kyse on näin ollen turvallisuuteen ja turvallistamiseen liittyvästä puheteosta, jolla pyritään vakuuttamaan toinen osapuoli. Mikäli edellä esitetyt puheet olisi suunnattu Kiinan valtion sisälle, niissä korostuisivat todennäköisesti valtion sisäiset ongelmat ja asiat, joihin kansa toivoo parannuksia. Näin ollen Kiinan johto on puheissaan ottanut esiin sen, millainen sen kohdeyleisö on ja mitä se haluaa kuulla, jolloin on kyse oikeasta argumentaatiosta.

Puheissa korostuu uhkakuvien määrittely nimenomaan laajan turvallisuuden käsitteen mukaan, josta Buzanin teorian perusteella on erotettavissa niin poliittisen, taloudellisen, sosiaalisen kuin myös ympäristön sektorit (Buzan ym. 1998, 22–23). Kyseiset sektorit tulevat esiin erityisesti apulaisulkoministeri Shen Guofangin 21.11.2003 pitämässä puheessa Konrad Adenauer-säätiön järjestämässä kansainvälisessä konferenssissa.

Traditional security concerns such ethnic or religious conflicts and border of territorial dispute secure exist, while non- traditional security threats are quickly growing. (Shen 21.11.2003)

Non- traditional security problems such as terrorism, cross- border crimes, environmental pollution, population explosion, drug trafficking and infectious diseases have become the major problems impending human development. (Shen 21.11.2003)

As such, the security issue has split over a wide range of areas of politics, economy, military sectors and technology. (Shen 21.11.2003)

Apulaisulkoministeri Shen Guofangin hahmottelemat uhkakuvat osoittavat sen, että myös Kiinan johto on siirtynyt uhka-analyyseissä perinteisestä turvallisuuden käsitteestä laajan turvallisuuden käsitteen piiriin tunnustaessaan valtiota laajempien sektoreiden uhat todellisiksi turvallisuuteen liittyviksi asioiksi. Shen sinällään tunnustaa perinteisten uhkien olemassaolon, mutta laajentaa uhka-analyysin Buzaninkin osoittamille sektoreille. Uhkakuvien laajentaminen useille sektoreille merkitsee valtion käyttämän turvallisuuspoliittisen tilan laajentamista, kun valtio luettelee olemassaoloaan uhkaaviksi tekijöiksi selkeästi ulkopuolelta tulevat uhat. Tällä taas on merkitystä sille, millä tavalla Kiina nähdään. Kun Kiinan johto ottaa puheissaan esiin muita sektoreita kuin pelkästään valtion, se luo samalla kuvaa yleisesti hyväksytyjen mallien ja käsityksien soveltamisesta. Tämän kautta Kiinan nähdään yhä paremmin soveltuvan kansainvälisen politiikan toimijaksi.

Se, mitä laajan turvallisuuden käsitteen käyttöönotto Kiinassa merkitsee, on osoitus Kiinan muuttuneesta ulkopolitiikasta. Kiinan johto on osoittanut ymmärtäneensä, että muuttuneessa kansainvälisessä yhteisössä ja maailmanpolitiikassa se ei voi enää keskittyä perinteisen turvallisuuden käsitteen piiriin kuuluviin uhkiin, vaan muuttunut kansainvälinen tilanne on asettanut myös Kiinan uusien uhkakuvien eteen. Tämän muutoksen tunnustamisella Kiinan kehitys on nähtävissä edenneenä, mikä on edellytyksenä sen merkittävämmälle asemalle kansainvälisen politiikankin sektorilla. Kiinan modernisaatiopolitiikan voidaan tässä mielessä ymmärtää ulottuneen myös turvallisuuden käsitteeseen, kun yhteiskunnan vahvistumisen myötä on ymmärretty paremmin valtion ulkopuolelta tulevat uhat.

Se, millaisena valtion mahdollisuudet nähdään uhkaan vastaamisessa, määrittelee samalla myös muun muassa sitä, nähdäänkö valtio vahvana vai heikkona, jolloin turvallisuuden käsite ei liity vain valtion olemassa olon takaamiseen, vaan sen kautta on mahdollista edistää valtion johdon tavoitteita. Kun käsitettä käytetään oikeissa tilanteissa, on mahdollista luoda kuvaa vahvasta valtiosta. Turvallisuuden ja turvallistamisen käsitteillä on täten suuri merkitys koko valtion harjoittamassa politiikassa, ja niiden käyttö on mahdollista nähdä paitsi olemassaolon turvaajana ja valtion rakentumisen perusteena, myös välineenä omissa poliittisten ja strategisten päämäärien saavuttamisessa. Turvallisuuden käsitteen käyttöä voidaan pitää näin oikean argumentaation kautta saavutettavien päämäärien välineenä.

5 KANSAINVÄLINEN YHTEISÖ

Kansainvälinen yhteisö ja koko kansainvälisten suhteiden kenttä on tutkijoiden näkökulmasta hyvin monimuotoinen, eikä vallalla ole yksimielistä käsitystä siitä, mitä koko järjestelmällä ymmärretään (Buzan & Little 2000, 35). Tutkittaessa Kiinan valtiokäsitystä kansainvälisen yhteisön sektorilla, on esiin otettava kansainvälisen yhteisön muodostumisen periaatteet, koska se millaisena Kiinan johto näkee kansainvälisen yhteisön muodostumisen vaikuttaa paitsi sen toimintaan kyseisellä sektorilla myös koko valtiokäsitykseen. Tutkimuksen kannalta ei ole kuitenkaan tarpeellista käsitellä erikseen useita kansainvälisen politiikan teorioita, koska ne eivät tarjoaisi oleellista teoreettista kehystä tutkimukseen jos niiden käsittely jää suppeaksi ja toisen kansainvälisen politiikan teorian varjoon. Nimenomaan Buzanin englantilaisen koulukunnan teoria on tutkimuksen kannalta perusteltua ottaa esiin, koska Kiinan diplomaattisen toimintatavan muutos on muuttanut suhtautumistapaa kansainvälistä yhteisöä kohtaan. Tällöin tutkimuksen kannalta on tärkeää, että kaikkien eri toimijoiden samanaikaiset vaikuttamismahdollisuudet otetaan esiin. Lisäksi englantilaisen koulukunnan näkemys kansainvälisestä yhteisöstä painottaa multilateraalista yhteistyötä, joka on juuri se linja, jota myös Kiinan johto painottaa. Siten Buzanin englantilaisen koulukunnan teorian kautta voidaan tehdä päätelmiä siitä, näkeekö Kiinan johto kansainvälisen politiikan kentän niin laajana, kuin se antaa ymmärtää.

On kuitenkin mahdotonta arvioida, tarjoaako englantilainen koulukunta parhaimman mallin ja näkökulman kansainvälisen politiikan ja kansainvälisen yhteisön tutkimukseen. Kansainvälisen politiikan tutkimuksessa ja teorian valitsemisessa siihen vaikuttaa hyvin paljon näkökulma, josta tutkimusta lähdetään tarkastelemaan. Huomioon otettavaa on, että tutkijan näkökulmalla on merkityksensä myös teoreettisen mallin valinnassa, eikä englantilaisen koulukunnan kolmiulotteinen ja monimuotoinen malli ole näin ollen sopiva kaikkeen tutkimukseen.

5.1 Englantilaisen koulukunnan malli kansainvälisen politiikan selittäjänä

Englantilaisen koulukunnan teoria näkee koko kansainvälisen politiikan kentän useamman eri yksikön kokonaisuutena. Yksiköt ovat samalla myös tärkeimmät käsitteet englantilaisen

koulukunnan tutkimuksessa. Kansainvälinen järjestelmä, kansainvälinen yhteisö ja maailman yhteisö nähdään usein erillisinä käsitteinä ja yksiköinä, mutta Buzanin mukaan ne vallitsevat kuitenkin samanaikaisesti sekä keskustelun kohteina että myös kansainvälisen sektorin todellisuuden näkökulmina (Buzan 2004, 6, 10). Edellinen kolmen sektorin jako auttaa hahmottamaan paitsi koko kansainvälisen sektorin monimuotoisuutta, nostaa kyseinen jaottelu esiin myös englantilaisen koulukunnan moniarvoisuuden (Buzan 2004, 10). Moniarvoisuuden kautta englantilainen koulukunta on saanut vaikutteita useista eri kansainvälisten suhteiden teorioista. Tämän vuoksi teoria tarjoaa monimuotoisen välineen kansainvälisen politiikan tutkimukseen, koska se ei pitäydy vain yhdessä näkökulmassa ja yhdessä käsitteessä. Näin ollen se palvelee tätä tutkimusta parhaiten.

5.1.1 Kolmen sektorin malli ja kansainvälisen yhteisön muodostuminen

Kansainvälisen järjestelmän käsitteessä nousee esiin realismin sekä hobbeslaisen ja machiavellilaisen ajattelun vaikutus ja sitä kautta voimapolitiikan merkitys kansainvälisen järjestelmän perustekijänä. Kyseinen voimapolitiikka vallitsee nimenomaan valtioiden kesken, jolloin kansainvälisen anarkian rakenne ja prosessi nousevat keskeiseksi asiaksi kansainvälisten suhteiden teoriassa. (Buzan 2004, 7.) Kuten Tilly (1990, 162) ottaa esiin kansainvälisissä systeemeissä korostuu ennen kaikkea paitsi valtioiden välinen toiminta, myös se, että kyseisten toimijoiden vuorovaikutteisuus vaikuttaa jokaisen valtion käyttäytymiseen (Buzan 2004, 7). Näin ollen kansainvälisen systeemin määrittelyssä tulee esiin realismiin liittyvä valtiokeskeisyys sekä myös konstruktivistien ajattelun mukainen valtioiden välinen sosiaalisuus. Siinä valtioita ei nähdä yksinään toimivina, vaan niiden toiminnalla tunnustetaan olevan vaikutuksensa myös muihin valtioihin. Tällöin kansainvälinen järjestelmä muodostaa valtioiden ympärille kokonaisuuden, jossa toimimisella on vaikutuksensa koko systeemiin kuuluviin valtioihin.

Kansainvälinen järjestelmä muodostaa valtioiden ympärille tilan, jossa ne toimivat. Järjestelmä ei käsitä niinkään sääntöjä tai normeja vaan antaa kehyksen, jossa valtiot harjoittavat politiikkaansa. Se, mikä asettaa rakenteen kansainväliselle järjestelmälle ja kansainvälisille suhteille, on nimenomaan englantilaisen koulukunnan kansainvälisen yhteisön käsite. Kansainvälisen yhteisön käsite liittyy rationalismin teorian malliin valtioiden välisten yhteisten intressien ja identiteetin institutionalisoitumisesta. Institutionalisoitumisen myötä normien, sääntöjen ja instituutioiden luominen voidaan

nähdä kansainvälisten suhteiden perusajatuksena. Kokonaisuutena kansainvälisen yhteisön käsite on hyvinkin yksinkertainen. Kuten ihmiset elävät osana yhteiskuntia, joita yksilöt muokkaavat ja joita yhteiskunta muokkaa, niin samalla tavalla valtiot elävät kansainvälisessä yhteisössä, joka muokkaa niitä ja jota valtiot myös itse muokkaavat (Buzan 2004, 7-8.)

Vuorovaikutteisuuden lisäksi kansainvälisen yhteisön piirteenä on juuri edellä mainittu vertaus valtioiden sisällä vallitseviin yhteiskuntiin ja näiden luomiin sääntöihin. Kansainvälinen oikeus, hallitusten välinen dialogi, kansainväliset organisaatiot ja suvereniteetin merkitys ovat vain muutamia esimerkkejä siitä normien, instituutioiden ja sääntöjen verkosta, jonka kansainvälinen yhteisö on muodostanut (Burchill 2005, 155). Kansainvälistä yhteisöä ei kuitenkaan ole pidettävä ylimpänä auktoriteettina normien muodostamisen perusteella, koska kansainvälisen yhteisön normit ovat muodostuneet institutionalisoitumisen myötä eivätkä tietyn tahon määrääminä toimintaperiaatteina.

Englantilainen koulukunta ei tunnusta ylempää auktoriteettia tai hallintoa, vaan näkee ihmiskunnan globaalina yhteisönä, jossa poliittisia ja maantieteellisiä rajoja pitkin muodostetut sosiaaliset ja moraaliset siteet johtavat enemmän yhteiskuntaan kuin hallinto (Burchill 2005, 158). Kansainvälisen yhteisön muodostamat normit voidaan nähdä valtioiden sosiaalisuuden ja vuorovaikutteisuuden näkemyksen kautta, ja tämä liittyy samalla myös englantilaisen koulukunnan sisällä vallitsevaan ajatukseen valtioiden yhteisistä intresseistä. Tämä nostetaan esiin juuri kaikkien valtioiden mahdollisuutena hyötyä sääntöjen ja sopimusten syntymisestä, jotka asettavat rajoja näiden toiminnalle ja joiden kautta muun muassa kansainvälisen politiikan ennustamattomuutta on voitu vähentää. Yhteisten etujen tunnustaminen on muodostanut toiminnallisia tuloksia, kuten esimerkiksi kansainvälisen diplomatiajärjestelmän. (Burchill 2005, 154.)

Kansainvälistä politiikkaa tutkittaessa ei enää voida jättää huomioimatta yksilöiden ja muun muassa ei-valtiollisten organisaatioiden merkitystä. Niihin on laskettavissa niin poliittisen kuin sosiaalisenkin sektorin organisaatioita, joiden tärkeimmät intressit vaihtelevat ihmisoikeuksien ja urheilun välillä (Buzan & Little 2000, 206). Koko maailman yhteisön käsite nostaa esiin yksilöt, ei-valtiolliset organisaatiot ja lopulta koko maailman populaation keskittyen globaaleihin sosiaalisiin identiteetteihin. Se asettaa valtiosysteemin merkityksen kansainvälisten suhteiden keskustaan (Buzan 2004, 7). Maailman yhteisön

käsitteen voidaan nähdä keskittyvän valtiota kosmopoliittisempaan mielikuvaan siitä, miten ihmiskunnan asiat on järjestetty tai pitäisi järjestää (Buzan 2004, 1).

Englantilaisen koulukunnan malli saattaa yksinkertaisuudessaan olla jopa hyvin haastava, koska se tarjoaa sekä kansainvälisen politiikan tutkimukseen että myös valtioiden väliseen toimintaan useita eri ulottuvuuksia, jotka on otettava huomioon. Englantilaisen koulukunnan näkemys on kuitenkin tiivistettävissä Robert Jacksonin (1992, 271) määrittelyyn englantilaisesta koulukunnasta: ”Teoreettisten tutkimusten muodostelma, joka ilmaisee kansainväliset suhteet ei pelkästään voimana, hyvinvoinnin mielivaltaisuutena tai dominoinnin mahdollisuutena, vaan myös tunnustuksena, assosiaationa, jäsenyytenä, tasa-arvona, pääomana, legitimoiduilla intresseillä, oikeuksina, vastavuoroisuutena, tapoina, kokouksina, erimielisyyksinä, rikoksina, vahinkona, tuhona, korjauksena ja muuna ohjeellisena ihmisen käyttäytymisenä.” (Buzan 2004, 6).

Buzanin esiin ottaman Jacksonin englantilaisen koulukunnan määrittely nostaa esiin kansainvälisen politiikan kentällä vallitsevan hyvin inhimillisten toimintojen merkityksen. Kun englantilaisen koulukunnan kolmen sektorin mallia tutkitaan käytännössä ja sitä sovelletaan tutkimukseen, tulee näkyviin hyvin monipuolinen tutkimuksen malli, joka osoittaa sen, miten monimuotoisten asioiden kanssa kansainvälisen politiikan kentälle pyrkivän valtion, Kiinan, on tultava toimeen. Ennen kaikkea se näyttää, miten kansainvälisen politiikan sektorin tarjoamat ongelmat ja asiat sen on otettava omissa pyrkimyksissään ja strategioissaan huomioon, jotta valtion johto onnistuu saavuttamaan kokonaisstrategian mukaisen päämääränsä.

5.1.2. Solidaarisuus vs. pluraalisuus

Vaikka englantilaisen koulukunnan teoria vaikuttaa kokonaisuudessaan hyvin yhtenäiseltä, on siinä erotettavissa kuitenkin kaksi eri näkemystä kansainvälisen sektorin järjestäytymisestä. Kyseiset kaksi näkemystä, solidaarisuus ja pluraalisuus, ovat teorian kannalta merkittävässä asemassa, koska nämä kaksi näkemystä voivat olla toisensa pois sulkevia tai samaan aikaan vallitsevia tiloja. Näiden kahden näkemyksen välinen keskustelu liittyy kansainvälisen yhteisön luonteeseen ja potentiaaliin sekä samalla erityisesti jaettujen normien, sääntöjen ja instituutioiden todelliseen merkitykseen valtioiden toiminnassa. Kyseinen keskustelu liittyy näin ollen olennaisesti kansainvälisen

oikeuden asemaan kansainvälisen yhteisön perustana sekä siihen, pitäisikö kansainvälisen oikeuden olla luonnollisen lain vai positiivisen lain asemassa. (Buzan 2004, 46.)

Pluraalisuuden näkökulmasta nähdään valtioiden olevan keskeisessä asemassa kansainvälisen yhteisön sektorilla, jolloin kansainvälinen oikeus nähdään myös valtioiden tekemänä positiivisena lakina. Valtiokeskeisyys johtaa siihen, että valtion suvereniteetti merkitsee käytännön oikeutta ja poliittista etusijaa. Pluralistit näkevät myös historian perintönä jääneiden poliittisten ja kulttuuristen eroavaisuuksien säilymisen tärkeänä. Tämän perusteella kansainvälisen yhteisön kenttä nähdään hyvin minimaalisena sekä rajoittuneena jaettuihin huolenaiheisiin, kuten kansainvälisen oikeuden olemassaolon merkittävyyteen anarkisessa ympäristössä sekä muun muassa suvereniteetin ja diplomatian tunnustamiseen. (Buzan 2004, 46.)

Erotuksena pluraalisuudessa vaikuttavasta realistisesta näkemyksestä solidaristit nojaavat rationaaliseen ajatteluun, jolloin nousevat esiin kosmopoliittiset arvot. Tämä voidaan nähdä sitä kautta, että ihmisyyden on yksi arvo, ja diplomatian tehtävä on kääntää tämä piilevä intressien ja arvojen solidaarisuus todeksi. Näin ollen voidaan sanoa, että monet solidaristit uskovat, että vähäinen kosmopoliittisuus ja huoli yksilöiden oikeuksista ovat tarpeellisia kansainväliselle yhteisölle. Solidaristit olettavat, että kansainvälisen yhteisön kenttä on laajempi verrattuna pluralistien näkemykseen, joka sisältää jaettujen normien, sääntöjen ja instituutioiden toiminnallisen merkityksen joidenkin toimien yläpuolella, kuten esimerkiksi voiman käytön rajoituksiin. (Buzan 2004, 47.)

Edellisen perusteella ero solidaarisuuden ja pluraalisuuden välillä nousee esiin siinä, että solidaristit näkevät yksilöiden edun menevän valtion edun edelle. Solidaarisuuden ajatusten mukaan myös valtiot kykenevät yhteistoimintaan yhteiselon periaatteiden mukaan, jolloin kansainvälinen laki ja yhteistyö menevät valtioiden suvereniteetin yläpuolelle. (Burchill 2005, 171.) Tämä voidaan nähdä siten, että pluralistit kuvailevat kansainvälisen yhteisön kapeaksi, jolloin jaettuja arvoja on vain muutama, ja keskittyminen on kohdistunut nimenomaan yhteiselon sääntöjen kehittämiseen suvereniteetin ja puuttumattomuuden kehyksessä. Solidaarisuus voidaan näin ollen nähdä vahvana näkemyksenä kansainvälisestä yhteisöstä. Tällöin vallitsee näkemys siitä, että usean eri alueen jaetut arvot ja säännöt eivät liity vain yhteiselo, vaan myös yhteisiin

päämääriin, ja yhteisten asioiden hoitaminen liittyy usealle eri aihealueelle. (Buzan 2004, 59.)

Vaikka solidaarisuuden ja pluraalisuuden käsitteet eroavat paljon toisistaan, ja on vaikea kuvitella tilannetta, jossa kyseiset käsitteet olisi yhdistettävissä samaan aikaan vallitseviksi tiloiksi, on kyseinen näkemys kuitenkin mahdollinen. Tämä voidaan nähdä siltä kannalta, että edelliset käsitteet muodostavat spektrin päät ja edustavat päinvastaisten käsitysten sijaan asteittaisia eroja. Kyseinen näkemys voidaan kiinnittää myös osaksi suvereniteetin ymmärtämistä, jolloin itsemääräämisoikeus nousee nimenomaan kansainvälisen yhteisön sektorilta. Kyseinen suvereniteetin ymmärtäminen ei aseta todellista päinvastaisuutta solidaarisuuteen, vaikka tämä voidaan määritellä niin, että yksilöt ovat enemmän kansainvälisen lain objekteja kuin itsenäisiä subjekteja, joilla on omat oikeutensa. (Buzan 2004, 49.)

Mikäli edellinen näkemys otetaan tarkastelun kohteeksi kansainvälisen yhteisön muodostumisen kannalta, tämän kautta tulee esiin pluralismin tapa määritellä kansainvälinen yhteisö kapeaksi kentäksi, joka vallitsee jaettujen normien, sääntöjen ja instituutioiden kautta valtioiden välillä. Siinä kansainvälisen yhteisön merkitys kiinnittyy kehyksen rakentamiseen yhteiselolle ja kilpailulle tai esimerkiksi yhteisten ongelmien hallintaan, kuten aseiden valvontaan. Edellistä ajattelutapaa noudattaen solidaristit näkevät kansainvälisen yhteisön laajana alana, joka vallitsee edellisten normien ja instituutioiden muodossa. Tässä huomio kiinnittyy olemassaolon ja kilpailun sääntelyn lisäksi monien eri osa-alueiden yhteistyöhön. Kyseiseen yhteistyöhön liittyvät asiat voivat vaihdella kaupasta ihmisoikeuskysymyksiin asti. (Buzan 2004, 49.)

Mikäli palataan tutkimuksessa aikaisemmin käytettyyn Buzanin kolmen sektorin teoreettiseen malliin, tehdään hänen teoriaansa nojaten havainto siitä, että solidaarisuuden ja pluraalisuuden käsitteet sekä niiden perustavat tekijät ovat molemmat vallalla samanaikaisesti. Näin ollen voidaan ottaa esiin edellä esitetty näkökulma saman spektrin eri päiden asemasta. Kansainvälisen systeemin alueella korostuu valtioiden merkitys päätoimijoina, mikä yhdistyy pluralistien ajatukseen valtiokeskeisyydestä. Vastaavasti solidaristien ajatusten linjan voidaan nähdä esiintyvän maailman yhteisön käsitteessä. Kansainvälisen yhteisön käsite on kysymyksenä pluralistien ja solidaristien välisessä keskustelussa. Kansainvälisen yhteisön käsitteessä on mahdollista ottaa esiin myös edellä

esitetty näkökulma kyseisten käsitteiden samanaikaisesta olemassaolosta spektrin eri päissä.

Tämä näkökulma tarkoittaa käytännössä sitä, että solidaarisuutta on mahdollista pitää kansainvälisen yhteisön piirteenä ja näin ollen erottaa ajatukset siitä, että kansainvälinen yhteisö koskee valtioita ja maailman yhteisö ei-valtiollisia toimijoita (Buzan 2004, 60). Näin ollen solidaarisuutta ja pluraalisuutta ei pidä nähdä täysin toistensa vastakohtina, vaan ne molemmat ovat olemassa jopa samanaikaisesti. Samanaikaisuus ei kuitenkaan tarkoita sitä, että kyseinen tila olisi vallitseva, vaan solidaarisuuden ja pluraalisuuden välisen eron merkitys voidaan kiteyttää kansainvälisen yhteisön termein siten, että tulevaisuudessa joko valtiot pysyvät dominoivassa asemassa ja valtioiden suvereniteetti nähdään edelleen keskeisimpänä asiana, tai kosmopoliittiset arvot ja normit johtavat kohti globaalia järjestelmää.

5.2 Valtiot kansainvälisessä järjestelmässä

Kansainvälisen järjestelmän merkityksen myötä nousee esiin voimapolitiikan ja turvallisuuden merkitys. Valtiot eivät voi ulkopoliitikassaan näin ollen tuudittautua vallitsevan rauhan tilan olemassaoloon, vaan niiden on otettava huomioon myös valtion oma turvallisuus realistisen koulukunnan tarjoaman merkityksen kautta.

Englantilaisessa koulukunnassa tunnustetaan valtioiden ympärillä vallitsevan järjestelmän sisällä voimapolitiikan olemassaolo, jolloin valtioiden on keskityttävä turvaamaan oma selviytymisensä järjestelmän tarjoamissa puitteissa. Mikäli jokainen valtio hakee vain omaa turvallisuuttaan, tämä aiheuttaa voimaan perustuvan kilpailun valtioiden välillä. Näin ollen valtioiden on kansainvälisellä sektorilla toimiessaan otettava huomioon myös se, että valtiot eivät ole erillisiä toimijoita. Tällöin valtioiden välinen vuorovaikutteisuus vaikuttaa jokaisen valtion käyttäytymiseen ja toimintaan. Koska Kiinassa vallitsi vuosien ajan eristäytyminen muusta maailmasta, tarjoaa englantilaisen koulukunnan malli hyvän kehyksen tätä muutosta silmällä pitäen. Koska tämä teoria tarjoaa laajan näkemyksen kansainvälisen politiikan kenttään, sen kautta on mahdollista tutkia Kiinan johdon puheita ja toimia, ja tällöin voidaan tehdä päätelmiä eristäytyneisyyden tilalle tulleesta laajasta näkemyksestä kansainvälisen yhteisön kenttään.

Kansainvälisen yhteisön olemassaolon merkityksen kautta on valtioiden nähtävä vallitsevan yhteisön merkitys. Englantilaisen koulukunnan teorian tutkimisen perusteella voidaan tehdä päätelmä, että kansainvälinen yhteisö tarjoaa tilan, jossa valtiot toimivat. Tällöin institutionalisoitumisen myötä tapahtunut normien, sääntöjen ja instituutioiden muodostuminen tarjoaa valtioille ne puitteet, joiden kautta ja joiden avulla toiminta tapahtuu. Valtiot voivat käyttää kansainvälistä yhteisöä omien tavoitteidensa ajamiseen, mutta ennen kaikkea kansainvälisen yhteisön tarjoamat institutionalisoituneet normit, kuten suvereniteetin periaate, ovat niitä, joiden mukaan valtioiden on toimittava.

Vaikka valtiot nähdään usein kansainvälisen politiikan sektorin päätoimijoina, on valtioiden otettava huomioon myös ei-valtiolliset toimijat ja yksilöt. Yksilöt on otettava huomioon sekä valtioiden kansalaisina, jolloin valtion johdon tekemillä päätöksillä on vaikutuksensa kansalaisiinsa, että kansainvälisen sektorin yhtenä toimijaosapuolena. Vastaavasti ei- valtiollisilla organisaatioilla, joihin muun muassa Greenpeace voidaan laskea kuuluvaksi, on suuri merkitys sekä valtioiden mielipiteiden muokkaajina että myös todellisina toimijoina. Ei-valtiollisten toimijoiden yksi suuri merkitys onkin juuri se, että ne ottavat kantaa asioihin, joihin valtioiden johto ei aina keskity oman edun tavoittelun vuoksi.

Valtioiden on toiminnassaan otettava huomioon näin ollen kaikki kolme kansainvälisen yhteisön sektoria ja toimintansa vaikutukset muuhun kansainväliseen yhteisöön. Täten valtiot eivät voi harjoittaa politiikkaa vain omaa etuaan tavoitellen. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että ajatus kansallisesta edusta ja omasta edusta olisi hylättävä, vaan englantilaisen koulukunnan mallin mukaan kansalliset intressit ovat yhä osa valtioiden harjoittamaa politiikkaa, mutta tätä toimintatapaa on vain muutettava. Kansalliset intressit olisikin määriteltävä eristäytymisen sijaan muiden valtioiden intressien tiedostamisen kautta, jolloin valtioiden olisi otettava huomioon oman toimintansa vaikutuksen myös muulle kansainväliselle yhteisölle (Burchill 2005, 164).

Kansainvälisen yhteisön valtioille asettamat vaatimukset ja asiat, joita valtioiden on otettava huomioon omassa toiminnassaan, voidaan kiteyttää ajatukseen siitä, että kansainvälinen yhteisö on asettanut vaatimuksen, että valtiot laajentavat sitä tapaa, jolla ne ovat ymmärtäneet omia kansallisia etujaan (Burchill 2005, 152–153). Englantilaisen koulukunnan tarjoaman kolmen sektorin mallin mukaan valtioiden johto ei voi enää

ajatella täysin omaa kansallista etuaan tavoitellen, vaan huomioon on otettava myös kansainvälisen kentän muut toimijat. Näin ollen englantilaisen koulukunnan mukaan egoismi, joka estää valtioita näkemästä kansallisen edun taakse, ei enää päde kansallista etua määritettäessä, vaan valtioiden johdon olisi otettava käyttöön laajempi näkemys. Kyseinen näkemys on elintärkeä sekä kansainvälisen yhteisön että maailman järjestyksen säilymiselle, joka takaa suurimman todennäköisyyden valtion turvallisuudelle ja säilymiselle. (Burchill 2005, 153.) Kun ymmärretään englantilaisen koulukunnan eri sektoreiden keskinäiset vuorovaikutussuhteet, on mahdollista nähdä tätä kautta muodostuneen kokonaisuuden huomioon ottaminen poliittisissa päämäärissä tuloksettaaksi valtion turvallisuuden kannalta.

6 KIINAN ULKOPOLIITTINEN LINJA OSANA VALTION HARJOITTAMAA POLITIIKKAA

Nykyisen Kiinan ulkopoliittisen linjan kiteytyminen itsenäisen ulkopoliitiikan käsitteen ympärille nostaa esiin Kiinan ulkopoliittisen riippumattomuuden muista valtioista. Tämä ei ole kuitenkaan ollut aina Kiinan ulkopoliittisen historian päälinja, vaan Kiinan ulkopoliitiikka on ollut riippuvaista kahdesta suurvallasta sen pyrkiessä kanssakäymiseen vähemmän uhkaavan osapuolen kanssa. Muun muassa Kiinan ja Neuvostoliiton väliset suhteet olivat keskeisellä sijalla Kiinan politiikassa yli neljä vuosikymmentä, ja lisäksi vuodesta 1949 vuoteen 1960 Neuvostoliitto oli Kiinan läheisin liittolainen. Neuvostoliiton merkitys ei rajoittunut Kiinan ja Neuvostoliiton välisiin suhteisiin, vaan Neuvostoliitolla ja sen suhteilla Kiinaan oli vaikutuksensa myös Kiinan muuhun maailmaan suunnattuun ulkopoliitiikkaan. (Nathan & Ross 1998, 35.)

Neuvostoliiton joukkojen määrän kasvaminen Kiinan rajoilla vuosien 1969 ja 1973 välillä sekä Neuvostoliiton Tsekkoslovakian valtaus vuonna 1969, nostivat Neuvostoliiton harjoittaman politiikan kyseenalaiseksi. Samalla heräsi epäluulo Neuvostoliiton toimista myös Kiinaa kohtaan. (Nathan & Ross 1998, 44) (Sutter 1986, 15.) Neuvostoliiton kasvavan uhan edessä Yhdysvallat nähtiin vähemmän aggressiivisena ja näin ollen vähemmän uhkaavana. Tällöin Yhdysvallat tarjosi yhteisen rintaman ja liittouman Aasiassa Neuvostoliittoa vastaan tarjoten näin Kiinalle mahdollisuuden keskittyä sen sisäiseen kehitykseen. (Sutter 1986, 17, 30.) 1970-luvulla harjoitettua ping pong -diplomatiata voidaan pitää osoituksena Kiinan ja Yhdysvaltojen todellisista yhteisistä intresseistä, joiden saavuttamiseksi nostettiin uusia keinoja. Näiden tuloksensa Richard Nixon vieraili Kiinassa ensimmäisen kerran vuonna 1972, jota voidaan pitää osoituksena valtioiden välisen liittouman merkityksestä (Nathan & Ross 1998, 65).

Toisen maailmansodan jälkeen Yhdysvaltojen läsnäolo Kiinan ympärillä kuitenkin muuttui muun muassa sen liittyessä Taiwanin hallituksen ja näin ollen Kiinan kansantasavallan kanssa kilpailevan hallituksen puolelle, aseistaessa Kiinan vihollisen Japanin sekä muodostaessaan sotilaallisia liittoja tarkkaillakseen Kiinaa (Nathan & Ross 1998, 56). Yhdysvaltojen Kiinaa kohtaan noussut kriittisyys Tianamenin aukion tapahtumien ja strategisen kumppanuuden merkityksen vähentymisen vuoksi kommunismin romahtamisen

jälkeen, ovat samalla muuttaneet Yhdysvaltojen asennetta Kiinaa kohtaan (Nathan & Ross 1998, 70).

1980-luvulla Kiina kuitenkin irtautui vähitellen ulkopoliittisesta riippuvuudesta ja pyrki hakeutumaan kylmän sodan asetelmasta erillään olevaan itsenäiseen ulkopoliittiseen tilanteeseen. Ennen kaikkea Kiinaa auttoi kylmän sodan asteittainen haalentuminen, joka antoi sille ja sen ulkopoliitiikan kohteina oleville valtioille enemmän liikkumatilaa omassa toiminnassaan. Suurvaltojen merkitys Kiinan ulkopoliitikassa osoittaa Kiinan riippuvuuden, mutta riippuvuus on liittynyt ennen kaikkea Kiinan mahdollisuuksiin kansainvälisen politiikan toimijana. Kiinalla ei ole ollut kapabiliteettiä harjoittaa laajaa kansainvälistä toimintaa yksin. Tähän se on hakenut tukea muilta. Suurvaltojen väliset liittoumat antoivat Kiinalle mahdollisuuden keskittyä sen omaan kehittymiseen. Tällöin mahdollisuuksien voidaan sanoa olleen paremmat itsenäisen ulkopoliitiikan harjoittamiseen.

6.1 Rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäinen ulkopoliitiikka

Rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäinen ulkopoliitiikka nojaa ajatukseen viidestä periaatteesta: molemminpuolinen suvereniteetin kunnioitus ja alueellisen yhtenäisyyden kunnioitus, molemminpuolinen ei-aggressiivisuus, puuttumattomuus toisen valtion sisäisiin asioihin, tasa-arvo ja molemminpuolinen hyöty sekä rauhanomainen rinnakkaiselo. Kyseiset periaatteet ovat peräisin jo vuodelta 1954, mutta itsenäisyyden käsite liittyy olennaisesti juuri Kiinan asemaan suhteessa riippuvuuteen suurvalloista. Itsenäinen ulkopoliitiikka viittaa siihen, että Kiinan johto ei sido itseään toiseen suurvalttaan, vaan toimii omia periaatteita noudattaen. (Nathan & Ross, 1998, 4.) Samalla ulkopoliittinen linja voidaan nähdä siitä näkökulmasta, että kansainväliset instituutiot usein heijastavat Yhdysvaltojen intressejä, jolloin Kiinan ulkopoliitiikan perusajatuksen voidaan sanoa tarjoavan vaihtoehdon vallitsevalle käytännölle. (Nathan & Ross, 1998, 5.)

6.1.1 Bilateraalista suhteista kansainvälisiin organisaatioihin

Kiinan ulkopoliitiikan muutos liittyy valtiossa tapahtuneeseen diplomaattisen toimintatavan muutokseen, jonka mukana myös bilateraalisiin suhteisiin perustuva ulkopoliitiikka on väistynyt. Koko yhteiskunnassa tapahtunut muutos liittyy Deng Xiaopingin valtaan nousuun. Hänen aloittamansa uudistamisohjelman tavoitteena oli estää

Kulttuurivallankumouksen toistuminen. Samalla Dengille ja hänen tukijoilleen oli selvää, että Kiina ei enää voi menestyä ilman ulkomaisen teknologian, asiantuntijoiden ja pääoman apua. (Lewis & Morton 2004, 229–232.) Muutos Maon aikana vallinneeseen tilanteeseen oli suuri. Tällöin Kiina eristyi täysin kansainvälisistä organisaatioista, vastusti supervaltoja ja oli lähellä kehittyviä valtioita (Medeiros & Fravel, 2003). Kiinan bilateraaliin suhteisiin perustuva politiikka nousee esiin sekä edellä esiin tulleiden Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton kanssa ajoittain solmitun liiton että muun muassa Intian suhteen. Kiinan turvallisuuden kannalta Intian merkitys on ollut suuri. Tällä on samalla ollut merkitystä myös muiden maiden kanssa suunnattuun bilateraaliin politiikkaan. 1970–1980 luvulla Kiina muodosti aktiivisen diplomaattisen kahdenvälisen suhteen muun muassa Nepal, Bhutanin, Sri Lankan ja Bangladeshin kanssa käyttääkseen näitä Intian voiman tasaamiseen (Nathan & Ross 1998, 119–120). Vastaavasti Kiina tiivisti suhteitaan kolmannen maailman maihin niiden taistelllessa 1960-luvulla suurvaltoja vastaan (Nathan & Ross 1998, 107–108). Edellisten toimien perusteella bilateraaliin suhteiden tavoitteeseen voidaan sanoa vaikuttaneen Kiinan oma asema ja turvallisuus.

1990-luvulla Kiinan diplomaattisen toimintatavan muutos on ottanut vielä suuremman askeleen eteenpäin. Tällöin muuttui Dengin aikaan vallinnut negatiivinen asenne kansainvälisiä instituutioita kohtaan, jotka oli ennen nähty vain Kiinan rankaisemisen ja kasvun estämisen välineinä. Diplomaattisen toimintatavan muutos johti siihen, että johtajat alkoivat nähdä kansainvälisten organisaatioiden edistävän Kiinan taloudellisia intressejä ja turvallisuutta. (Medeiros & Fravel 2003.) Kiinan johdon asenteen muuttuminen ja multilateraalisen politiikan harjoittaminen tulee esiin Kiinan uudessa roolissa useissa multilateraalisisissa instituutioissa ja yhteistyössä 1990-luvulla. Kiina vaikutti muun muassa Keski-Aasian ensimmäisen multilateraalisen ryhmän Shanghai yhteistyöryhmän (Shanghai Cooperation Organization) syntyyn. Lisäksi Kiina oli perustavana jäsenenä Aasian ja Euroopan välisissä tapaamisissa sekä kytkeytyi ASEAN maiden (Association of Southeast Asian Nations) yhteyteen. (Medeiros & Fravel, 2003.)

Kiinassa tapahtuneen diplomaattisen toimintatavan ja ulkopoliittikan muutoksen kautta johdon tämänhetkisen kokonaisstrategisen päämäärän voidaan ymmärtää liittyvän siihen, että turvallisuuden, talouden ja politiikan ympäristö muokataan sellaiseksi, että se antaa mahdollisuuden keskittyä Kiinan kehittymiseen (Zhang & Tang 2006, 48). Samalla Kiinassa tapahtuneen muutoksen myötä valtion kehittyminen ja sen aseman vahvistuminen

maailmassa ovat vahvistaneet Kiinan johdon käsitystä oikeaksi ja kannustaneet yhä suuremmassa määrin liittymään kansainvälisen yhteisön toimijaksi. Lisäksi valtion vahvistumisen myötä mielenkiinto kansainvälisellä tasolla tapahtuvaan päätöksentekoon kasvaa, kun valtio itse on osa kansainvälisen yhteisön sektorilla tapahtuvaa toimintaa. Täten Kiinan edun mukaisena on nähtävä sen osallistuminen niille sektoreille, joissa se on osallisena. Mikäli Kiina ei olisi osana kansainvälistä yhteisöä ja sen instituutioiden kautta tapahtuvaa päätöksentekoa, Kiina olisi yhä enemmän riippuvainen muiden ratkaisuksista, joiden mukaan Kiinan olisi pakko muokata myös omaa toimintaansa, olisivatpa ne Kiinan etujen mukaisia tai eivät.

6.2 Kiinan poliittinen strategia

Erityisesti vuoden 1997 vallinneen taluskriisin jälkeen myös Kiinassa ymmärrettiin, kuinka riippuvainen Kiina on muusta maailmasta. Kiinan taloudellinen hyvinvointi ja sen turvallisuus riippuvat paljon sen yhteyksistä muun maailman kanssa (Zhang & Tang 2006, 49). Tämä muuta maailmaa kohtaan tapahtunut avautuminen on merkinnyt myös avautumista Aasian aluetta kohtaan, jolloin Kiina on samalla kohdannut muutoksia myös turvallisuusanalyseissään. Kiinan alueellinen strategia on laajuudessaan sen kokonaisstrategian ydin, ja alueellisen strategian mukaan toimiminen heijastaa kokonaisstrategian välttämättömyyksiä (Zhang & Tang 2006, 51). Toisin sanoen, Kiinan kokonaisstrategian eli aseman ja menestyksen vahvistuminen maailmassa ja kansainvälisen yhteisön sektorilla edellyttää Aasian alueella oman aseman, merkityksen ja voiman kasvattamista. Aasia onkin ainoa alue, jossa Kiinan kansalliset intressit ovat olemassa (Zhang & Tang 2006, 51).

6.2.1 Aasian alue turvallisuuden merkityksessä

Tutkimuksessa on edellä todettu, että valtion perustavana tekijänä nähdään turvallisuuden käsite, jolloin turvallisuuden, turvallistamisen ja turvallisuuskompleksien käsitteiden kautta voidaan lähestyä Aasian merkitystä Kiinan ulkopolitiikan osana. Samalla kyseisten käsitteiden olemassaolo Kiinan Aasian harjoittamassa politiikassa muokkaa Kiinan valtiokäsitystä suhteessa Aasiaan ja asettaa perustan myös kansainvälistä yhteisöä kohtaan harjoitetulle politiikalle.

6.2.2 Matalan ja korkean tason turvallisuuskompleksien olemassaolo

Tarkasteltaessa Aasian aluetta turvallisuuskompleksin käsitteen näkökulmasta nousevat esiin tutkimuksessa aikaisemmin todetut korkean ja matalan tason turvallisuuskompleksit. Nämä nostavat samalla esiin Kiinan merkityksen turvallisuuskompleksin osana, kun Kiinan aiheuttama matalan tason turvallisuuskompleksi nousee esiin sen voiman kautta.

Kiinan voima tulee esiin niin sotilaallisessa, taloudellisessa kuin myös poliittisessa voimassa. Taloudellista voimaa osoittaa Kiinan jatkuvasti kasvava talous ja sen aseman vahvistuminen talouden sektorilla. Tästä voidaan pitää osoituksena muun muassa Kiinan osuutta maailmantalouden kokonaisviennistä, joka on kasvanut vuonna 1978 vallinneesta 0,79 prosentista vuonna 2003 vallinneeseen 6,03 prosenttiin (Nojonen 2005, 28). Kiinan sotilaallisen voiman osoituksena voidaan pitää 1990-luvulta alkaen tapahtunutta sotilaallisen puolen menojen jatkuvaa kasvua, joiden vuosittainen kasvu on vaihdellut 12 prosentin ja 29 prosentin välillä verrattuna edelliseen vuoteen. Kasvu on kohonnut 2000-luvun alkupuolella 17,7 prosenttiin. (Shambaugh 2003, 189.) Poliittisen voiman merkitys näkyy vähitellen kasvavassa Kiinan merkityksessä myös Aasian alueella.

Korkeamman tason turvallisuuskompleksi koskee Kiinan voimaa, joka on riittävä vaikuttamaan useille alueille sen omien rajojen ulkopuolella (Buzan 1991, 195). Tämä liittyy olennaisesti Kiinan mahdollisuuksiin ulottaa valtansa riippuvuuspolitiikan kautta, jolloin Kiinan on mahdollista vaikuttaa myös omien alueidensa ulkopuoliseen kehitykseen. Riippuvuussuhteiden luomisesta voidaan ottaa esiin muun muassa Myanmarin rakennetut ja kunnostetut rautatie- ja maantieverkot, satamien laajentaminen, asevoimien kehittäminen ja muun muassa upseereiden kouluttaminen (Jokinen 1999, 187–188). Vastaavasti Laosiin on Kiinasta toimitettu sotakalustoa ja parannettu lentoliikennettä, annettu luottoa, rakennettu kouluja, teitä ja niin edelleen (Jokinen 1999, 194–196).

Kyseisten toimien kautta Kiinan on ollut mahdollista sitoa valtiot taloudellisilla siteillä lähemmäksi itseään ja luoda vahva riippuvuussuhde, sekä kasvattaa poliittista ja taloudellista vaikutusvaltaansa alueella. Esimerkiksi Myanmarin ja Kiinan kauppa kasvoi, jolloin Kiinasta tuli pääasiallinen markkina-alue myanmarilaisille metsätaloustuotteille ja kaivannaisille (Jokinen 1999, 189–190). Taloudellisten siteiden vahvistaminen myötä Myanmarista tuli entistä riippuvaisempi Kiinasta, jolloin Kiinan oli samalla mahdollista

hyödyntää syntynyttä tilannetta myös poliittisesti. Esimerkiksi Myanmarin laivaston kehittämisen ja uuden tukikohdan rakentamisen myötä lähelle Intian hallitsemaa saariryhmää kiinalaiset asiantuntijat ja tutkijat saivat mahdollisuuden sotilaalliseen tiedusteluun Andamaanien merellä (Jokinen 1999, 189).

Juuri edellä esitetyt Kiinan luomat yksipuoliset turvallisuuskompleksit heikkojen valtioiden kesken pohjautuvat nimenomaan Buzaninkin esittämään argumenttiin taloudellisten tekijöiden merkityksestä turvallisuuskompleksin rakentajana. Taloudellisilla perusteilla Kiina luo vahvan riippuvuussuhteen, jolloin sen on mahdollista vaikuttaa muiden valtioiden kehitykseen nimenomaan itseään hyödyttävällä tavalla. Samalla edellisten valtioiden esimerkit ovat osoituksena niistä tasapainottavista liikkeistä ja erillisistä sopimuksista, joita Kiina pyrkii tekemään muiden valtioiden välillä. Tällöin Kiinan johdon on mahdollista vaikuttaa sekä omaan että heikkojen valtioiden asemaan Aasian alueella sekä koko alueellisen turvallisuuden muodostumiseen ja alueen kehittämiseen Kiinaa hyödyttävällä tavalla. Tässä korostuu Kiinan tavoite vakaan ja turvallisen alueen kehittämisestä, jotta Kiina voisi keskittyä omaan kehitykseensä ulkoisten turvallisuushkien sijaan.

Edellisen perusteella Kiinan korkeamman tason turvallisuuskompleksin ilmeneminen sen voiman ulottamisen kautta voidaan nähdä tilanteena, jossa Kiinan vaikutusvalta naapurimaiden kesken kasvaa, kun Kiina ensin on ulottanut omaa valtaansa alueelle. Tästä syystä muiden valtioiden on vähitellen otettava Kiina huomioon myös omassa päätöksenteossään ja erityisesti turvallisuusanalyysien kohteena. Riippuvuuspolitiikan voidaan nähdä johtavan siihen, että riippuvaiset valtiot eivät näe Kiinaa uhkana vaan todellisena kumppanina. Riippuvuuden takia Kiina voidaan kuitenkin kokea myös todellisena uhkana, koska valtiot ovat siihen hyvin sidottuja. Tällöin muutokset Kiinan strategiassa saattaisivat johtaa tuhoisiin seurauksiin esimerkiksi riippuvaisen valtion suvereniteetin kannalta.

6.3 Kiina ja alueellinen turvallisuuskompleksi

Tutkimuksessa on edellä viitattu korkean ja matalan tason turvallisuuskompleksien olemassaoloon voimaltaan heikkojen valtioiden välillä. Näiden valtioiden lisäksi turvallisuuskompleksin tutkimisen yhteydessä on huomio kiinnitettävä erityisesti kyseisen

dilemman olemassaoloon Japanin, Korean, Taiwanin ja Intian suhteen, jolloin nousee esiin Buzanin pelon, yhteisymmärryksen, vihamielisyyden ja molemminpuolisuuden käsitteiden merkitys turvallisuuskompleksien sisällä sekä valtioiden muodostama yhteinen turvallisuuden tila.

6.3.1 Japani Kiinan turvallisuuskompleksin ytimessä

Etsittäessä perusteluita Japanin valtion voimalle voidaan kyseisen voiman osoituksena pitää samoja sektoreita kuin tarkasteltaessa Kiinan valtion voimaa. Japanin talous on maailman toiseksi suurin, ja siitä syystä sitä voidaan pitää todellisena taloudellisenä jättiläisenä. Japanin talouden voimaa kuvaa muun muassa vuonna 1998 viennin määrän nousu 388 miljardiin dollariin ja tuonnin määrän 281 miljardiin dollariin. Kyseinen kasvu merkitsi sitä, että viennin osalta Japani kattoi 7 prosenttia ja tuonnin osalta 5 prosenttia koko maailman osuudesta. Japani oli kolmanneksi suurin vaihtaja heti Yhdysvaltojen ja Saksan jälkeen. (Hook 2001, 9.) Japanin merkitys ei ole poliittisesti ollut kovinkaan suuri, mutta Japanin taloudellinen kasvu on tuonut sille myös poliittisesti merkittävän aseman, kuten jäsenyyden G7 -maiden joukossa. Vastaavasti Japanin jäsenyydet YK:ssa ja WTO:ssa ovat kasvattaneet Japanin vaikuttamisen tilaa myös poliittisesti. (Hook 2001, 11, 17.) Japanin sotilaallisen vahvuuden osalta on otettava esiin paitsi sen 1980 ja 1990-luvulla laajentunut sotilaallinen liitto Yhdysvaltojen kanssa myös Japanin sotilasbudjetin osuus, joka on koon perusteella maailman neljänneksi suurin (Hook 2001, 12).

Edellisen Japanin sotilaallisen voiman takana olevan liiton Yhdysvaltojen kanssa voidaan ymmärtää sisältävän tätä kautta nousevan uhan (Hook 2001, 15). Japanin ja Yhdysvaltojen välisen liittouman merkitys lisää entisestään Japania kohtaan tunnettua pelkoa juuri sotilaallisen voiman ja vahvan liittolaisen merkityksen kautta. Yhdysvaltojen tuen kautta Japanin voima on Kiinan voimaa suurempi, ja Kiina olisi näin ollen voimaltaan heikon valtion asemassa.

Sotilaallisen, taloudellisen ja poliittisen sektorin tarkastelu osoittavat, että Kiinalla on vastassaan todellinen voimaltaan vahva valtio. Tämä aiheuttaa näiden kahden välille turvallisuuskompleksin, kun molemmat ovat voimaltaan niin vahvoja, että niillä on mahdollisuus ulottaa voimansa oman alueensa ulkopuolelle. Jo pelkästään näiden kahden voimaltaan vahvan valtion sijainti lähellä toisiaan sekä yhteisen toiminta-alueen käyttö

aiheuttavat Buzanin esittämän ajatuksen turvallisuuskompleksin olemassaolosta. Pelko molemmanpuolin tapahtuvasta voiman osoituksesta ei ole kuitenkaan ainoa Kiinan ja Japanin välisen turvallisuuskompleksin aiheuttaja, vaan dilemma näiden välillä liittyy myös olennaisesti molempien valtioiden ulkopuolisiin alueisiin, jotka ovat merkittäviä molemmille osapuolille nimenomaan turvallisuuden takia.

Vuosien 1894–1953 välillä kolme suurta sotaa (Kiinan ja Japanin välinen sota, Japanin ja Venäjän sekä Korean sota) on sodittu Korean niemimaalla ja kahdessa näissä (Kiinan ja Japanin välinen sota ja Korean sota) Kiina on ollut suoraan mukana. Korean niemimaa tarjoaa suoran pääsyn manner-Kiinaan, jolloin Korean niemimaan merkitys nimenomaan puskurimaan roolissa on näistä strategisista syistä tärkeä. (Hsüeh 1977, 131–132.) Kiinan kannalta onkin näin ollen tärkeää, että Korean niemimaalle pystytään rakentamaan rauhalliset ja suotuisat olot, jolloin Kiinan ei tarvitse kokea aluetta uhkaavana.

Japanilla on Korean niemimaan suhteen kuitenkin samat intressit, jolloin Korean niemimaa nähdään vastaavasti strategisesti merkittävänä. Japanin harjoittaman politiikan kautta kylmän sodan jälkeen on noussut esiin merkittävämpiä kahdenvälisiä turvallisuuskontakteja Japanin ja Etelä-Korean välillä Yhdysvaltojen tarjoamassa viitekehyksessä. Samalla on kasvanut Japanin, Etelä-Korean sekä Yhdysvaltojen välinen puolustusyhteistyö Korean niemimaata koskien. (Hook 2001, 179–180.) Näin ollen Japanin kannalta Korean niemimaan turvallisuuskysymys liittyykin olennaisesti juuri Pohjois-Korean uhkaan, jonka kanssa se ei ole kylmän sodan jälkeen onnistunut luomaan samanlaista taloudellista ja poliittista riippuvuussuhdetta kuin Etelä-Korean kanssa (Hook 2001, 180–181). Pohjois-Korean uhkaa Japanille lisää luonnollisesti se, että Kiina on Pohjois-Korean lähes ainoa liittolainen.

Yhteinen strateginen alue aiheuttaa sen, että vaikka kyseisillä valtioilla on pelkoa toisiaan kohtaan, on niillä kuitenkin yhteinen etu ajettavana juuri Korean niemimaalla. Kiinan edun mukaista ei ole se, että Pohjois-Korea kehittää ja jatkaa ydinaseohjelmaansa, koska tämän pelossa myös Etelä-Korea ja Japani saattaisivat aloittaa oman ohjelmansa (Nathan & Ross 1998, 96). Tällöin ympärillä olisi useita ydinasevaltioita, jolloin Kiinan turvallisuusympäristö ei olisi enää suotuisa Kiinan omalle kehitymiselle. Japanissa Pohjois-Korean ydinaseohjelman kehittämistä ei voida nähdä suotuisana, koska tilanteena on yhteinen riippuvuus Kiinan kanssa koskien Korean niemimaan strategista merkitystä.

Molempien intressit ovat vastakkaisia niiden halutessa taata Korean niemimaan rauhallinen kehittyminen oman valtion turvallisuuden vuoksi.

Japanin voimaltaan vahvan valtion merkityksen ja sen Yhdysvaltojen kanssa olemassa olevan liittouman sekä Korean niemimaan strategisen merkityksen perusteella saattaa korostua kuva, että Japani on Kiinan ja Japanin välillä vallitsevassa turvallisuuskompleksissa vahvempi osapuoli. Kiinan ja Japanin välisessä turvallisuuskompleksissa ilmenevät tärkeinä tekijöinä vastakkaiset strategiset intressit sekä molemminpuolisuuden käsite, jonka mukaan Kiinan tämänhetkinen voimaltaan vahvan valtion asema on pelote Japanille, kun taas Japani vastaavasti aiheuttaa pelotteen Kiinalle muun muassa läheisten Yhdysvaltojen suhteiden perusteella. Kyseisten valtioiden käyttämä turvallisuuspoliittinen tila on niin lähellä toisiaan, että sitä on lähes mahdotonta erottaa. Tästä voidaan käyttää perusteena Korean niemimaan merkitystä molempien intresseissä.

6.3.2 Korean niemimaa osana Kiinan turvallisuuskompleksia

Jos ajatellaan Kiinan luomaa korkean tason turvallisuuskompleksia, se on epäilemättä olemassa valtion voiman perusteella. Kuitenkin samaan aikaan voimaltaan heikot Etelä-Korea ja Pohjois-Korea muodostavat turvallisuusanalyysien kohteen Kiinalle maantieteellisen ja strategisen merkityksenä perusteella.

Kiinan ja Pohjois-Korean välille syntynyt turvallisuuskompleksi liittyy heikon ja vahvan valtion väliseen korkean tason turvallisuuskompleksin olemassaoloon. Kiinan voimakkaan talouskasvun ja kehittymisen myötä Pohjois-Korea on heikomman valtion roolissa, koska sen voima on niin heikko, ettei se ulotu maan rajojen ulkopuolelle. Kiinan luomasta riippuvuussuhteesta voidaan pitää osoituksena laajoja avustusjärjestelyitä, joiden kautta Kiinan on mahdollista ajaa omia etujaan alueella nimenomaan turvallisuuden näkökulmasta. Avustusjärjestelyistä voidaan pitää esimerkkinä Korean ensimmäiselle taloudelliselle suunnitelmalle annettua 150 miljoonan dollarin avustusta (Hsüeh 1977, 134). Vastaavasti ruoka-avun kautta Kiinan on onnistunut tekemään Pohjois-Koreasta entistä riippuvaisemman. Taloudellisten perusteiden lisäksi se, että Kiina on Pohjois-Korean ainoa liittolainen, antaa kuvaa siitä, kuinka riippuvainen Pohjois-Korea on ystävällisestä Kiinasta. (Nathan & Ross 1998, 96.)

Pohjois-Koreaan muodostettua riippuvuussuhdetta ja sitä kautta muodostunutta turvallisuuskompleksia ei kuitenkaan ole pidettävä yksipuolisena. Edellä esiin otettu Pohjois-Korean ydinaseohjelma on pelon aihe myös Kiinassa, ja Pohjois-Korea tekee ydinasepelotteella turvallisuuskompleksin olemassaolon myös itselleen hyödylliseksi. Vastaavasti Kiinan riippuvuus koko Korean niemimaasta tuli esiin tutkimuksessa edellä mainitussa puskurialueen merkityksen asemassa, joka aiheuttaa erityistä pelkoa Kiinassa Korean niemimaata kohtaan siinä, että vahva ja suuri valtio uhkaa Kiinaa nimenomaan Korean niemimaan kautta (Nathan & Ross 1998, 93).

Etelä-Koreassa voidaan sanoa vallitsevan jopa niin sanotun Kiina-kuumeen, joka on huomattu myös Yhdysvalloissa (Chung 2006, 151). Kyseistä tilannetta voidaan pitää osoituksena Pekingin ja Soulin lähentyneistä suhteista. Kiinan ja Etelä-Korean välinen turvallisuusriippuvuus ei koske suoranaisesti näiden kahden valtion välistä turvallisuustilannetta, vaan kyse on enemmänkin siitä, minkä välikappaleena Etelä-Korea toimii. Kiinan oman turvallisuuden vuoksi sen on hyödyllistä pitää Etelä-Korea mahdollisimman lähellä nimenomaan koko Korean niemimaan strategisen aseman vuoksi. Lisäksi Etelä-Korean merkitys turvallisuusmielessä nousee esiin myös Kiinan ja Etelä-Korean välisistä yhteisistä turvallisuuteen liittyvistä eduista, jotka liittyvät juuri Japanin uhkaan. Molemmat valtiot ovat historiassa kärsineet Japanin valloituksista, jolloin Japani on molemmille osapuolille turvallisuuspoliittinen huolenaihe. (Nathan & Ross 1998, 95.)

6.3.3 Taiwanin aiheuttama turvallisuuskompleksi

Taiwanin kysymystä voidaan pitää yhtenä arimmista Kiinan ulkopolitiikkaan liittyvistä kysymyksistä. Taiwanin ja Pekingin välillä säilynyt rauha on uhattuna, koska Kiinan johto pitää tiukasti kiinni yhdistymistavoitteesta ja uhkaa samalla käyttää voimakeinoja Taiwanin virallisen itsenäisyyden estämiseksi (Jakobson 2005, 78). Vaikka Kiina on voimaltaan vahvempi kuin Taiwan, korostuu myös näiden kahden alueen välinen turvallisuuskompleksi nimenomaan molemminpuolisuuden käsitteen myötä, kun sekä Kiina että Taiwan ovat toiselle osapuolelle uhkaava tekijä molempien osapuolten varustautuessa toisen puolen uhkaa vastaan (Bush 2006, 175).

Kiinassa Taiwanin kysymys liittyy oleellisesti sekä kansalliseen itsekunnioitukseen että myös Kiinan johdon vallassa pysymiseen. Kiinan johto ei voi näyttää heikolta suhteessa

Taiwaniin, koska muuten sitä voitaisiin syyttää Kiinan häpäisemisestä ja alistumisesta Yhdysvaltojen tahtoon. (Jakobson 2005, 80.) Juuri kyseinen ajattelutapa sekä Kiinan voima tekevät Kiinasta todellisen uhan Taiwanille. Valtion vahvuus, Kiinan merkitys Taiwanin tärkeimpänä vientimarkkinana sekä vuonna 2005 säädetty laki siitä, että Kiinan johto on oikeutettu käyttämään voimatoimia Taiwanin itsenäisyyden estämiseksi, osoittavat sen, että Kiinan valtio on voimaltaan ja muiltakin perusteiltaan niin vahva, että se kykenee muodostamaan turvallisuuskompleksin Taiwania kohtaan. (Jakobson 2005, 80–81.)

Taiwanin muodostamaa turvallisuusdilemmaa tutkittaessa esiin nousee Yhdysvaltojen merkitys sekä muun muassa Taiwanin läheinen asema Kiinan mannermaata ajatellen. Vuonna 1979 Yhdysvaltojen kongressin hyväksymän säädöksen perusteella Yhdysvallat on sitoutunut myymään puolustusaseita Taiwanille ja vastustamaan voimakeinojen käyttämistä Taiwania vastaan. Lisäksi Taiwan sijaitsee vain parin sadan kilometrin päässä Kiinasta. Kiinan johto ei näin ollen halua nähdä tilannetta, jossa itsenäinen Taiwan luovuttaisi osan alueestaan Japanin tai Yhdysvaltojen käyttöön. (Jakobson 79–80.) Juuri Yhdysvaltojen läheinen läsnäolo Taiwanin kautta aiheuttaa suurimman uhan Kiinalle, sillä irtautumispyrkimyksissään Taiwan saisi varmasti tukensa Yhdysvalloilta. Läheinen liittouma pakottaa Kiinan harkitsemaan käyttämiään voimatoimia Taiwania vastaan myös siitä syystä, että kyseisen tilanteen sattuessa Yhdysvalloilla olisi muun muassa mahdollisuus katkaista Kiinan öljytoimitukset Malakansalmen kautta, millä olisi suurta taloudellista merkitystä myös Kiinalle (Jakobson 2005, 82).

Erityisesti Yhdysvaltojen kanssa voimassa olevan liittouman kautta myös Taiwan voidaan laskea voimaltaan vahvoihin valtioihin, ja juuri tämän strategisen merkityksen perusteella se asettaa turvallisuusdilemman myös Kiinaa kohtaan. Vaikka Taiwanin ja Kiinan välinen turvallisuuskompleksin muotoutuminen saattaa vaikuttaa hyvinkin yksinkertaiselta, sillä siinä korostuu juuri Yhdysvaltojen ja Taiwanin strateginen merkitys, ei näiden kahden välinen kompleksi ole kuitenkaan niin yksinkertainen, vaan se muodostuu hieman erityyppisestä kokonaisuudesta kuin kansainvälisen politiikan kirjallisuudessa yleensä kuvatut kompleksit (Bush 2006, 175). Kyseinen erilaisuus liittyy olennaisesti siihen, että Kiinassa pelätään Taiwanin politiikassa mahdollisesti muodostuvaa aloitetta, jonka perusteella Taiwan irrottautuu kokonaan manner-Kiinasta. Tässäkin korostuu jälleen Yhdysvaltojen merkitys, koska Yhdysvallat olisi käytännössä kyseisen aloitteen puolustaja,

jolloin Taiwanin saavuttama sotilaallisen voiman suuruus kasvattaa tätä kautta turvallisuusongelmaa entisestään. (Bush 2006, 175–176.) Kyseisessä Taiwanin aiheuttamassa turvallisuusdilemmassa nouseekin esiin edellä esitetty ajatus Taiwanin merkityksestä nimenomaan kansallisen itsekunnioituksen perusteella.

6.3.4 Intia osana Kiinan turvallisuutta

Intia on ollut Kiinalle, Japanille, Yhdysvalloille ja suurimmalle osalle Eurooppaa köyhä ja pienen taloudellisen kasvun valtio. Nepal, Sri Lankan, Pakistanin, Bangladeshin ja Bhutanin ulkopoliittikat kuitenkin osoittavat, että kyseisissä valtioissa Intia nähdään dominoivassa asemassa alueella. Intian merkitys vahvana valtiona on kasvanut viime vuosina, mistä voidaan pitää osoituksena muun muassa vuonna 1998 tehtyjä ydinkokeita. (Cohen 2001 25–27.) Tämänhetkisestä heikon valtion merkityksestään huolimatta Intia on kuitenkin yksi maailman nopeimmin kasvavista talouksista (Cohen 2001, 299). Juuri kehityksensä vuoksi Intian voidaan nähdä kehittyvän voimaltaan vahvaksi valtioksi, joka Kiinalla olisi vastassaan, ja näin ollen Intia olisi nähtävä turvallisuusanalyysien kohteena. Tällöin Intian ja Kiinan välinen turvallisuuskompleksi perustuu tulevaisuudessa syntyvään mahdolliseen kompleksiin.

Taloudellisen ja sotilaallisen voiman mittareilla mitattuna Intian tämänhetkinen voima on Kiinaan verrattuna pienempi. Intian kansantuote vuonna 1999–2000 oli 421 miljardia dollaria, kun vastaava luku Kiinalla oli 929 miljardia dollaria. Mikäli kansantuotetta tarkastellaan asukasta kohti mitattuna, oli luku Intialla 430 dollaria kun Kiinalla vastaava luku oli 750 dollaria. Vuonna 1999–2000 Intian sotilaallisten menojen budjetti oli 14 miljardia dollaria, Kiinan kuluttaessa sotilaalliselle sektorille 40 miljardia dollaria. Intian menot puolustukseen ovat kokonaisuutena hyvin vähäiset, vuonna 1998 vain 3 prosenttia bruttokansantuotteesta. (Cohen 2001, 27–28.) Edellisten lukujen perusteella Intian voidaan sanoa yhä edelleen olevan voimaltaan heikko valtio verrattuna Kiinan käyttämään voimaan, siten Kiina aiheuttaa tällä hetkellä Intialle turvallisuuskompleksin olemassaolon enemmän kuin Intia Kiinalle juuri Intian heikon voiman vuoksi

Kiinan muodostama turvallisuuskompleksi Intialle tulee esiin paitsi Kiinan valtion voiman kautta myös Kiinaan ja Intiaan liittyvillä alueellisilla ja maantieteellisillä perusteilla, joista voidaan nostaa esiin Arunachal Pradeshin sekä Ladakhin alueet. Intialla on täysi

hallinnollinen ja sotilaallinen kontrolli Arunachal Pradeshissa, jota Kiina vaatii itselleen. Kiinalla on vastaavasti asema Ladakhissa, jota Intia vaatii. (Ranganathan 2002, 294.) Alueellisuuden merkityksen uhkaa korostaa lisäksi se, että Intian ja Kiinan välillä ei ole olemassa olevaa rajasopimusta. Maantieteellisten seikkojen merkitystä turvallisuuskompleksin osana lisää myös Pakistanin merkitys molempien intresseissä. Kiinan toimet avustaa Pakistania sen ydinase- sekä ohjusohjelmassa ovat asioita, jotka huolestuttavat Intiaa (Ranganathan 2002, 298). Sillä, että Kiina avustaa yhtä Intian vihollisista on merkitystä Intialle nimenomaan turvallisuuden perusteella. Kun Pakistanin sotilaallinen voima vahvistuu, Intia kokee sen yhä enemmän uhkana, jolloin Kiinan Pakistanin avustusohjelmat edistävät Intian turvattomuuden tunnetta entisestään. Intian ja Pakistanin välistä vihollisuussuhdetta ei ole kuitenkaan nähtävä tavoiteltavana Kiinan kannalta. Esimerkiksi Kashmirin alueen kiistan kansainvälistyminen vaikuttaisi Kiinaan, ja kuten se pelkää, saattaisi lännen ja erityisesti Yhdysvaltojen tulo Kiinan maaperälle olla todellisuutta. (Ranganathan 2002, 298.)

Lisäksi Kiinan strategian mukaisen rauhallisen ja vakaan ympäristön luominen palvelee parhaiten sen omia päämääriä, jolloin Intian ja Pakistanin välinen vihollissuhde on nähtävä uhkaavana myös Kiinan turvallisuuden takaamisen päämääristä käsin. Tämän perusteella myös Pakistanin avustaminen voidaan nähdä osana Kiinan johdon tavoitetta taata vakaat ja turvalliset olot valtion ulkopuolella, jolloin Pakistanin kanssa vallitseva läheinen suhde on nähtävissä eri valtioiden välille tehtävien sopimusten ja Kiinan etua tavoittelevien tasapainotusten osoituksena. Kyseisillä liikkeillä eri valtioiden välillä Kiinan on mahdollista taata paitsi turvalliset ja vakaat olot myös parhaimmat mahdolliset yhteydet sen oman valtion kehittämiseen nähden.

Kiinan näkökulmasta Intia saattaa aiheuttaa tulevaisuudessa turvallisuuteen perustuvan uhan myös läheisten Yhdysvaltojen suhteidensa perusteella. Vaikka Yhdysvaltojen ja Intian poliittisten ja strategisten suhteiden parantuminen vie aikaa, tämä voidaan nähdä Kiinan näkökulmasta uhkaavana tekijänä. Perusteena Yhdysvaltojen ja Intian läheisistä suhteista voidaan pitää muun muassa yhteisiä sotaharjoituksia (Cohen 2001, xiv).

Intian merkitys turvallisuuskompleksin muodostajan asemassa ei liity kuitenkaan vain sen tulevaisuudessa kasvavan voiman pelotteeseen, vaan taustalla saattavat vaikuttaa myös Intian muut tavoitteet. Intian taloudellisen ja sotilaallisen voiman kasvaessa sen johto voi

käyttää valtion ulkopoliittikkaa välineenä sisäisen politiikan hyödyksi. Voi tulla esimerkiksi tilaisuuksia, joissa Intian puuttuminen naapuriensa suhteisiin on oikeutettua, esimerkiksi kun etnisiä intialaisia on vainottu, Intian strateginen hyöty on uhattuna tai puuttumisen kautta saadaan jotain taloudellista hyötyä. (Cohen 2001, 302.) Intian nouseva ja vahvistuva asema lisää näin ollen turvallisuuteen liittyvää pelkoa myös sen harjoittaman politiikan takia. Intia ei välttämättä kunnioita toisen valtion itsenäisyyttä päätöksenteossa, vaan pyrkii vaikuttamaan siihen omia etujaan tavoitellen. Tämän ei kuitenkaan voida nähdä oleva niinkään uutta poliittisessa päätöksenteossa, vaan kuten tutkimuksessa käy edellä ilmi, myös Kiina nojaa maksimaalisen valtion periaatteeseen, jossa valtion etu nähdään tavoiteltuna. Tämä tulee esiin myös Kiinan johdon tavoitteena aikaansaada valtion edun kannalta turvalliset ja vakaat olot Aasian alueella, jolloin Intia ei tässä suhteessa aseta sellaista uudenlaista poliittista tilannetta, johon ei olisi totuttu.

6.3.5 Kiina ja turvallisuuskompleksit

Kiinan ympärille muodostuneet turvallisuuskompleksit on mahdollista ymmärtää Kiinan voimaltaan vahvan valtion merkityksen kautta. Riittävän vahva valtio voi muodostaa vain toiselle puolelle kallistuneen turvallisuuskompleksin heikkojen valtioiden välillä nimenomaan sen omaan vahvaan voimaan perustuen. Kyseinen merkitys näkyy juuri Kiinan, Vietnamin, Laosin ja esimerkiksi Myanmarin välillä. Tosin kyseisten valtioiden mahdollinen epäsuotuisa kehitys saattaa aiheuttaa Kiinalle turvallisuusongelman, jolloin korostuu Kiinan johdon poliittinen tavoite taata näiden valtioiden Kiinan kannalta vakaiden ja turvallisten olojen säilyminen, jossa on kyse Kiinan johdon tekemistä tasapainottavista liikkeistä.

Toiselle puolelle kallistuneista turvallisuuskomplekseista huolimatta on Kiinan ja sen välittömässä läheisyydessä sijaitsevien valtioiden välillä havaittavissa myös turvallisuuskompleksin olemassaolon molemminpuolisuus, joka ilmenee Japanin, Korean niemimaan, Taiwanin ja Intian suhteen. Nämä osoittavat Buzanin teorian perustuvan erityisesti maantieteellisiin ja strategisiin syihin. Edellisten maiden välisten turvallisuuskompleksien tarkastelu osoittaa näiden alueiden muodostavan Buzanin teorian sanoin turvallisuuskompleksiin liittyvän alueen, jossa valtiot sijaitsevat niin lähellä toisiaan, että niiden käyttämien tilojen ja kansallisten turvallisuuksien ero on vaikea havaita. Lisäksi kyseisten valtioiden välisen kompleksin tarkastelu osoittaa, että

turvallisuuskompleksin olemassaolo ei vain tuota vahvan valtion aiheuttamaa uhkaa heikolle valtiolle, vaan myös voimaltaan heikko valtio saattaa aiheuttaa turvallisuuden uhan vahvalle valtiolle. Näin edelliset valtiot muodostavat yhtenevän vuorovaikutukseen perustuvan turvallisuuden alueen, jossa korostuu samalla alueella toimiminen ja yhteisten sekä vastakkaisten strategioiden merkitys.

Sillä, että ymmärretään turvallisuuskompleksin olemassaolon merkitys ja syntyminen myös heikkojen valtioiden osalta ja ymmärretään turvallisuuskompleksin muodostuminen myös muilla kuin voiman perusteella, on merkitystä nimenomaan koko turvallisuuskompleksin olemassaolon tutkimisen kautta. Mikäli dilemmaa tutkitaan vain voiman perusteella, on tuloksena usein toiselle puolelle kallistunut turvallisuusriippuvuus, mutta kun otetaan huomioon myös muut tekijät, esiin nousee usein myös molemminpuolinen riippuvuuteen perustuva turvallisuusdilemma. Kyseiseen turvallisuusdilemman olemassaoloon ja syntymiseen myös muun muassa maantieteellisillä ja strategisilla perusteilla liittyy Richard Bushin esiin ottama Thomas Christensenin (2002, 12–13) toteamus siitä, että usein turvallisuusdilemman tutkimisessä keskitytään siihen, että suvereeni valtio puolustautuu uhkaa vastaan, mutta kuten Taiwanin esimerkki osoittaa, on huomio kiinnitettävä myös muihin asioihin. Christensen viittaa Taiwanin luoman uhan merkitykseen juuri siitä näkökulmasta, että Taiwanin itsenäistyminen uhkaa Kiinan valtion nationalismia ja koko Pekingin stabiiliutta. (Bush 2006, 176.)

6.4 Aasia Kiinan harjoittaman politiikan kohteena

Kiinan ympärille on muodostunut Buzanin erittelemiä sekä toiselle puolelle kallistuneita että molemminpuolisuuteen perustuvia turvallisuuskomplekseja. Näiden olemassaolo nostaa turvallisuuden käsitteen tärkeäksi osaksi Kiinan harjoittamaa ulkopoliittikkaa ja muokkaa näin sen tavoitteita ja strategioita. Yhtenä turvallisuuskompleksin piirteinä voidaan pitää tilannetta, jossa valtiot näkevät uhat, joita heihin muualta kohdistuu, mutta eivät näe uhkia, joita he itse aiheuttavat muille (Buzan 1991, 192). Kiinan Aasiaa kohtaan harjoittama politiikka liittyy kuitenkin olennaisesti siihen, että johdon voidaan nähdä ymmärtäneen uhan, jonka Kiina on luonut ulkopuolelleen ja jonka muut valtiot ovat muodostaneet Kiinalle.

Kiinan alueellisen turvallisuuden strategia on käsittänyt yleisesti kolme asiaa. Kiinan pyrkimyksenä on säilyttää vakaa ympäristö, joka vähentää Kiinan intressejä uhkaavia tekijöitä, jotta Kiinassa on mahdollista keskittyä valtion sisäisiin haasteisiin. Kiinan tavoitteena on laajentaa omaa vaikutuspiiriään niin, että samalla naapurivaltioilla säilyy kuva siitä, että Kiinan toimet tuovat hyötyä molemmiin puolin. Kiinan on myös vastattava unipolaarisen maailman haasteisiin siten, että Yhdysvaltojen liiallisen hegemonian vallitsemiseen pystytään vastaamaan siten, ettei synny yhteenottoa Yhdysvaltojen kanssa. (Bates 2006, 248.)

Kiinan pääministeri Wen Jiabaon pitämä puhe 14.12.2005 Itä-Aasian johtajien kokouksessa hahmottaa Kiinan poliittisia linjauksia Aasian alueella. Vastaavasti vuonna 2002 ulkoministerinä vaikuttaneen Tang Jiaxuanin puhe 20.8.2002 pidetyssä ASEAN-maiden ja Kiinan, Japanin ja Korean välisessä ulkoministereiden kokouksessa voidaan nähdä Kiinan poliittisen Aasian strategian mukaisesti, samalla tavalla kuin myös Tang Jiaxuanin 31.10.2005 pitämä Itä-Aasian forumin avajaispuhe.

China cannot develop itself in isolation from the rest of the world, and particularly East Asia. China is committed to East Asia cooperation in the interest of fostering a harmonious, secure and prosperous neighbourly environment. For China to be fully developed, it will take the unremitting efforts of several generations, or even a dozen generations of the Chinese people. China thus needs a durable and peaceful international environment that enables it to concentrate on economic development. (Wen 14.12.2005)

To ensure regional peace, stability and development is in conformity with the need of China and is also in the common interests of all countries in the region. (Tang 20.8.2002)

Facts have proved that East Asia cooperation serves interests of countries and peoples in this region, bringing about tangible benefits to all peoples in East Asia. It provides a strong guarantee and impetus for sustained stability, development and prosperity in this region. It is also inflicting profound changes on regional political, economic and security environment. (Tang 31.10.2005)

It (China) cannot develop without cooperation with countries in East Asia, and East Asia needs the sustained and steady development of China in order to move forward. (Tang 31.10.2005)

We should move forward our cooperation in this region in an open manner and coordinate with other regional, sub-regional and inter-regional cooperation mechanisms, so as to draw upon watch others strong points and help other's development. (Tang 31.10.2005)

A good number of regional and sub-regional cooperation mechanisms as the Asia Pacific Economic Cooperation, the ASEAN Regional Forum, ASEAN plus China, Japan and the ROK dialogue, the Shanghai Cooperation Organization, the South Asian Association for Regional Cooperation and the Pacific Islands Forum have provided useful platform for the region's countries to enhance political mutual trust and promote common development. (Qian 26.4.2004)

Kaikki edelliset lainaukset ovat osoituksia Kiinan harjoittamasta politiikasta Aasiassa sekä osoituksia edellä esitetyn Batesin rakenteen sopivuudesta Kiinan Aasian alueelle suunnattujen tavoitteiden suhteen. Samalla Batesin rakenne sekä edelliset puheet ovat liitettävissä Kiinassa tapahtuneisiin diplomaattisen toimintatavan ja ulkopolitiikan muutoksiin, joiden perusteella Kiina pyrkii osaksi Aasiankin alueen organisaatioita. Maon ja Dengin aikakausien jälkeen Kiinan johto ei näe Kiinaa enää uhriksi joutuneena kehittyvänä valtiona, vaan nousevana voimana, jolla on vaihtelevia intressejä ja vastuita. Samalla Kiinan johto on hylännyt Dengin ajatuksen siitä, että multilateraalisten instituutioiden kautta voidaan rangaista ja hidastaa Kiinan kehitystä. Kyseiset organisaatiot nähdään nykyään kaupan ja turvallisuusintressien edistämisen ja Amerikan panoksen rajoittamisena. (Medeiros & Fravel 2003.)

Edellinen Kiinan historiassa tapahtunut muutos on johtanut siihen, että Kiinan johto ei näe enää itseään eristyneenä valtiona. Tätä vakuutetaan myös edellisissä puheissa Aasian alueen yhteistyön ja avoimuuden kautta. Tangin puhe siitä, että Itä-Aasian alueen yhteistyö tarjoaa vakaita oloja, kehittymistä ja vaurautta, voidaan nähdä nimenomaan Kiinassa

tapahtuneesta muutoksesta käsin, jossa samalla yhdistyy Kiinan alueellisen strategian mukainen tavoite. Vastaavasti Wen Jiabao ottaessaan suoraan esiin Kiinan tavoitteen olla osana Itä-Aasian yhteistyötä nimenomaan alueen tasapainon, turvallisuuden ja vaurauden edistämisen näkökulmasta, antaa selkeän perustelun Kiinan johdon pyrkimyksille kohti alueellisia organisaatioita nimenomaan sellaisen oman edun tavoittelun näkökulmasta, jossa korostuu turvallisuuden merkitys. Johdon teot eivät kuitenkaan ole jääneet puheiden asteelle, vaan Kiina on poliittisessa toiminnassaan pyrkinyt eri Aasian alueen yhteistyöelinten piiriin. Kiinan lähentyminen ASEAN-maita 1990-luvulla sekä sen merkitys ASEAN+3 mekanismin alkuun laittamisessa, osoittavat Kiinan johdon politiikan edellisten puheiden mukaiseksi (Medeiros & Fravel 2003). Diplomaattisen toimintatavan muutoksen myötä johto on ymmärtänyt, että kansainväliset instituutiot tarjoavat etua, joka edellisissä puheissa korostuu valtion kehittymisen kautta. Tämä tekee multilateraalisten instituutioiden jäsenyyden tavoiteltavaksi.

Myös Qianin puhe Aasian alueen organisaatioiden merkityksestä alueen kehittymisen kannalta voidaan nähdä johdon alueellisen strategian mukaisena tavoitteena. Tunnustettaessa multilateraalisten instituutioiden merkitys valtion edun tavoittelun kautta on myös Kiinan intressien mukaista kannustaa ja puhua Aasian alueen yhteistyön puolesta. Mitä suurempi osa Kiinan ympärillä olevista valtioista on osana alueellisia organisaatioita, sitä turvallisempi on ympäristö, jonka voidaan ajatella kuuluvan osaksi Kiinan johdon alueellista toimintakenttää, kun valtiot on sidottu alueellisiin organisaatioihin ja niiden tapoihin toimia. Tästä voidaan pitää osoituksena Kiinan johtavaa asemaa Keski-Aasian alueen ensimmäisen multilateraalisen ryhmän, Shanghai-yhteistyöryhmän, muodostamisessa, jonka kautta yhä useampi valtio saatiin yhteisten tavoitteiden ja toimintatapojen alle (Medeiros & Fravel 2003).

Samalla Qianin puheessa kuten muissakin edellisissä puheissa nousee esiin puheteolla vakuuttaminen. Kiinan johto on ymmärtänyt turvallisuuden takeen nousevan multilateraalista yhteistyöstä, mutta se tarvitsee tämän mukaan toimimiselle yleisön hyväksynnän. Qianin vakuuttelulla, että alueellinen yhteistyö on tarjonnut kehitystä, etsitään perusteluita omalle toiminnalle. Kyse on puheteolla saavutettavasta liikkeestä.

Eristäytyneen Kiinan sijaan on tullut multilateraaliseen yhteistyöhön pyrkivä Kiina, minkä puolesta ulkopuoliset on pyrittävä vakuuttamaan. Kyse on yleisön huomioimisesta omassa

argumentaatioissa. Tähän pyritään sekä alueellista yhteistyötä että valtion ystävällisyyttä ja avoimuutta korostamalla. Näiden merkitys voidaan nähdä myös Wen Jiabaon puheessa, jossa pääministeri ottaa esiin useiden sukupolvien mittaisen aikakäsityksen, jolloin korostuu Kiinan täydellisen kehittymisen edellytyksenä oleva useiden sukupolvien välinen toiminta. Korostamalla tämän pitkän aikavälin kehitystä muodostetaan kuva siitä, että Kiina ei tällä hetkellä ole uhka. Sen täydellinen kehittyminen vaatii usean vuoden ajan, jolloin sen tämänhetkistä voimaa ei vielä tarvitse kokea uhkaavana.

Kaikissa edellisissä puheissa on ymmärrettävä konteksti, jossa asiat esitetään. Sisältö on tähdätty ulospäin ja nimenomaan Aasian alueen johtajille, jolloin keskitytään Kiinan edun sijaan koko Aasian hyvinvointiin. Yhteistyön, alueellisen kehittymisen ja rauhan takaamisen puolesta tapahtuvaa argumentointia voidaan pitää päätarkoituksena. Vakuutteluilla Kiinan samanlaisista rauhan ja kehittymisen tavoitteista luodaan kuvaa yhä edelleen ystävällisestä valtiosta, ei alueen uhasta. Se, että koko alueella tunnustetaan olevan samanlaiset päämäärät antaa kuvaa Kiinan johdon pyrkimyksistä päästä osaksi alueellista yhteistyötä ja vähentää Kiinan alueellista uhan merkitystä. Puheteon kautta pyritään vakuuttamaan ulkopuoliset Kiinan rauhantahtoisesta politiikasta, joka samalla edesauttaa koko Aasian alueen kehitystä. Kyse on nimenomaan oikeasta argumentaatiosta eli logoksesta. Johdolla on samalla selkeä ymmärrys yleisöstä ja siitä, mitä se haluaa kuulla, jolloin oikea argumentaatio on esitettävä tätä taustaa vasten, jotta johto pääsee haluamiinsa päämääriin.

Haluamiinsa päämääriin Kiinan johto ei kuitenkaan pääse vain oikealla argumentaatiolla, vaan sen on ulkopoliitikassaan osoitettava puheet multilateraalisesta politiikasta oikeiksi. Tästä osoituksena voidaan pitää edellisiä esimerkkejä Kiinan johdon ulkopoliittikan toimista. Tässä on kyse Kiinan johdon todellisista tavoitteista, mutta samalla todelliset teot voidaan tulkita mielikuvan luomisen näkökulmasta. 1990-luvulla Kiina on muun muassa ratkaissut useita alueellisia ristiriitoja, jotka ovat aiheuttaneet jännitteitä läpi historian. Kiina on sopinut rajakiistat Kazakstanin, Kirgisian, Laosin, Venäjän, Tadzikistanin ja Vietnamin kanssa. (Medeiros & Fravel 2003). Näitä toimia voidaan pitää tärkeinä osoituksina valtion johdon puheiden ja politiikan yhteensovittamisesta. Samalla kyseiset toimet liittyvät sekä siihen mielikuvaan, jota ulkopuolelle pyritään rakentamaan että Kiinan johdon poliittiseen taktiikkaan eri maiden suhteen muun muassa omaan turvallisuutensa

liittyen. Takaavathan eri yhteistyö- ja rajasopimukset turvallisemman ympäristön, joka on Kiinan johdon tavoitteena.

Vaikka puheissa vakuutellaan Kiinan tavoitteita Aasian alueen rauhasta ja yhteistyön kasvusta, samalla luodaan jälleen negatiivisia ja turvallisuuskäsitteiden kannalta merkittäviä riippuvuussuhteita, jotka tulevat esiin Tang Jiaxuankin toteamuksessa siitä, että Itä-Aasia tarvitsee Kiinan tasaista kehittymistä päästäkseen eteenpäin. Johto esittää Kiinan halun päästä osaksi alueellisia organisaatioita siitä näkökulmasta, että alueellisen turvallisuuden ollessa taattu Kiinan näkökulmasta käsin on Kiinan mahdollista keskittyä enemmän omaan kehitykseensä, mistä ennen pitkää pääsevät hyötymään myös muut. Näkökulma, josta tämän riippuvuussuhteen korostamisen voidaan nähdä johtuvan, koskee Kiinan voimaltaan vahvan valtion asemaa. Kiinan johto haluaa vähentää Kiinasta muodostunutta uhkakuvaa ja pyrkii vähentämään turvallisuuskäsitteiden olemassaolon merkitystä, mutta ei kuitenkaan halua, että Kiina nähdään olevan alueellisella tasolla yhtä heikko kuin muut alueen valtiot. Täten johto pyrkii ottamaan esiin Kiinan vahvuutta, mutta siitä näkökulmasta, että se hyödyttää myös muuta Aasian aluetta. Kiinan kokonaisstrategian mukaisena pyrkimyksenä on päästä kansainvälisen yhteisön merkittäväksi toimijaksi, mikä edellyttää alueellista valta-asemaa, jota Kiinan johto haluaa korostaa puheilla siitä, että muut valtiot todellisuudessa tarvitsevat Kiinaa.

Tang Jiaxuan edellinen toteamus korostaa myös ulkopoliittikan muutosta. Korostamalla, että Itä-Aasia tarvitsee Kiinan kehittymistä, voidaan nähdä siitä näkökulmasta käsin, että Kiina tekee omaa etua tavoitellen tasapainottavan liikkeen aluetta kohtaan. Koska Kiinan kansalliset intressit ovat olemassa Aasian alueella, on Kiinan kannalta tärkeää, että kyseinen alue on sidottu läheiseen yhteyteen Kiinan kanssa. Muiden valtioiden reaktion kannalta on kuitenkin tärkeää, että tämä läheinen yhteys liittyy valtioiden kannalta positiiviseen seikkaan, jona voidaan pitää alueen kehittämistä. Kehittymisen puolesta argumentointi on näin ollen osoitus Kiinan johdon diplomaattisesta pelistä eri valtioiden ja alueiden suhteen, minkä kautta se pyrkii saavuttamaan kokonaispäämääränsä mukaisen tavoitteen eli aseman vahvistumisen maailmassa sekä kansainvälisen yhteisön sektorilla.

Huomion arvoista kaikissa edellisissä puheissa onkin se, että niissä ei korosteta Kiinan poliittisen tai taloudellisen voiman vahvuutta, eikä myöskään Kiinan edun mukaisia tavoitteita alueellisten organisaatioiden osalta. Ainoa asia, jossa Kiinan vahvuus tulee

esiin, on Tangin sitaatti siitä, että Aasian valtiot tarvitsevat Kiinaa, jotta alueen kehitys pääsee eteenpäin. Puheet on suunnattu nimenomaan Aasian alueelle, eli sille alueelle, joka on osa Kiinan kokonaisstrategian ydintä ja samalla tärkeä Kiinan kehittymisen kannalta. Samalla Kiinan johto pyrkii saavuttamaan alueella vahvan aseman olematta kuitenkaan liiallinen uhka muille alueen valtioille. Tällöin Kiinan valtion voimaa ei ole tarkoituksenmukaista näyttää, koska se ei tässä palvele tavoitteellisia päämääriä. Johtajat ovatkin argumentoinnissaan ottaneet huomioon erityisesti yleisön ja sen reaktiot, jolloin puheen vakuuttavuutta on pyritty rakentamaan tätä taustaa vasten.

6.5 Alueelliset organisaatiot Kiinan johdon strategian osana

Jotta Kiinan johdon on mahdollista saavuttaa sen kokonaisstrategian mukainen päämäärä eli kansainvälisen yhteisön areenalle pääsy, sen poliittisen strategian on lähdeittävä nimenomaan alueellisuuden näkökulmasta käsin. Kiinan johdon on pyrittävä takaamaan sen poliittinen, taloudellinen ja sotilaallinenkin merkitys Aasiassa, niin että Kiinaa ei koeta uhkaksi turvallisuusdilemman synnyttämästä tilanteesta käsin, vaan alueellisen hyvinvoinnin edistäjäksi, johon se pyrkii oikealla argumentaatiolla. Jotta Kiinan on mahdollista taata oma merkityksensä alueella kyseisten sektoreiden näkökulmasta, sen on keskityttävä valtion sisäiseen kehitykseen, mikä edellyttää Aasian alueella vakaita ja turvallisia oloja. Jotta vakaat ja turvalliset olot olisi mahdollista saavuttaa, on Kiinan johdolla oltava selvä strategia siitä, millä tavalla Aasian alueella on toimittava, jotta se palvelisi parhaiten Kiinan johdon omia päämääriä.

Kiinan tavoitteena Aasian alueella voidaan pitää strategisten kumppanuuksien muodostamista sekä mahdollisuutta toimia alueellisissa organisaatioissa. Kiinan johdon tavoitteena on myös rakentaa kahdenvälistä poliittista ja taloudellista kanssakäymistä, laajentaa taloudellisia siteitä ja vähentää pelkoa ja luottamuksen puutetta Aasian alueella. (Shambaugh 2006, 29.) Kaikki nämä tavoitteet liittyvät Kiinan johdon muuttuneeseen asenteeseen multilateraalisten instituutioiden suhteen, tavoitteisiin Aasian alueen yhteistyöelimissä sekä turvallisten ja vakaiden olojen tavoitteeseen.

Sillä, että Kiina on mukana alueellisissa organisaatioissa sen turvallisuusdilemmojenkin piiriin kuuluvien valtioiden kanssa, on merkitystä nimenomaan Kiinan valtion turvallisuuden kautta. Kiinan jäsenyys alueellisissa organisaatioissa korostuu

turvallisuuden kautta, koska tällöin Kiinan on mahdollista olla osana takaamassa sen omasta näkökulmasta tärkeää turvallisuutta alueellisella tasolla. Argumentoimalla alueellisten organisaatioiden kautta tapahtuvasta kehitymisestä ja hyvinvoinnista Kiinan johto saa nostettua esiin perustelun sille, miksi myös muiden valtioiden kannattaa olla osana kyseisiä organisaatioita. Mitä enemmän Kiina saa johdon puheiden kautta valtioita pyrkimään osaksi alueellisia organisaatioita, sitä paremmin se pystyy vaikuttamaan turvallisuutensa kannalta tärkeään alueeseen, jolloin Kiinan johdon on mahdollista luoda ympärilleen turvallinen ympäristö jossa sen on mahdollista toimia. Samalla kun se itse on osana kyseisiä organisaatioita, sitä ei nähdä uhkana, vaan enemmänkin mahdollisuutena koko alueen hyödyn kannalta.

Kiinan Aasian politiikan muodostumisella on merkityksensä myös sen valtiokäsityksen suhteen. Kiinan johto näkee sen maksimaalisena valtiona sekä valtio-kansakunta -mallin mukaan rakentuneena, jossa oman edun tavoittelu nähdään tärkeimpänä asiana. Samalla Kiinan johdon puheiden kautta nousee esiin Kiinan asema vastuunottajan roolissa. Johto näkee Kiinan Aasian vahvana valtiona, jonka aseman perusteella sillä on vastuu yhteisestä kehityksestä, mutta jonka takana on kuitenkin nähtävä valtion edun tavoittelu. Samalla valtiokäsityksen piirteenä on kuitenkin nähtävissä Kiinan valtion heikkous. Kiina ei oman kehittymättömyytensä vuoksi ole kuitenkaan vielä niin vahva, että se voisi jättää huomioimatta muiden alueiden muodostaman turvallisuuteen perustuvan uhan. Ilman Kiinan kansainvälisen interdependenssin ymmärtämistä johdon ei olisi korostettava turvallisuuden merkitystä, vaan se voisi keskittyä täysin omien poliittisten ja strategisten päämääriensä ajamiseen.

6.6 Rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäinen ulkopoliittikka kansainvälisissä organisaatioissa

Aasia tarjoaa ytimen Kiinan kokonaisstrategian mukaiseen päämäärään. Kiinan valtiokäsityksestä on mahdollista tehdä päätelmiä sen kautta, millaista politiikkaa Kiina kansainvälisen yhteisön sektorilla harjoittaa. Tästä syystä on tutkimuksen kohteeksi otettava se, minkä asioiden perusteella Kiinan johto pyrkii osaksi kansainvälisen yhteisön kenttää ja minkälaista politiikkaa se tällä sektorilla pyrkii harjoittamaan.

Kiinan entisen ulkoministerin Tang Jiaxuan 19.11.1999 YK:n yleiskokouksessa pitämä puhe antaa hyvän kuvan siitä, millä keinoilla ja millä tavalla Kiina pyrkii osaksi kansainvälisiä organisaatioita sekä harjoittaa niissä politiikkaansa. Vastaavasti pääministeri Wen Jiabaon pitämä puhe Aasian ja Euroopan välisessä kokouksessa 10.9.2004 muodostaa käsityksen Kiinan politiikasta suhteessa kansainvälisiin organisaatioihin, samoin kuin ulkoministeri Li Zhaoxingin pitämä puhe YK:n yleiskokouksessa 28.9.2004. 16.9.2005 pitämässä YK:n huippukokouksen puheessaan Kiinan presidentti Hu Jintao ottaa esiin jälleen aktiivisen aloitteentekijän roolin tehdessään ehdotuksia harmonisen maailman, rauhan ja yhteisen vaurauden puolesta.

In today's world, it is necessary to foster a new security concept that satisfies the needs of the times and to explore new ways of maintaining peace and security. The core of the new security concept should be mutual trust, mutual benefit, equality and cooperation. (Tang 19.11.1999)

In face of the new challenges, we should adhere to the principles of mutual respect, equality, mutual benefit and non- interference in each other's internal affairs. (Wen 10.9.2004)

To cope with security issues, all countries in the world should go beyond the differences of ideology and social system, stick to the new security concept featuring mutual trust, mutual benefit, equality and cooperation, promote democracy in international relations and solve disputes through peaceful dialogue. (Li 28.9.2004)

First, we should set up the new concept of mutual trust, mutual benefit, equality and collaboration and establish a fair effective collective security mechanism. Second, the UN should take tangible measures to implement the millennium development goals, especially accelerate the development of developing nations and make 21st century "the century of development for everyone" in real sense. Third, we should respect the right of each country to independently choosing its social system and development road and support the efforts of countries to realize renunciation and growth according to their

own conditions. Fourth, we should safeguard the authority of the UN. (Hu 16.9.2005)

Jokaisessa puheessa edellä korostetaan molemminpuolista luottamusta, molemminpuolista hyötyä, tasa-arvoa ja yhteistyötä sekä toisen valtion sisäisiin asioihin puuttumattomuutta. Kun tarkastellaan Kiinan johdon ulkopoliittista linjaa, edelliset viittaukset ovat suoraan rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäisen ulkopoliitiikan mukaan perusteltuja.

Rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäisen ulkopoliitiikan tekijöiden tuominen osaksi Kiinan johdon toimintaa kansainvälisenkin politiikan sektorilla liittyy sekä Kiinan johdon tapaan tuoda jotain uutta kyseiselle sektorille, että korostaa myös Kiinassa tapahtunutta muutosta sekä tavoitetta kansainvälisen politiikan sektorin suhteen. Kiinan ulkopoliitiikan perustekijät ovat hyvin lähellä niitä kansainvälisen politiikan yleisiä normeja, joista esimerkkinä voidaan pitää suvereniteetin kunnioitusta ja valtion sisäisiin asioihin puuttumattomuutta. Omia ulkopoliittisia linjojaan korostamalla Kiinan johdon on mahdollista korostaa muuttunutta asennetta sekä onnistunutta tavoitetta toimia yleisten toimintamallien mukaan, jolloin muiden valtioiden luottamus Kiinaa kohtaan kasvaa. Kun johto vetoaa yleisesti noudatettuihin periaatteisiin, Kiinan tulon kansainvälisen politiikan sektorille suhtaudutaan myönteisesti. Yleisten toimintamallien ja erityisesti kansainvälisen lain mukaan toimimisen osoituksena voidaan pitää muun muassa johdon lupauksia siitä, että Paracelin, Spartyln ja Senkakun saariin liittyvät kiistat ratkaistaan rauhanomaisesti perustuen kansainväliseen oikeuteen (Medeiros & Fravel 2003).

Mikäli Kiinan johto korostaisi puheissaan päinvastaisia normeja, jotka ovat tällä hetkellä osa hyväksytyä toimintamallia, aiheuttaisi se negatiivisen reaktion Kiinan tavoitteita ajatellen. Silloin Kiinaa ei nähtäisi valmiina kansainvälisen politiikan sektorille, koska se ei noudattaisi yleisiä toimintaperiaatteita, vaan se nähtäisiin uhkana. Näin ollen johto on ymmärtänyt sen, mitä muu maailma haluaa kuulla ja millaisena se haluaa Kiinan nähdä. Puheteon toiminnallisuuden näkökulman mukaan edellisissä puheissa pyritään vakuuttamaan kuulijat oikean argumentaation kautta Kiinan johdon strategisten päämäärien taakse.

Hu Jintaon pitämä puhe on nähtävä paitsi aloitteentekijän roolista, myös siitä näkökulmasta, että Kiinan johto haluaa antaa kuvaa aktiivisesta jäsenestä, jonka

intresseissä on pureutua keskustelua herättäneisiin kysymyksiin, kuten esimerkiksi YK:n aseman merkitykseen. Aktiivisen aloitteentekijän roolin kautta Kiinan johdon on mahdollista korostaa Kiinan merkitystä vahvana ja varteenotettavana toimijana sekä nostaa Kiina politiikan teon ytimeen sivusta seuraajan sijaan. Tätä tukee muun muassa 2003 pidetyssä ASEAN-maiden kokouksessa Li Zhaoxingin ehdotus Aasian sotilaallisen sektorin kommunikaation lisäämisestä, joka liittyy Kiinan ehdotukseen uudesta turvallisuusmekanismista (Medeiros & Fravel 2003). Tässä korostuu jälleen Kiinassa muuttunut ajattelu yhteisistä intresseistä ja yhteisestä vastuusta. Johto haluaa, että Kiina nähdään uutena tulokkaana, joka heti ottaa vastuulleen tärkeitä asioita eikä jättäydy muiden varjoon. Nostamalla esiin uusia tavoitteita ja parannusehdotuksia Kiinan johto osoittaa sen tavoitteet yhteisen hyvän kannalta sekä nostaa samalla esiin Kiinan merkitystä kansainvälisenä toimijana samalla korostaen sen kasvavaa poliittista merkitystä.

Puheet, joista edelliset lauseet on poimittu, pohjautuvat puheisiin maailman muuttuneesta tilasta. Tämä liittyy olennaisesti Kiinan diplomaattisessa historiassa tapahtuneeseen muutokseen. 1990-luvun alkupuolella Kiinassa nähtiin globalisaatio, muut suuret valtiot ja multilateraaliset foorumit negatiivisina, ja niiden nähtiin vievän äänioikeuden Kiinalta. Muutoksen myötä Kiinassa puhutaan nyt globaalien intressien jakamisesta. (Medeiros & Fravel 2003.) Tästä avoimesta ja yhteisten intressien jakamiseen perustuvasta asenteesta voidaan osoittaa esimerkkinä edellisiä Kiinan johdon puheita siitä, että terrorismin ja muiden laajan turvallisuuden käsitteen uhkien tunnustetaan olevan uhkana koko maailmassa, ja näiden ehkäisyssä tarvitaan yhteistyötä sekä molemminpuolisuuden käsitteitä. Kiinan osallistuminen multilateraalisiin instituutioihin on osoitus yhteistyön ja molemminpuolisuuden käsitteiden merkityksestä. Varsinkin Kiinan aktiivinen osallistuminen Pohjois-Korean ydinase neuvotteluihin, jotka se järjesti vuonna 2003, kuvastaa edellisten käsitteiden merkittävyyttä. Edelleenkin Kiina ei ole lopettanut painostusta neuvotteluiden suhteen. (Medeiros & Fravel 2003.)

Edellisten seikkojen lisäksi rauhanomaisen rinnakkaiselon periaatteiden korostaminen kansainvälisissä organisaatioissa ja osana Kiinan ulkopoliittista toimintaa voidaan nähdä tutkimuksessa aikaisemmin esitetystä näkökulmasta, että näiden kautta Kiina tarjoaa vaihtoehdon olemassa oleville periaatteille, joka liittyy erityisesti molemminpuolisuuden käsitteeseen sekä siihen, että viiden periaatteen linja takaisi riittävän perustan valtioiden väliselle toiminnalle. Käytännössä kyse ei ole kansainvälisen politiikan peruseriaatteiden

muuttamisesta, koska Kiinan korostamat asiat ovat jo vallalla, vaan merkitystä on enemmänkin sillä eleellä, jonka Kiinan johto tekee omien käsityksiensä korostamisen kautta. Omien ulkopoliittisten periaatteiden korostaminen kansainvälisen yhteisön kontekstissa viittaa siihen, että Kiina haluaa osaksi kansainvälisen yhteisön kenttää, mutta se ei ole valmis täysin sopeutumaan olemassa oleviin periaatteisiin, vaan pyrkii tuomaan mukanaan uuden ja oman tapansa toimia. Ennen kaikkea kyse on siitä, että omien periaatteidensa korostamisen kautta Kiinan johto osoittaa, ettei se ole valmis alistumaan muiden päätöksiin, vaan sillä on vahvan valtion tapaan myös omia tavoitteita ja mielipiteitä, jotka on otettava huomioon.

6.7 Kansainvälinen yhteisö Kiinan ulkopoliitikassa

Kiinan johdon poliittiset liikkeet ja teot sekä halu osallistua kansainvälisiin organisaatioihin ovat osoituksina Kiinan muuttuneesta ulkopoliittisesta linjasta. Kiina pyrkii vakuuttamaan pyrkimyksistään rauhanomaiseen maailmaan, johon se omalla aktiivisella toiminnallaan pyrkii vaikuttamaan. Mutta voidaanko tätä johdon puheiden kautta tulevaa asiaa pitää todellisena perusteluna Kiinan johdon tavoitteille päästä osaksi kansainvälisiä organisaatioita?

Kiinan entisen varapääministeri Qian Qichenin 2.7.2004 pitämät puheet New Delhin sekä 6.7.2004 Kioton konferensseissa antavat kuvaa siitä, miksi kansainväliset organisaatiot ja kansainvälinen yhteisö nähdään Kiinassa niin tärkeinä ja niiden jäsenyys tavoiteltavana. Kiinan ulkoministeri Li Zhaoxingin 19.9.2005 pitämä puhe YK:n yleiskokouksessa luo kuvaa erityisesti Yhdistyneiden kansakuntien merkityksestä Kiinan pyrkimyksissä, kuten myös neuvoston valtuutettu Tang Jiaxuan 24.10.2005 pitämä puhe Kiinan ja YK:n väliseen suhteeseen liittyvässä konferenssissa.

Most of the world's hotspots are concentrated in developing countries. This calls for high vigilance of the international community. (Qian 2.7.2004)

Civil conflicts are, in the final analysis, the internal affairs of sovereign countries. In dealing with armed conflicts within a country, the international community should take the UN Charter as the basis, and the international law as the guide, while seeking a case-by-case solution.(Qian 6.7.2004)

The international community should continue pushing forward the process of international arms control, disarmament and non-proliferation maintain and enhance the authoritativeness and effectiveness of existing multilateral treaties and give full play to the role of international organizations including UN and other international organizations in terms of non-proliferation and seek solutions to related issues by political and diplomatic means. (Li 19.9.2005)

First, China stands ready to work together with the international community for a United Nations that adheres to multi-lateralism and strives for common security. Second, China stands ready to work with the international community for a United Nations that advocates mutually beneficial cooperation and common prosperity. (Tang 24.10.2005)

Edelliset puheet jatkavat sitä joustavuuden ja kehittymisen linjaa, joka Kiinassa vallitsee. YK:n ja muun kansainvälisen yhteisön merkityksen tunnustaminen voidaan tulkita niin, että Kiinan johtajat pyrkivät pois Taivaallisen rauhan aukion tapahtumien jälkeisestä eristyneisyydestä, yrittävät rakentaa imagoaan, edistää Kiinan taloudellisia intressejä ja taata turvallisuutensa (Medeiros & Fevel 2003). Tämä muutos johtaa kansainvälisen yhteisön merkityksen korostamiseen. Samalla siinä näkyvät myös Kiinan johdon intressit kyseisen sektorin suhteen.

Qianin puheet korostavat kansainvälisen yhteisön, kansainvälisen lain ja YK:n merkitystä nimenomaan konfliktien ratkaisijan roolissa. Vastuu maailman rauhasta siirretään näin kansainvälisille organisaatioille, jolloin näiden merkitys tulee esiin nimenomaan turvallisuuden ja kehittymisen takaajan näkökulmasta. Tällöin valtioiden ei nähdä yksistään olevan vastuussa turvallisuuden ja kehittymisen tavoitteesta. Kansainvälisen yhteisön uskotaan tarjoavan, tai sen ainakin pitäisi pystyä takaamaan valtioiden kehitykseen johtavat elinolot, jotka liittyvät juuri vakaisiin oloihin ja turvallisuuden tunteeseen. Kansainvälisen yhteisön normien ja instituutioiden kautta myös Kiinan tavoittelema vakaa ja turvallinen ympäristö sekä muut valtion edun tavoitteet nähdään mahdollisina toteuttaa, jolloin kansainvälisen yhteisön instituutioiden merkitys nähdään tavoiteltavana. Tämän tueksi voidaan ottaa esiin Tangin puhe Kiinan valmiudesta toimia

YK:n kanssa, koska YK:n nähdään edistävän turvallisuutta, multipolaarisuutta sekä yhteistä vaurautta. Kiinan valmiutta toimia YK:n kanssa sekä edellisten puheiden kansainvälisen lain ja kansainvälisten instituutioiden merkityksen korostamista konfliktien ratkaisijan roolissa, korostaa muun muassa Kiinan kasvanut osallistuminen rauhanturvaoperaatioissa kuten Itä-Timorissa ja Kongossa (Medeiros & Fravel 2003). Lisääntynyt toiminta edellisissä operaatioissa antaa vahvistusta johdon puheille multilateraalisten instituutioiden kautta tapahtuvasta turvallisuuden ja kehittymisen tavoitteista.

Lin puhe jatkaa Qianin puheen linjaa korostaessaan kansainvälisen yhteisön tavoitetta muun muassa asekontrollin suhteen, joka antaa viitteitä kansainvälisen yhteisön tehtävistä nimenomaan rauhan ja kehityksen takaajana. Samalla puheet asekontrollin merkityksen korostamisesta nostavat jälleen esiin Kiinan asennemuutoksen. Vielä 1980-luvulla muun muassa juuri aseiden kontrolli nähtiin Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton velvollisuutena ja yrityksenä vähentää Kiinan vaikutusta. Nyt Kiina on ratifioinut useita asekontrollin ja aseiden leviämisen estäviä sopimuksia kuten ydinaseiden leviämisen estävän sopimuksen. Sopimuksista huolimatta Kiina antaa sotilaallisen puolen apua esimerkiksi Pakistanille. (Medeiros & Fravel 2003.) Koska Kiina nähdään nyt todellisena toimijana eristäytymisen sijaan, kyseisten sopimusten nähdään hyödyntävän myös Kiinan etua.

Edellisten YK:n ja muiden kansainvälisen yhteisön periaatteiden korostamisen kautta valtioiden yhteistyön nähdään tapahtuvan nimenomaan kansainvälisen yhteisön areenalla. Kiinan johdon tavoitteena on vahvistaa omaa valtiota, jolloin vakaat ja turvalliset olot valtion ulkopuolella on nähtävä välttämättömyytenä. Näin ollen kansainvälisen yhteisön jäsenyyden voidaan nähdä tarjoavan sitä pohjaa, jota Kiina tarvitsee kehittyäkseen. Tämä on perusteltua Kiinan ulkopoliittisen muutoksen kautta.

Toisaalta kansainvälisen yhteisön areenalle pyrkimisen voidaan nähdä perustuvan myös Kiinan valtiokäsitykseen. Kiina nähdään rakenteellisesti niin vahvana, että sen asema todellisena toimijana kansainvälisen yhteisön sektorilla olisi oikeutettu. Tätä vahvan valtion näkemystä tukee johdon tavoite esittää Kiina vahvan valtion aseman kautta, jolloin se esiintyy vahvan aloitteentekijän ja kehittyjän roolissa ja pyrkii korostamaan uudistusten välttämättömyyttä. Tällä johto pyrkii korostamaan Kiinan vahvan toimijan osaa sekä tämän aseman oikeutusta juuri sen voiman vahvuuden perusteella. Samalla valtion vahvana

näkemisen teoria yhdistyy Kiinassa tapahtuneeseen muutokseen, jossa Kiinaa ei nähdä enää heikkona ja eristäytyneenä, vaan vahvana toimijana.

Valtiokäsityksen kautta nousee kuitenkin esiin toinenkin näkökulma, jonka mukaan Kiina nähdään niin heikkona, että sen on haettava turvallisuuden takaajan ja muiden kehittymisen edellytysten roolia muualta, jotta johto pystyy kehittämään koko yhteiskuntaa. Kyse on Kiinan interdependenssistä. Kyse on kuitenkin siitä, millaisena Kiinan johto haluaa muun maailman Kiinan näkevän. Vahvuuden korostamisella sen on mahdollista luoda Kiinasta vahvan valtion mielikuvaa, vaikka todellisuudessa se itse näkisi Kiinan riippuvaisen aseman.

6.7.1 Kiinan poliittinen strategia ja kansainvälinen yhteisö

Taloudellinen kehittyminen voidaan nähdä ainoana mahdollisuutena vastata Kiinaan kohdistuviin haasteisiin, jolloin Kiinan kokonaisstrategian on palveltava kehittymisen mahdollisuuksia. Näin ollen Kiinan kokonaisstrategian voidaan ymmärtää liittyvän siihen, että turvallisuuden, talouden ja politiikan ympäristö muodostuu sellaiseksi, joka mahdollistaisi keskittymisen Kiinan kehittämiseen. (Zhang & Tang 2006, 48.) Pyrkimys osaksi kansainvälisen yhteisön toimintakenttää voidaan näin ollen nähdä nimenomaan Kiinan strategisesta päämäärästä käsin, kun kansainvälisen yhteisön jäsenyyden kautta voidaan täyttää edelliset kehittymisen vaatimukset. Johdon vakuuttaessa kansainvälisen yhteisön kenttä yhteistyökykyisestä, rauhantahtoista ja aktiivisesta jäsenestä, antaa Kiinan johdolle mahdollisuuden keskittyä valtion kehittämiseen, kun valtion taloudellinen, poliittinen ja turvallisuuden ympäristö ovat tasapainossa, eivätkä ulkopuoliset alueet uhkaa Kiinaa. Edellä tarkastellut Kiinan johtajien puheet ovat nostaneet esiin juuri Kiinan johdon muuttuneen diplomaattisen toimintatavan näkemyksen siitä, että kansainvälinen yhteisö nähdään nimenomaan turvallisuuden takaajan roolissa. Tällöin korostuu Kiinan johdon valtiokäsitys heikosta valtiosta, joka joutuu hakemaan tukea kansainvälisen yhteisön kautta.

Erityisesti vuoden 1997 talouskriisin jälkeen Kiinan johtajat ymmärsivät, kuinka riippuvainen Kiina on muiden valtioiden kanssa toteutuvasta kanssakäymisestä niin talouden kuin myös turvallisuuden suhteen. Riippuvuuden vuoksi Kiinan on osallistuttava maailmanpolitiikkaan tehokkaammin. (Zhang & Tang 2006, 49.) Interdependenssin

ymmärtäminen yhdistettynä ulkopoliittikan muutokseen on nostanut multilateraalisten instituutioiden merkityksen esiin osana Kiinan ulkopoliittikkaa. Tämä riippuvuus on osoitus valtion heikkoudesta, mutta samalla myös vahvuudesta, kun Kiina on onnistunut tasapainoilemaan eri vaatimusten välillä kasvattaen samalla omaa voimaansa.

Pyrkimykset liittyä osaksi kansainvälisen yhteisön kenttää eivät kuitenkaan tuo Kiinalle ainoastaan hyötyä, vaan myös velvollisuuksia, jolloin johtajien on toimittava Kiinan nimissä suuren valtion tavoin (Zhang & Tang 2006, 49). Tähän toimintaan voidaan laskea kuuluvaksi tutkimuksen edellä hahmoteltu kuva juuri Kiinan johdon luomasta merkityksestä Kiinasta aktiivisena valtiona, joka pyrkii aloitteellisuuden ja merkittävän toimijan asemaan kansainvälisen yhteisön kentällä. Tämä nojaisi käsitykseen Kiinasta nimenomaan vahvana valtiona. Mielikuva siitä, että Kiinan johto argumentoi vastuuntuntoisen ja huolehtivan valtion puolesta voidaan nähdä juuri Kiinaan kohdistuvien velvollisuuksien näkökulmasta, joita muu yhteisö asettaa Kiinalle. Kyseisen mielikuvan luominen on mahdollista ymmärtää Kiinan johdon strategian näkökulmasta, jolloin Kiina käyttää tällä hetkellä vahvan valtion diplomatiata, ja sen tavoitteena on luoda toimiva suhde suurten valtioiden kanssa sekä kuva vahvasta valtiosta niin Kiinan sisälle kuin myös sen ulkopuolelle (Zhang & Tang 2006, 49–50).

7 KIINAN VALTIOKÄSITYS KANSAINVÄLISEN YHTEISÖN KONTEKSTISSA

Tutkimuksessa edellä esiin nostettu Kiinan johdon ulkopoliitiikan muutos kohti alueellisia ja kansainvälisiä organisaatioita, on nähtävä osana Kiinan johdon uutta diplomaattista toimintatapaa sekä sen asettamia strategisia päämääriä. Johdon päämääränä voidaan nähdä pyrkiminen osaksi kansainvälistä yhteisöä ja instituutioita näiden tarjotessa parhaimmat kehittymisen näkymät. Kiinassa on kuitenkin ymmärretty, että poliittisesti sillä tulee olemaan rajoitettu globaali vaikutus vuosikymmenien ajan, jolloin korostuu Aasian merkitys sen toiminta-alueena (Zhang & Tang 2006, 52).

Kiina pyrkii osaksi multilateraalisia instituutioita paitsi tuomalla omaa näkemystään osaksi kansainvälisen yhteisön toimintatapaa myös osoittautumalla aktiiviseksi jäseneksi ja aloitteentekijäksi poliittisessa päätöksenteossa. Kyse on kuitenkin paljon siitä, millaisena johto puheissaan Kiinan esittää suhteessa yleisiin vaatimuksiin. Kuten Kiinan ulkopoliitiikkaa tutkittaessa on tullut esiin, Kiinan politiikan tavoitteena kansainvälisen sektorin suhteen on ollut valtion vahvuuden osoittaminen sekä pyrkimykset siihen, että Kiinaa ei jätetä poliittisessa päätöksenteossa ulkopuolelle, vaan se otetaan mukaan tasavertaisena toimijana. Kiina on kuitenkin vasta pyrkimässä osaksi kansainvälistä yhteisöä, joten merkitykselliseksi kysymykseksi nouseekin se, millä tavalla Kiina nähdään kansainvälisen yhteisön kontekstissa. Erityisesti kysymyksenä on se, mikä Kiinan johdon valtiokäsityksen voidaan sanoa olevan kansainvälisen yhteisön kontekstissa. Millaisena ja millä tavalla toimivana Kiina nähdään ja mitkä voidaan sanoa olevan sen toimintaa ohjaavia periaatteita?

7.1 Kiinan ulkopoliittinen suunta

Kun otetaan esiin Kiinan ulkopoliitiikan linjana oleva rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäinen ulkopoliitiikka sekä Kiinan johtajien edellä tarkastellut puheet, korostuvat tämän linjan valtiokeskeisyyden lisäksi myös Kiinan tavoitteet multilateraalisten instituutioiden suhteen turvallisuuden käsitteen kautta. Korostaessaan ulkopoliittisessa linjassaan valtioiden välisten suhteiden olemassaolon ja molemminpuolisuuden tärkeyttä, johdon voidaan sanoa nojaavan hyvin valtiolähtöiseen ajatteluun. Realistisesti valtiot ja niiden

turvallisuus sekä oman edun tavoittelu nähdään tärkeimpinä tavoitteina. Mikäli Kiinan johdon keskittyminen turvallisuuteen ja rauhanomaisen rinnakkaiselon itsenäisen ulkopoliittikan periaatteisiin nähdään realismin teorian mukaan toimimisena, se tarkoittaisi, että koko Kiinan valtiokäsitys pohjaisi valtiokeskeisyyteen sekä anarkian ja turvallisuuden käsitteisiin. Tästä huolimatta alueellisten ja kansainvälisten organisaatioiden merkitys ja asema on tunnustettu diplomaattisen toimintatavan ja ulkopoliittikan muutoksen myötä, nähdään ne sitten oman valtion turvallisuuden takaajan roolista tai alueellisen kehittämisen näkökulmasta käsin.

Tutkimuksessa edellä esiteltyjen ja lisäksi neuvoston valtuutettu Tang Jiaxuan 24.10.2005 pitämä puhe Kiinaa ja YK:ta käsittelevässä symposiumissa ja entisen varapääministeri Qian Qichen pitämä puhe 2.7.2004 New Delhin konferenssissa luovat kuvaa yhteistyökykyisestä ja kansainvälisiin organisaatioihin nojaavasta valtiosta. Vastaavasti ulkoministeri Li Zhaoxingin puheessa YK:n 60. yleiskokouksessa 19.9.2005 korostuu kansainvälisen yhteisön areenalle pyrkivä yhteistyökykyinen ja vakautta haluava valtio, jonka intressit yhdistyvät muiden intresseihin. Myös Kiinan kansankongressin pysyvän komitean puheenjohtaja Wu Bangguon 8.9.2005 parlamenttien puhemiesten toisessa maailmankongressissa pitämässä puheessa korostuu Kiinan johdon tahto osoittaa sen haluavan kuulua osaksi kansainvälistä yhteisöä.

China stands ready to work together with the international community for a United Nations that adheres to multilateralism and strives for common security. (Tang 24.10.2005)

We should opt for multilateralism and give full play to the important role of the UN. (Qian 2.7.2004)

China embraces a spirit of unity and cooperation. The UN family has 191 members. Unity is the source of strength. We want unity, not division. (Li 19.9.2005)

China supports the efforts to enhance the UN's capacity prevention, mediation and good-office. (Li 19.9.2005)

The Chinese is a peace-loving nation and China is a responsible member of the international community. (Wu 8.9.2005)

Kiinan johdon selkeänä tavoitteena on päästä osaksi kansainvälistä yhteisöä ja sen harjoittamaa politiikkaa, mikä tulee esiin muun muassa multilateraalisuuden ja YK:n merkityksen korostamisen sekä tutkimuksessa esiin otettujen ulkopoliittisten toimien kautta. Kyseinen tavoite voidaan liittää Kiinassa tapahtuneeseen diplomaattisen toimintatavan ja ulkopoliitiikan muutokseen. Muutoksen jälkeen kansainväliset instituutiot, säännöt ja normit on otettu käyttöön omien kansallisten intressien edistämisen kautta (Medeiros & Fravel 2003). Johdon puheissa nostetaan esiin koko kansainvälisen yhteisön merkitys instituutioineen ja normeineen, eikä näin ollen keskitytä ainoastaan valtioiden keskenään muodostamaan toiminnalliseen kenttään. Valtioiden merkitystä ei korosteta yksinään toimivina, vaan niiden vuorovaikutteinen merkitys kansainvälisen yhteisön sektorilla nousee merkittäväksi tekijäksi johdon argumentoidessa yhtenäisyyden puolesta. Tämän ajatuksen voidaan nähdä olevan ristiriidassa realismin periaatteiden kanssa. Niissä kansainvälisillä organisaatioilla ei tunnusteta olevan merkitystä, vaan päätoimijoina ovat valtiot. Myös se, että Kiinan johto näyttää puheidensa perusteella ottavan huomioon myös mahdolliset muut toimijat ja heidän reaktionsa, on selvä osoitus realismin menettämästä asemasta Kiinan johdon valtiokäsityksen ja ulkopoliitiikan perustekijänä.

7.2 Kansainvälinen yhteisö Kiinan johdon näkökulmasta

Kiinan johdon muuttunut ulkopoliitiikan suunta on nostanut edellä olevien puheidenkin perusteella kansainvälisen sektorin osaksi Kiinan johdon poliittisia päämääriä. Kuten englantilaisen koulukunnan malli on osoittanut, kansainvälisen politiikan sektori on moniulotteinen, ja sen eri ulottuvuudet on pyrittävä ottamaan huomioon myös valtion poliittisia päämääriä suunnitellessa. Englantilaisen koulukunnan teorian kautta pystytäänkin ottamaan tarkastelun kohteeksi selkeästi eri sektoreiden näkyminen osana Kiinan johdon poliittista strategiaa. Samalla johdon puheiden tarkemman tarkastelun kautta voidaan nostaa kysymykseksi juuri se, millä tavalla Kiinan johto käsittää kansainvälisen yhteisön muodostuvan ja ennen kaikkea, millaisena poliittinen johto ymmärtää tämän näkökulman mukaan valtion kansainvälisen yhteisön sektorilla.

7.2.1 Kansainvälinen järjestelmä

Kiinan entisen varapääministeri Qian Qichenin ja ulkoministeri Li Zhaoxingin puheita voidaan tarkastella englantilaisen koulukunnan kansainvälisen järjestelmän ajattelun pohjalta. 2.7.2004 New Delhin konferenssissa pitämässään puheessa Kiinan entinen varapääministeri ottaa esiin kansainvälisen yhteisön ja erityisesti siihen kuuluvat kansallisvaltiot. Vastaavasti ulkoministeri Li Zhaoxing huomioi 22.8.2005 pidetyssä puheessaan kyseisten toimijoiden vuorovaikutteisuuden ja niiden toiminnan vaikutukset muihin tahoihin.

There are almost 200 countries in the world. Big or small, rich or poor, strong or weak, they are equal members of the international community, thus entitled to equal participation in international affairs. (Qian 2.7.2004)

The security of one nation is closely related with that of the region and of the world as a whole. (Li 22.8.2005)

Qianin puheessa korostuu juuri valtioiden näkeminen ja ymmärtäminen kansainvälisen yhteisön päätoimijoina, ja tässä painottuu englantilaisen koulukunnan malli kansainvälisestä järjestelmästä. Hän ei erota valtioita eri kokonaisuuksiksi vaurauden tai koon perusteella, vaan laskee niiden kaikkien kuuluvan kansainvälisen yhteisön toimintakenttään, jolloin niillä kaikilla on yhtäläiset mahdollisuudet osallistua kansainvälisen yhteisön päätöksentekoon. Painotettaessa valtioiden tasa-arvoista merkitystä kansainvälisessä yhteisössä voidaan nähdä voimapolitiikan merkityksen vähentämisen yrityksenä. Voimapolitiikan merkitystä ei ole tarpeen tuoda esiin, mutta sen olemassaoloa ei kielletäkään. Voimapolitiikalla voidaan nähdä olevan negatiivinen merkitys valtioiden välisissä suhteissa, jolloin sen merkitystä ei ole syytä korostaa vaan pikemminkin vähentää.

Qian Qichenin ottaessa esiin kansainväliseen järjestelmään kuuluvien valtioiden merkityksen päätoimijoina, ulkoministeri Li Zhaoxing puolestaan ottaa esiin sen, että jokaisella valtiolla ja niiden toiminnalla on paitsi vaikutuksensa omaan valtioon, myös muihin valtioihin sekä alueisiin ja jopa koko maailmaan. Kuten Tilly ottaa esiin (1990, 162), kansainvälisessä järjestelmässä korostuu ennen kaikkea paitsi valtioiden välinen

toiminta, myös se, että kyseisten toimijoiden vuorovaikutteisuus vaikuttaa jokaisen valtion käyttäytymiseen (Buzan 2004, 7).

Li ottaa esiin vuorovaikutteisuudesta nimenomaan turvallisuuden. Tämä on nähtävissä osana kansainvälisen järjestelmän tilaa voimapolitiikan vuoksi ja yhtenä vuorovaikutuksen osa-alueena sekä tärkeänä osana Kiinan johdon strategiaa. Järjestelmässä vallitsevan voimapolitiikan vuoksi valtioiden on haettava turvallisuutta muilta toimijoilta suojautuakseen, jolloin yhden valtion turvallisuuden hakemisella on vaikutuksia myös sen ulkopuolisille alueille. Mikäli kyseessä on turvallisuuden hakeminen, jatkuva sotilaallinen varustelu voi aiheuttaa turvattomuuden tunteen viereisessä valtiossa, jolloin tämänkin varustelu alkaa. Tuntiessaan oman turvallisuutensa taatuksi, valtiolla on taas positiivisia vaikutuksia myös muille alueille. Kun esimerkiksi Kiina on strategiansa mukaan taannut vakaat olot Aasian alueella, se tuntee valtionsa turvatuksi. Kun Kiina kokee turvallisuutensa olevan taattu, se takaa myös turvallisemmat ja vakaat olot Aasian alueella, kun voimaltaan vahva valtio ei tunne itseään uhatuksi eikä näin ollen pyri luomaan esimerkiksi Aasian alueelle sitä itseään hyödyttäviä sotilaallisia liittoja tai pyri aluevaltauksiin oman turvallisuutensa nimissä.

Qian Qichenin ja Li Zhaoxingin puheet kansainvälisestä yhteisöstä ja kansainvälisen politiikan sektorista voidaan nähdä nimenomaan englantilaisen koulukunnan kansainvälisen järjestelmän tilaan sopivina argumentteina. Valtioiden korostaminen keskeisinä toimijoina kansainvälisessä yhteisössä sekä näiden välinen vuorovaikutteinen suhde voidaan nähdä kansainvälisen järjestelmän tarjoaman tilan näkökulmasta. Tällöin voimapolitiikkaa ei olisi hylätty Kiinan johdon ulkopoliittisessa ajattelussa. Voimapolitiikan olemassaolon näkeminen osana valtioiden välisiä suhteita ei kuitenkaan ole aiheuttanut näkökulmaa siihen, että valtioiden nähtäisiin toimivan toisistaan täysin riippumattomina yksikköinä, vaan näiden vuorovaikutteisuus on tunnustettu.

7.2.2 Kansainvälinen yhteisö

Kiinan entisen ulkoministeri Tang Jiaxuanin 19.11.1999 YK:n yleiskokouksessa pitämän puheen sekä apulaisulkoministeri Wang Guanguan 24.2.2003 sitoutumattoman liikkeen (Non-Alignent Movement) kokouksessa pitämän puheen mukaan on mahdollista tutkia kansainvälisen yhteisön merkityksen näkymistä osana Kiinan johdon valtioajattelua.

Kansainvälisen yhteisön periaatteiden huomioon ottamisen merkitystä voidaan tutkia myös Kiinan entisen varapääministeri Qian Qichenin 2.7.2004 New Delhin konferenssissa pitämän puheen perusteella. Siinä korostuu muun muassa YK:n merkitys. Kansainvälisen yhteisön toimintaperiaatteiden ja yhteisten päämäärien merkitys tulee esiin myös ulkoministeri Li Zhaoxingin YK:n yleiskokouksessa 19.9.2005 pitämässä puheessa.

Establishment of a just and reasonable new international order is necessitated by world peace and development and is the common aspiration of the international community. (Tang 19.11.1999)

To respect the sovereignty, territorial integrity and political independence of all countries and resolve international conflicts through peaceful means is one of the major principles enshrined in The Charter of the United Nations. (Wang 24.2.2003)

The UN Charter is a living guide for international relations. Under the current circumstances, purposes and principles, especially the important principles such as respect for sovereignty, non-interference in other countries internal affairs, settlement of international disputes by peaceful means and strengthening of international cooperation remain valid and authoritative to date, and therefore should continue be honoured. (Qian 2.7.2004)

The international community should continue pushing forward the process of international arms control, disarmament and non-proliferation, maintain and enhance the authoritativeness and effectiveness of existing multilateral treaties and give full play to the role of international organizations including UN. (Li 19.9.2005)

Kaikissa edellä olevissa puheissa korostuu kansainvälinen järjestys ja muun muassa YK:n ohjeissakin esiin tuleva suvereniteetin periaate. Lisäksi Qian Qichenin esiin ottamat toisen valtion sisäisiin asioihin puuttumattomuuden periaate, kansainvälisten kiistojen rauhanomaisen sovittelun ajatus sekä Wan Guangyan esiin ottama valtioiden poliittisen itsenäisyyden periaate ovat nähtävissä tärkeinä normeina kansainvälisen politiikan kentällä. Kyseisten normien voidaan ymmärtää tarjoavan yleisen toimintatavan valtioiden

välille, jolloin samalla tunnustetaan valtioiden muodostavan jonkinlaisen yhtenäisen kokonaisuuden, jota yleiset normit ohjaavat.

Olemassa olevien toimintamallien ja periaatteiden sekä multilateraalisten sopimusten merkityksen ja muiden yhteistyötavoitteiden korostaminen, kuten aseiden valvontajärjestelmän kehittämisen, ottavat korostuneesti esiin kansainvälisen yhteisön piiriin kuuluvien normien omaksumisen osana Kiinan johdon harjoittamaa politiikkaa. Näiden tunnustamisen todetaan olevan tärkeää koko kansainvälisen yhteistyön ja politiikan kannalta. Yleisten normien ja toimintaperiaatteiden merkityksen toteuttamisesta voidaan esimerkkinä antaa Kiinan puoltava äänestys YK:n turvallisuusneuvostossa asetarkastajien pääsulle Irakiin. Koska Kiina pidättäytyi 1990-luvulle asti muun muassa YK:n turvallisuusneuvoston päätöksistä, jotka tukeutuivat kappaleeseen seitsemän, voidaan edellistä äänestystä pitää vahvana osoituksena yhteisten toimintamallien ja periaatteiden hyväksymisestä. (Medeiros & Fravel 2003.)

Tunnustamalla yleisten institutionalisoitujen normien, kuten suvereniteetin tai valtion sisäisen asian olemassaolon periaatteet Kiinan johto pyrkii antamaan kuvaa, että myös Kiinassa näiden periaatteiden mukaan toimiminen on otettu osaksi ulkopoliittista toimintaa, jolloin Kiina nähtäisiin avoimena ja kansainvälisten normien mukaan toimivana valtiona. Institutionalisoitujen normien ja muun muassa kansainvälisen järjestyksen merkityksen esiin ottamisella tunnustetaan jonkin yleisen normipohjan olemassa olo. Tämä ohjaa jollain tavalla valtioiden välistä toimintaa. Samalla tämä voidaan nähdä kansainvälisten suhteiden perusajatuksena.

Kansainvälisen yhteisön käsitteeseen kuuluvat paitsi sen yleiset normit myös erilaiset instituutiot. Apulaisulkoministeri Wang Guangyan 8.6.2002 pitämä puhe YK:n komission ihmisoikeuksia koskevassa kokouksessa nostaa esiin kansainvälisten instituutioiden kuten juuri YK:n tunnustetun merkityksen kansainvälisen yhteisön toimijana. Korostaessaan 24.2.2003 sitoutumattoman liikkeen kokouksessa pitämässään puheessa sitoutumattoman liikkeen (NAM) merkitystä kansainvälisellä sektorilla myös apulaisulkoministeri Wang Guangya tunnustaa muidenkin toimijoiden kuin valtioiden aseman merkityksen osana kansainvälisen politiikan toimijoita.

Human rights can get nowhere without international law and basic norms governing international relations. Respecting the sovereignty of a country is a universally recognized norm of international law. The discharge of a country's obligation under the international human rights instruments requires in the main its legislative, judicial and administrative measure, and people's own efforts. (Wang 8.6.2002)

On the basis of equality and mutual respect, we stand ready to strengthen our dialogues and exchanges with all countries, the Office of the UN High Commissioner for Human Rights (UNHCHR) and other international organizations with a positive and open attitude, with a view to learning from each other and making common progress. (Wang 8.6.2002)

Since its inception, the NAM has worked relentlessly for peaceful settlement of regional conflicts, and made tremendous efforts for the establishment of a new international political and economic order that is fair and rational. China appreciates and supports what the NAM has done in this regard. Its role in international affairs should be strengthened rather than weakened, and the solidarity of its members should be reinforced rather than slackened. (Wang 24.2.2003)

Edelliset puheet korostavat paitsi kansainvälistä järjestystä myös samalla koko kansainvälisen politiikan kentällä toimivia instituutioita. Korostamalla ja vakuuttamalla kuulijat toiminnasta YK:n ihmisoikeusyksikön kanssa ja korostamalla sitoutumattoman liikkeen merkitystä kansainvälisten suhteiden toimijana annetaan kuvaa yhä laajemmasta näkökentästä kansainvälisen yhteisön kenttään. Tunnustamalla kyseisten instituutioiden merkitys annetaan kuvaa paitsi näiden hyväksymisestä ja tunnustamisesta osana poliittista päätöksentekoa ja normien muodostamista, osoitetaan samalla myös Kiinan johdon sopeutuneen kyseisten instituutioiden asettamiin normeihin. Tästä voidaan pitää osoituksena tutkimuksessa edellä esiin tulleita esimerkkejä YK:sta. Näiden lisäksi esiin voidaan ottaa Kiinan lähestyminen NATO:a vuonna 2002 ensimmäistä kertaa, jolloin Kiina teki ehdotuksen keskusteluiden aloittamisesta. Kyseinen tapaus voidaan nähdä pienenä eleenä, mutta se on samalla osoitus Kiinan laajentuneesta näkemyksestä kansainvälisiä instituutioita kohtaan sekä näiden hyväksymisestä. Olihan tämä poikkeus

Kiinan perinteestä arvostella Amerikan johtamia liittoumia. (Medeiros & Fravel 2003.) Edellä mainittujen asioiden huomioon ottaminen liittyy nimenomaan kansainvälisen yhteisön olemassaolon tunnustamiseen. Kansainvälisen yhteisön tunnustaminen ei kuitenkaan tarkoita sitä, että valtioiden yläpuolella tunnustettaisiin olevan jonkin ylemmän auktoriteetin, vaan tällä pyritään tuomaan esiin kyseisten normien hyväksyminen osana kansainvälistä politiikkaa sekä osana oman valtion poliittisia periaatteita. Valtioiden nähdään muodostavan yhteisön, jonka normien mukaan toimiminen on olennainen osa kyseisen yhteisön toimintaperiaatteita.

7.2.3 Maailman yhteisö

Maailman yhteisön käsite on englantilaisessa koulukunnassa kaikkein kehittymättömin, mutta sen käyttö ja tutkiminen osana kansainvälisen politiikan toimintaperiaatteita on kuitenkin tärkeää koko tutkimuksen kentän hahmottamisen vuoksi.

Kiinan entisen varapääministeri Qian Qichenin 6.7.2004 pitämä puhe Kioton konferenssissa ottaa esiin globaalin valtioiden ulkopuolelle ulottuvan maailman. Vastaavasti pääministeri Wen Jiabaon pitämä puhe 9.10.2004 viidennessä Aasian ja Euroopan välisessä kokouksessa korostaa uusien turvallisuustekijöiden kautta globaalin maailman yhtenäisyyttä.

Globalisation has made countries more inter-dependent and their interests more intertwined. One country's internal conflict often has impact beyond its border, posing a threat to regional and even global peace and stability. (Qian 6.7.2004)

Non-traditional security factors like terrorism, cross-border crimes, spread of infectious diseases and pollution of the environment have posed an ever-growing threat. (Wen 9.10.2004)

Maailman yhteisön käsitteen voidaan nähdä keskittyvän valtiota kosmopoliittisempaan mielikuvaan siitä, miten ihmiskunta on järjestetty tai pitäisi järjestää (Buzan 2004, 1). Kyseinen maailman yhteisö voidaan ottaa esiin nimenomaan globaalin maailman kautta, joka kattaa koko maailman yhdistäen valtiot keskenään yhteenkuuluvaksi verkostoksi.

Qian Qichenin esiin ottaman globaalin maailman olemassaololla tunnustetaan jonkinlaisen maailman yhteisön olemassaolo, joka vallitsee valtioiden ulkopuolella ja joka yhdistää samalla valtiot laajan yhteisön alaisuuteen. Kun maailman yhteisön tai Qianin sanoja käyttäen globaalin tilan olemassaolo tunnustetaan, tulevat samalla esiin myös valtioiden kansainvälisessä systeemissä vaikuttavat vuorovaikutteisuuden ja sosiaalisuuden periaatteet, kun valtioiden toiminnalla nähdään olevan myös koko maailmaan ulottuvia vaikutuksia. Tässä valtioiden ulkopuolinen tila on nähtävissä yhteisenä laajana tilana.

Pääministeri Wen Jiabaon esiin ottamien uusien turvallisuusuhkien myötä voidaan nähdä globaalin tilan ja maailman yhteisön olemassaolo ja tähän liittyvä valtioiden rajattomuus, kun valtiot nähdään osana koko kosmopoliittista maailmaa. Terrorismi on nähtävä koko maailmaa uhkaavaksi asiaksi laajuutensa ja monimuotoisuutensa perusteella. Rajoja ylittävä rikollisuus, tautien leviäminen ja ympäristön saastuminen eivät kosketa vain yhtä valtiota tai tiettyä aluetta, vaan ne on nähtävissä koko maailmaa uhkaavina tekijöinä, jolloin valtioiden voidaan nähdä muodostavan ympärilleen vielä suuremman kokonaisuuden ja tilan, johon kaikkien toiminnalla on oma vaikutuksensa.

7.2.4. Valtion turvallisuus kansainvälisessä yhteisössä

Kiinan johtajien edellä esitettyjen puheiden tutkimisen kautta Kiinan johdon voidaan sanoa näkevän kansainvälisen yhteisön kentän laajemmasta näkökulmasta käsin, mikä heijastelee valtiossa tapahtunutta muutosta. Multilateraalisia instituutioita ei nähdä enää Kiinan kannalta negatiivisesta näkökulmasta eikä Kiinan ulkopolitiikka ole enää riippuvainen yhdestä johtajasta, kuten Maon ja Dengin aikoina, vaan Kiinasta on tullut institutionalisoituneempi keskittyneen päätöksenteon sijaan (Medeiros & Fravel, 2003). Kyseinen muutos valtion sisällä heijastelee muutoksia myös kansainvälisen yhteisön areenalle suunnatussa päätöksenteossa. Tässä korostuu Kiinassa näkyvä englantilaisen koulukunnan mukainen merkitys kansainvälisestä yhteisöstä. Diplomaattisen toimintatavan muutos aiheuttaa kuitenkin tutkimuksessakin esiin tulleen asian siitä, että Kiinan johdon on otettava huomioon se, millä tavalla muut valtiot näkevät Kiinan, jolloin korostuu Kiinan esittäminen sellaiseksi, minä muuta valtiot haluavat sen nähdä. Tämä ei liity pelkästään yhteisten toimintamallien mukaiseen toimintaan, vaan myös argumentointiin näiden tavoitteiden puolesta. Tällöin Kiina on muiden valtioiden näkökulmasta turvallisempi yhteistyökumppani kuin näiden normien mukaan toimimattomat valtiot, ja tämä liittyy

myös Kiinan toimiin kansainvälisen yhteisön puitteissa. Koska Kiina on vasta pyrkimässä vahvaksi toimijaksi kansainvälisen yhteisön kentällä, sen on opeteltava vielä yleisiä toimintatapoja ja malleja. Tässä epäonnistumisen osoituksensa voidaan pitää muun muassa Kiinan epäonnistunutta taktiikkaa Taiwanin suhteen vuonna 2000. Kiina julkaisi valkoisen paperin, jossa todettiin, että Taiwanin ajallisesti määräämätön viivyttäminen maiden välisten neuvotteluiden uudelleen aloittamisen suhteen voisi johtaa Kiinan osalta voimakkaasti vaikuttavien toimien, kuten voiman käyttöön. Tällä tavoiteltiin ajan asettamista yhdistymiselle. Tulos oli kuitenkin päinvastainen, kun muutama kuukausi myöhemmin Taiwan valitsi ensimmäisen presidenttinsä, joka ei ollut vallitsevan Kuomitangin (KMT) edustaja, vaan Demokraattisen edistysmielisen puolueen (Democratic Progressive Party) ehdokas. (Medeiros & Fravel 2003.)

Kiinan ulkopoliittikkaa tutkivassa luvussa tehtiin päätelmiä siitä, että syy miksi Kiina pyrkii osaksi multilateraalisia instituutioita löytyy Kiinassa tapahtuneesta muutoksesta. Kansainvälisen yhteisön nähdään parhaiten takaavan valtion turvallisuuden. Kun valtion turvallisuus nähdään tärkeänä motiivina kansainvälisen yhteisön toimintakentälle pääsyyn, tulee esiin Burchillin toteamus siitä, että englantilaisen koulukunnan mukaan valtioiden itsekeskeisyys ei olisi enää paras ajattelutapa kansallista etua haettaessa. Kansallinen etu tulee esiin parhaiten, kun valtion johto ottaa esiin laajemman näkökulman. Tämän laajemman näkökulman kautta kansainvälinen yhteisö ja maailman järjestys säilyvät. Kyseisten tilojen säilyminen voidaan nähdä suurimpana takeena valtion turvallisuudelle ja olemassaolon säilymiselle. (Burchill 2005, 153.)

Turvallisuutta ja oman valtion edun tavoittelua ei ole kuitenkaan syytä pitää ainoina motivoijina Kiinan johdon pyrkimyksissä ja ulkopoliittikan suunnan muutoksessa. Kuitenkin kansainvälisen yhteisön jäsenenä toimiessaan Kiinan johdon on mahdollista päästä osaksi poliittista ja taloudellista päätöksentekoa, joka vaikuttaa samalla myös siihen ympäristöön, jossa Kiinan valtion johto toimii. Kun Kiinan johto pääsee vaikuttamaan tähän ympäristöön, sen on mahdollista osallistua päätöksiin ja suunnata niitä omia tavoitteitaan ja valtion etua ajatellen huomattavasti paremmin kuin olisi mahdollista ilman sen jäsenyyttä kansainvälisen politiikan sektorilla.

Buzanin turvallisuuden käsitteiden ja teorioiden kautta on pystytty osoittamaan turvallisuuden merkitys Kiinan pyrkimyksissä kansainvälisen politiikan areenalle.

Aineiston analyysin ja teorian tutkimisen kautta on ilmennyt, että turvallisuus on Kiinan johdon kansainvälisen ja alueellisen strategian mukainen päätavoite. Turvallisuuden merkitys Kiinan ulkopoliitikassa johtaa kuitenkin kysymykseen siitä, onko turvallisuuden hakeminen todellinen tavoite vai onko se vain muodostettu, vaadittu ja haluttu väline todellisten päämäärien saavuttamiseksi? Kun otetaan huomioon Kiinan diplomaattisen toimintatavan muutos sekä Burchillin toteamus kansainvälisestä yhteisöstä, havaitaan tutkimuksessa esiin otettu seikka siitä, että kansainvälisten instituutioiden nähdään tarjoavan edellytykset valtion edulle ja kehitymiselle. Tästä näkökulmasta katsottuna kansainväliset instituutiot tarjoavat myös turvallisuutta, joka yhdistyy Kiinan muutokseen ja johdon tavoitteeseen kehittää ja kasvattaa omaa valtiotaan. Tätä varten se tarvitsee rauhalliset ja vakaat olot alueella.

Edellisen perusteella turvallisuutta voidaan pitää tämänhetkisen Kiinan ulkopoliittisen linjan perustavana asiana, mutta se ei olisi todellinen päämäärä vaan väline todellisten päämäärien saavuttamiseksi. Tilanne ei ole kuitenkaan näin yksiselitteinen. Koska turvallinen ympäristö ja vakaat olot takaavat valtiolle paremmat kehittymisen mahdollisuudet, voidaan turvallisuutta pitää myös päämääränä, jonka saavuttamisen jälkeen vasta voidaan asettaa uusia strategisia tavoitteita. Näin ollen myös Kiinan olisi ensin taattava turvallisuus, minkä jälkeen se voi keskittyä oman valtion kehittämiseen.

Pohdittaessa Kiinan kehittymisen tavoitteita ja strategisia päämääriä yhdistävät turvallisuuden hakeminen sekä pitkän ajan kehittymisen näkymät yhteen. Näitä ei voida erottaa toisistaan, koska molemmat palvelevat toisen onnistumisen mahdollisuuksia, jolloin turvallisuuden käsite ja Buzanin esittämä teoria voidaan nähdä kehittymisen näkökulmasta käsin. Koska Kiina on vielä kehittyvä valtio, sen on kiinnitettävä huomiota erityisesti valtion turvallisuuteen. Tämä korostuu niin alueellisten turvallisuuskompleksien muodostaman tilanteen huomioon ottamisena kuin myös koko kansainvälisen yhteisön tarjoaman turvallisuuden korostamisen kautta. Jotta Kiinan on mahdollista jatkaa omaa kehitystään, sen alueellisen turvallisuuden on oltava taattu, ja silloin tulee esiin turvallisuuskompleksien merkitys. Tämä näkökulma tukee väitettä siitä, että Buzanin teoriainkin kautta olisi nähtävä turvallisuuden merkitys nimenomaan kehittymisen tavoitetta ajatellen. Kuitenkin valtion olemassaolon kannalta on tärkeää, että sen turvallisuus on taattu myös myöhemmin kuin kehittymisen alussa. Kiinaa tarkasteltaessa voidaan tehdä päätelmiä kuitenkin siitä, että se saattaa olla sisäisesti liian heikko vastaamaan

tämänhetkisiin valtion ulkopuolelta tuleviin uhkiin. Kiinan on keskittyyvä sisäiseen kehitykseensä nimenomaan sisäisen heikkoutensa vuoksi, jolloin tärkeänä voidaan nähdä juuri valtion olemassaolon turvaaminen alueellisella tasolla.

7.3 Kansainvälinen yhteisö ja Kiinan valtiokäsitys

Tutkimuksessa on lähestytty Kiinan valtiokäsitystä kansainvälisen yhteisön kontekstissa johdon ulkopoliittisen linjan muutoksen kautta. Muuttunut ulkopoliitiikka on nostanut Kiinan ensin Aasian alueellisten organisaatioiden piiriin ja sitten kansainvälisen yhteisön kentälle. Kiinan tutkimuksessa on myös Aasia otettava tarkastelun kohteeksi, koska Aasia on osa Kiinan kokonaisstrategiaa, ja siihen liittyvästä politiikasta on löydettävissä samoja piirteitä kuin kansainvälisen politiikan sektoria kohtaan harjoitetusta politiikasta.

Luvussa kolme esiin otetussa valtion ideassa nousee esiin koko valtiokäsitykseenkin vaikuttavia asioita. Sillä, että Kiina nähdään muodostuvan maksimaalisen valtiomallin ja valtio–kansakunta -valtiorakenteen perusteella, on merkitystä samalla koko valtion harjoittamalle politiikalle ja samalla myös koko valtiokäsitykseen. Kun valtion merkitys on yhteiskunnassa vahva, kuten Kiinassa, nousee valtion etu herkästi kaiken toiminnan perustavoitteeksi. Valtion edun ollessa päätavoite se muokkaa samalla myös ulkopoliitiikkaa tämän mukaisesti.

Vastaavasti mikäli kansalaisilla ja yhteiskunnalla olisi vahvempi merkitys, muodostuisi myös politiikka tämän mukaisesti. Näin ollen valtion idean perustavien tekijöiden kautta on mahdollista muodostaa pohjaa valtiokäsitykselle. Valtion idean määrittelyn kautta on kuitenkin mahdotonta löytää suoraa näkökulmaa siihen, millaisena itse valtio nähdään. Vaikka valtio nähdään muodostuvan Kiinan tapaan valtio-kansakunta -mallin mukaan, se ei tarkoita, että valtio olisi sitä kautta varmasti heikko tai vahva. Kuten tutkimuksesta tulee esiin, tähän määrittelyyn vaikuttaa paljon johdon näkemys sekä sen harjoittama politiikka, jolloin Kiinaa tutkittaessa nousee huomion arvoiseksi se, että sekä Aasiaa että kansainvälistä yhteisöä kohtaan harjoitetun politiikan tulkinnassa on nähtävissä heikon ja vahvan valtion tulkinnasta johtuvia piirteitä, jolloin valtiokäsityksen pohjautuminen heikon tai vahvan valtion periaatteeseen ei ole selvää.

Huolimatta maksimaalisen valtion asemasta on Kiina valtiona heikko. Sen heikkous on nimenomaan sisäistä heikkoutta, joka tutkimuksessakin on tullut esiin muun muassa korruption, poliittisen väkivallan ja epätasa-arvon myötä. Sisäisestä heikkoudesta huolimatta Kiina on voimaltaan vahva. Voimaa voidaan mitata niin talouden kuin sotilaallisenkin voiman perusteella. Heikon ja vahvan valtion olemassaololla on vaikutusta samalla siihen, mihin Kiinan valtiokäsitys pohjaa, mutta samalla myös valtion harjoittamaan politiikkaan. Siinä nähdäänkö valtio niin vahvana, että se voi voimansa ja kehittymisensä perusteella kuulua kansainvälisen yhteisön päätöksentekoon tasavertaisena kumppanina, on huomattava ero tilanteeseen, jossa valtio nähdään niin heikkona, että se tarvitsee kehityksensä tueksi apua muilta.

Aasian merkitys kokonaisstrategian ytimessä nostaa esiin turvallisuuden merkityksen, koska Kiinan kehittymisen mukaista on, että sen toiminta-alueella vallitsevat vakaat ja turvalliset olot. Sama turvallisuuden merkitys on löydettävissä myös Kiinan johdon puheista ja johdon harjoittamasta politiikasta kansainvälistä yhteisöä kohtaan. Samalla turvallisuuden hakeminen korostaa heikon valtion merkitystä, kun Kiinan on haettava omalle kehitykselleen tukea muualta. Tätä ei ole kuitenkaan tulkittava vain heikkouden näkökulmasta käsin, vaan osana Kiinan diplomaattisen toimintatavan muutosta, joka on samalla yhdistettävissä Burchillin toteamukseen siitä, että kansainvälisen yhteisön voidaan nähdä tarjoavan parhaimmat edellytykset valtion säilymiselle. Tällöin kyseinen näkökulma nostaa esiin Kiinan strategiset päämäärät kansainvälisen yhteisön suhteen.

Kiinan näkemiseen vahvana vaikuttavat erityisesti johdon esiintyminen kansainvälisen yhteisön kentällä ja Aasian alueella, näille suunnatuissa puheissa sekä tutkimuksessa esiin otettujen poliittisten toimien osalta. Kuten tutkitut puheet osoittavat, Kiinan johto esiintyy aloitteentekijän ja vastuunottajan roolissa, missä on nähtävissä johdon näkemys Kiinasta niin vahvana, että tämä oikeuttaa sille kyseisessä asemassa ja kansainvälisen yhteisön sektorilla toimimisen. Näkemystä Kiinasta vahvana valtiona korostaa lisäksi Kiinan johdon halu osoittaa, että se ei alistu muiden tekemiin päätöksiin, vaan että se on otettava huomioon tasavertaisena toimijana. Tätä kuvaa Kiinan johto pyrkii luomaan ottaessaan esiin ja korostaessaan omaa ulkopoliittista linjaansa, jonka periaatteet olisi otettava osaksi kansainvälisen yhteisön toimintatapaa.

Mikäli Kiinan valtiokäsityksen uskotaan pohjautuvan vahvan valtion periaatteeseen, ei tätä tuoda korostuneesti esiin. Päinvastoin Kiinan johdon harjoittaman politiikan voidaan nähdä perustuvan englantilaisen koulukunnan näkemykseen kansainvälisestä järjestelmästä. Suoraan tämän soveltuvuutta ei voida osoittaa, mutta englantilaisen koulukunnan kolmen sektorin malli ja sen toimijat normeineen on osoitettu huomioituiksi myös Kiinan johdon politiikassa. Sillä, että Kiinan johto puhuu kansainvälisten instituutioiden, normien ja yhteisten toimintamallien puolesta, se luo kuvaa yleiset normit hyväksyneestä valtiosta, joka liittyy laajempaan kokonaisuuteen siinä, millaisena multilateraaliset instituutiot Kiinassa muutoksen jälkeen nähdään. Kun Kiinan johto argumentoi puheillaan laajan kansainvälisen yhteisön näkökulman puolesta, sen on mahdollista vähentää Kiinaa kohtaan vallitsevaa epäluuloa ja pelkoa, jota on tarkoituksenmukaista vähentää ulkopoliittisen muutoksen myötä. Kun Kiina on yhteisten sääntöjen puolesta puhumisen myötä osoittanut oman sopivuutensa kansainvälisen yhteisön kentälle, sen on sitä kautta mahdollista osoittaa vahvuutensa toimijana, mutta samalla se voi vähentää tätä vahvuuden näyttämistä, kun sen asema ja merkitys on tunnustettu.

Englantilaisen koulukunnan kolmen sektorin mallin mukaan toimiminen osoittaa kuitenkin myös valtion heikkona näkemisen. Kun esiin otetaan Burchillin toteamus siitä, että kansainvälisen yhteisön voidaan nähdä parhaiten takaavan valtion turvallisuuden ja olemassaolon, nousee esiin Kiinan näkeminen heikkona. Heikkouden peruste on jälleen Kiinan valtion pakko hakea tukea ja apua sen ulkopuolelta oman olemassaolon takaamisen ja turvallisuuden vuoksi. Englantilaisen koulukunnan mukaan toimiminen ei näin ollen ole osoitus valtion näkemisestä vahvana, vaan päinvastoin heikkona.

Englantilaisen koulukunnan mukaan toimiminen heijastelee samalla myös niitä uusia asioita, joiden kanssa Kiinan on selvitävä. Kiinan avautuminen on johtanut siihen, että taatakseen valtion kehityksen, on Kiina sidottu yhä enemmän viennin ja tuonnin sekä muiden markkinavoimien maailmaan. Näin ollen Kiinan ulkopoliittikkaa voidaan tarkastella siitä näkökulmasta, että kyseinen interdependenssi vaikuttaa Kiinan ulkopoliittiseen linjaan ja tapaan harjoittaa tätä (Moore & Yang 2001, 191).

Kiinan kohdalla riippuvuus ei ole kuitenkaan näin yksinkertainen. Kiinan huomio saattaa kiinnittyä esimerkiksi Lähi-itään siitä syystä, että kyseisen alueen tapahtumat vaikuttavat niihin osapuoliin joiden kanssa Kiinan on selvitävä omalla alueellaan, ei siihen, että Kiina

olisi riippuvainen alueen öljystä (Nathan & Ross, 1998, 7). Tässä korostuu avautumisen kautta esiin tullut interdependenssi, ei vain taloudellisista tekijöistä, vaan koko toiminnan kentästä. Kiinan kohdalla kyse on kuitenkin enemmänkin valtion vahvuudesta. Hyvin monet kehittyvät valtiot eivät pysty tasapainoilemaan tässä keskinäisriippuvuuden verkostossa, vaan ajautuvat sen mukaan. Kiinan voiman ja valtion merkityksen kasvu osoittavat kuitenkin, että Kiina on pystynyt luovimaan eri vaatimusten ja riippuvuuden verkostossa, joka voidaan esittää perusteluna valtion vahvaksi näkemiselle. Tätä puoltavat tutkimuksessa esiin tulleet tasapainottavat liikkeet eri alueiden välillä, joista voidaan vielä erillisenä esimerkkinä ottaa esiin Kiinan merkitys Pohjois-Korean ydinvoimakriisin ratkaisemisessa. Vuonna 2003 järjestetyissä neuvotteluissa Kiina oli se osapuoli, joka järjesti neuvottelut eikä Kiina ole sen jälkeen hellittänyt ratkaisun saavuttamisessa (Medeiros & Fravel 2003). Tällä liikkeellä Kiina on saavuttanut arvostusta Aasian ja muun maailman silmissä säilyttäen hyvät suhteensa kuitenkin myös Pohjois-Koreaan. Näin toimimisella Kiina kuitenkin edistää omaa etuaan, mutta se on samalla myös osoitus Kiinan johdon osaamisesta ja vahvuudesta eri vaatimusten välillä.

Tutkittaessa Kiinan johdon valtiokäsitystä kansainvälisen yhteisön kontekstissa huomio on kiinnitettävä johdon puheiden ja ulkopoliittikan lisäksi myös Kiinan historialliseen asemaan keskustan valtakuntana sekä sen yhteiskunnan kehittymiseen. Kiina on muuttunut keisarikunnasta kansallisvaltioksi sekä muuttunut tasavallaksi ja kansantasavallaksi (Nathan & Ross, 1998, 19). Kiinan historiallista vahvaa asemaa eikä siitä seuranneita mielikuvia ja asenteita voida erottaa erikseen, vaan näiden vaikutus on nähtävissä tänäkin päivänä, koska toiminnan tottumukset, asenteet, uskomukset ja muistot siitä kuinka asiat on tehty vaikuttavat nykyiseen toimintaan (Nathan & Ross 1998, 21). Kiinan historia on kuitenkin kokonaisuudessaan hyvin laaja, ja siksi sen perinpohjainen käsittely tutkimuksessa on mahdotonta. Kuitenkin Kiinan historiastakin on löydettävissä sekä heikon että vahvan valtion käsitykseen pohjautuvia asioita, samalla tavalla kuin sen nykyisestäkin toiminnasta. Esimerkiksi symbolinen Kiinan muuri on osoitus sekä valtion heikkoudesta että vahvuudesta. Muurin merkitystä valtion heikkoutena korostaa muurin antama näkemys siitä, että valtio on herkkä valtaamiselle. Vastaavasti valtion vahvuutta osoittaa tulkinta siitä, että muuri korostaa taloudellista ja kulttuurista ylemmyyttä ja mahdollisuutta pitää valtaaminen loitolla tekniikan ja valppauden saavutuksilla. (Nathan & Ross 1998, 24.)

Kiinan johdon puheiden ja teorioiden tarkastelu osoittavat, että Kiinasta on löydettävissä sekä heikon että vahvan valtion tunnusmerkkejä. Kiinan valtiokäsityksen voidaan sanoa perustuvan diplomaattisen toimintatavan muutoksen kautta tapahtuneeseen asennemuutoksen, jonka seurauksena valtiossa on uskottu vahvan valtion periaatteeseen, mutta samalla nöyryyteen. Kun nähdään historiallinen asema ja tämänhetkinen vahvuus sekä valtion idean perusta, valtio on mahdollista nähdä vahvana. Näkemällä kansainvälisen yhteisön kentän laajana ja korostamalla muiden toimijoiden, instituutioiden ja normien merkitystä Kiinan johto on tunnustanut, että se ei voi enää toimia yksin taatakseen oman kehityksensä. Jotta johto voi tavoitella omia päämääriään, sen toiminnan on perustuttava multipolaariseen toimintaan, joka näkyy Kiinan läpikäymän muutoksen taustaa vasten.

Tunnustamalla alueellisten ja kansainvälisten organisaatioiden merkityksen turvallisuuden takaajana johto on todennut, että sen on muutettava toimintatapaansa. Hyväksymällä omat sisäiset heikkoutensa ja valtion vasta nousevan merkityksen on Kiinan valtiokäsityksen perustana kansainvälisen yhteisön kontekstissa paitsi näkemys vahvasta valtiosta myös sen nöyryydestä. Kiinan valtiokäsityksessä vallitseva nöyryys on tullut esiin tosiasioiden tunnustamisen kautta, joka tulee konkreettisesti esiin siinä, että Kiinassa on tunnustettu maailman unipolaarisuus ja että Yhdysvaltojen asema tulee säilymään vielä vuosikymmeniä (Medeiros & Fravel 2003). Nöyryys ei kuitenkaan tarkoita sitä, että tämän voisi olettaa olevan koko valtiokäsityksen perustan, koska johto korostaa Kiinan vahvuutta puheissaan ja toiminnassaan. Vahvuuden korostaminen tulee esiin muun muassa johdon esiintymisessä aloitteentekijän roolissa, minkä kautta sen on mahdollista luoda kuvaa vahvasta valtiosta, jonka vahvuus oikeuttaa sen aseman kansainvälisen politiikan toimijana.

Valtiokäsityksessä vallitseva nöyryys tulee enemmänkin esiin Kiinan johdon puheissa valtion ulkopuolelle. Näin ollen Kiinan valtiokäsitystä tutkittaessa on esiin otettava olennainen piirre siitä, että johto esittää Kiinan sellaisena, jollaisena muut haluavat sen nähdä. Se, mitä tuotetaan ulospäin on usein muokattu sen perusteella, mitä ulkopuoliset haluavat kuulla. Ei sillä perusteella, mitkä taustalla vaikuttavat asiat oikeasti ovat. Tätä voidaan soveltaa täysin myös Kiinan valtiokäsitykseen kansainvälisen yhteisön kontekstissa. Ulospäin annetaan kuvaa Kiinan johdon laajasta ja yhteistyösuuntautuneesta näkemyksestä kansainväliseen yhteisöön ja nöyrästä asennoitumisesta uuteen ulkopoliittiseen toimintakenttään sekä Kiinan valtioon kyseisen kentän toimijana. Nöyränä

esiintyminen palvelee Kiinan etua parhaiten, koska sitä kautta sitä ei koeta uhkana, vaan otetaan kansainvälisen yhteisön areenalle tasa-arvoisena toimijana.

Edellisten Kiinan johdon puheiden vakuuttavuus ja viestien sisältö tulevat esiin nimenomaan puheteon kautta. Puheteko sisältää sanojen antaman sisällön, mutta myös tilanne, jossa puhe pidetään, saattaa antaa toisenlaisen viestin (Hart 1997, 38). Puheilla kansantasavallan tavoitteista alueellisen yhteistyön ja kehityksen puolesta johdon on mahdollista rakentaa luottamusta Kiinan valtiota kohtaan. Vetoamalla yhteiseen hyvään ja kehitykseen sekä rauhaan Aasian alueella luodaan positiivista mielikuvaa koko Kiinan valtiosta ja sen politiikasta sekä pyrkimyksistä Aasian alueella. Konteksti, jossa kyseiset puheet on pidetty, liittyy olennaisesti Aasian alueelle, jolloin puheiden sävy ja sisältö on muokattu sen mukaan, mitä kuulijat haluavat kuulla. Merkittävää puheteon vakuuttavuuden kannalta on se, mitä jätetään kertomatta. Kun johtajien puheet on suunnattu Aasian alueelle, merkittävää puheen vakuuttavuuden osalta on se, ettei Kiinasta tehdä liian vahvaa ja voimakasta, koska tämän myötä puheen perimmäinen päämäärä jäisi saavuttamatta.

Puheita tutkittaessa huomio on kiinnitettävä siihen, että se on toimintaa. Kuten Hart (1987, xxi) ottaa esiin, puheenpitäjä tekee valinnan siitä kenelle hän puhuu, ajankohdan, missä hän puhuu ja kuinka pitkään hän puhuu. (Hart, 1996, 40.) Puheen vaikuttavuutta tarkasteltaessa esiin onkin otettava viesti, yleisö, aihe, vakuuttava kenttä, puitteet, puhuja ja keinot sekä kulttuurinen raja (Hart 1996, 47). Koska Kiinan johdon puheita on tutkittu tekstin muodossa, se aiheuttaa, että esimerkiksi puhujan esiintymistä, sanan painotuksia ja niin edelleen on mahdotonta tutkia. Tämä retoriikan malli antaa kuitenkin mahdollisuuden tarkastella Kiinan johdon puheita, mikä samalla auttaa sen valtiokäsityksen hahmottamisessa.

Tutkimuksessa on puheiden analysoinnin osalta otettu esiin jo aikaisemmin puitteet, jossa puhe on esitetty sekä yleisö. Onkin huomattava, että jokainen tutkimuksessa käsitelty puhe on pidetty tilaisuuksissa, jossa puhe on suunnattu Kiinan ulkopuolelle. Puheet on pidetty alueellisten ja kansainvälisten organisaatioiden tai kokousten sisällä, jolloin tällä seikalla on merkityksensä siihen, mitä puhutaan, miksi puhutaan ja millä tavalla. Tutkituissa puheissa on noussut esiin yleisön vakuuttaminen siitä, että Kiinan intresseissä on kansainvälinen yhteisö, että se toimii jo näiden periaatteiden mukaan sekä lisäksi

vakuuttelut Kiinan sopivuudesta kansainvälisen yhteisön areenalle. Samalla on pyritty korostamaan myös sopivassa määrin Kiinan valtion voiman merkitystä. Sillä, että Kiinan johto esiintyy aloitteentekijän roolissa, on merkitystä nimenomaan siksi, että Kiina nähdään vahvana. Johdon strategisten tavoitteiden kannalta Kiinan ulkopuolelle ei ole kuitenkaan syytä antaa liian voimakasta mielikuvaa siitä, että Kiina on voimaltaan vahva ja sen johto ajattelee tämän mukaisesti. Tämä voitaisiin nähdä epäilyä herättävänä eleenä muiden valtioiden keskuudessa. Tässä näkyy se, mikä merkitys yleisöllä ja halutulla viestin sisällöllä ja sen merkityksellä on. Mikäli puheet olisi esitetty Kiinan sisälle, olisi todennäköistä, että puheissa olisi korostettu Kiinan kasvua taloudellisina lukuina ja tästä koituvaa hyötyä sekä osoitettu Kiinan valtion voimaa myös muina lukuina ja konkreettisina asioina.

Myös tutkitut Kiinan johdon puheiden aiheet korostavat tilanteen ja tarkoituksen merkitystä. Aiheet koskevat lähinnä kansainväliseen yhteisöön liittyviä kysymyksiä, turvallisuutta, yleisiä kehityslinjoja, yhteistyötä, instituutioiden merkitystä ja niin edelleen. Myös aihevalinta on yksiselitteinen yleisön ja tilanteen huomioon ottaen. Kiinan yhteiskuntaan suunnatuissa puheissa korostuisivat puheet hyvinvoinnin kasvusta, maataloudesta, modernisaatiosta ja muista asioita, jotka koetaan tärkeiksi Kiinan sisällä.

Kiinan johto ei ole puheissaan käyttänyt monimutkaisia keinoja puheen vaikuttavuuden, viestin sisällön ja sillä tavoiteltujen päämäärien eteen. Se on tuonut puheissa esiin asioita, joista ulkopuoliset haluavat kuulla. Kun johto on tiedostanut sen, että Kiina koetaan uhkana, se on ymmärtänyt, mihin sen on puheillaan tähdättävä. Sen on ollut pakko korostaa yhteistyökykyisyyttä, kansainvälisten sääntöjen mukaan toimimista ja yleisten normien muodostamisen tärkeyttä.

Mikäli edellinen liitetään Kiinan valtiokäsitykseen, nousee esiin Kiinan johdon vahva tietoisuus omasta valtiosta ja siitä millaisena se nähdään. Tämä puhuu ulkopoliittisen muutoksen puolesta. Diplomaattisen toimintatavan muutoksen kautta Kiinassa on muuttunut käsitys valtion vahvuudesta ja sen näkemisestä kansainvälisen sektorin yhtenä suurista toimijoista, mutta samalla johto kuitenkin tiedostaa tämänhetkisen interdependenttisen asemansa. Johdon voidaan sanoa ymmärtäneen, että sen on paitsi vakuutettava kansainvälisen yhteisön kenttä omista tavoitteistaan myös oman maan kansalaiset omasta toiminnastaan. Kiinan valtiokäsityksen voidaan sanoa pohjautuvan

vahvaan tietoisuuteen itsestä ja siitä, mihin Kiina pystyy. Samalla valtiokäsityksen perusteella voidaan päätellä, että Kiinaa ei nähdä liian vahvana, niin ettei sillä olisi parantamisen varaa. Tässä tulee esiin nimenomaan valtion sisäinen heikkous, mihin myös Kiinan on pureuduttava.

Retoriikan merkityksen vuoksi puheissa on mentävä sanojen taakse ja muodostettava sekä niin historiallista kuin nykyistäkin taustaa vasten puheiden takana olevan todelliset päämäärät ja ajattelumallit, jossa korostuu Kiinan ulkopoliittikan muutos sekä strategiset päämäärät. Kiinan valtiokäsityksessä vallitsevaa nöyryyttä pyritään ennen kaikkea korostamaan Kiinan ulkopuolelle suunnatuissa puheissa, ylimääräisen vahvuuden korottamisen sijaan. Kiinan taloudellisen kasvun ja modernisaation myötä tapahtunut valtion voiman vahvistuminen on muuttanut samalla valtiokäsitystä vahvan valtion suuntaan, mikä antaa samalla uskoa Kiinan kokonaisstrategian mukaiseen päämäärään pyrkimiseen, kunhan samalla otetaan huomioon se millaisena muut haluavat Kiinan nähdä. Tämä on kuitenkin hyvin poikkeava näkökulma siihen, millaisena Kiina todellisuudessa nähdään. Epätasa-arvoisuus, korruptio, ihmisoikeuskysymykset ja yksinvalta ovat asioita, jotka yhä edelleen on yhdistettävissä Kiinaan. Samalla kyseiset asiat vaikuttavat siihen, millaisena muu maailma Kiinan näkee.

Tutkittaessa Kiinan valtiokäsitystä kansainvälisen yhteisön kontekstissa sekä ulkopoliittikan muutoksen taustaa vasten esiin tulee koko valtiokäsityksessä tapahtunut muutos. Maon ja Dengin aikana vallinnut näkemys nöyrästä valtiosta uhrin asemaa korostaen on muuttunut vahvaan tietoisuuteen itsestä ja valtion mahdollisuuksista. Samalla tässä kuitenkin näkyy ulkopuolelle suunnattu nöyryys, joka ei kuitenkaan välttämättä tule olemaan määrävä tekijä tulevaisuudessa. Tutkittaessa Kiinaa onkin muistettava, että kun Kiina sitoutuu enemmän kansainvälisen politiikan toimijaksi, siitä tulee taitavampi käyttäessään ulkopoliittikkaansa ja ulkosuhteitaan niin, että nämä palvelevat sen intressejä (Medeiros & Fravel 2003). Tästä on mahdollista antaa osoitus jo nyt esimerkiksi edellä tulleiden Pohjois-Korean neuvotteluiden osalta, joiden taustalla voidaan nähdä Kiinan valtion edun ja turvallisuuden tavoittelu. Oppiessaan yhä enemmän kansainvälisen politiikan sääntöjä, vahvistaessaan omaa valtiotaan ja kehittäessään vahvan valtion kuvaa ja imagoa, Kiinasta tulee entistä varteenotettavampi toimija ja kilpakumppani, jota ei ole syytä jättää kansainvälisen politiikan päätöksenteon ulkopuolelle.

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tämän pro gradu -tutkimuksen aiheen herättäjinä toimivat Kiinassa tapahtuneet diplomaattisen toimintatavan ja ulkopolitiikan muutokset, joiden myötä Kiinan johto siirtyi pois bilateraalisten suhteiden harjoittamisesta ja kääntyi kohti multilateraalista toimintaa ja kansainvälistä yhteisöä. Kyseinen asetelma asetti tutkimisen arvoiseksi seikan, onko Kiinan valtiokäsitys muuttunut kyseisen tilanteen kautta. Täten varsinainen tutkimuskysymys kiteytyi kysymykseksi Kiinan valtiokäsityksestä kansainvälisen yhteisön kontekstissa.

Toteuttamalla tutkimus ulkopolitiikan taustaa vasten pyrittiin hahmottamaan Kiinan johdon ulkopolitiikassa vallitsevia piirteitä suhteessa Aasiaan ja kansainväliseen yhteisöön. Näiden piirteiden kautta oli mahdollista hahmotella Kiinan ulkopolitiikan ominaisuuksia ja tulkita näiden kautta muodostunutta valtiokäsitystä.

Kiinan valtiokäsityksen tutkiminen toi esiin erityisesti turvallisuuden käsitteen merkityksen osana Kiinan johdon harjoittamaa ulkopolitiikkaa. Tämä tuli esiin sekä diplomaattisen toimintatavan muutoksen tuoman tavoitteiden muuttumisen kautta, että myös selkeänä osana Kiinan johdon tavoitteita päästä osaksi alueellisia ja kansainvälisiä organisaatioita. Koska rauhalliset ja vakaat olot ovat vaatimuksena Kiinan kehittymiselle, multilateraalisten instituutioiden jäsenyyden nähdään takaavan nämä parhaiten. Kiinan kohdalla turvallisuuden käsitteen merkitys ei ole kuitenkaan yksiselitteinen. Turvallisuutta voidaan pitää joko päämääränä itsessään tai vain välineenä todellisten päämäärien saavuttamiseksi, jolloin turvallisuuden käsitteessä nousee esiin sen strateginen merkitys.

Tutkimuksessa pystyttiin esittämään argumentteja sekä heikon että vahvan valtion periaatteisiin pohjautuvaan valtiokäsitykseen. Tällöin todettiin Kiinan valtiokäsityksessä vallitsevan myös nöyryyden piirteen. Kiinan johdon puheiden analyysin ja teoreettisen viitekehyksen tulkinnan kautta voitiin tehdä päätelmät siitä, että kiinalainen valtionäkemykseen pohjaa paitsi vahvan valtion näkemiseen myös nöyryyteen. Valtion näkeminen vahvana pohjaa sekä sen historialliseen, nykyiseen että tulevaan asemaan ja merkitykseen sekä koko diplomaattisen muutoksen kautta nousseeseen luottamukseen omasta valtiosta. Nöyryys tulee ennen kaikkea esiin Kiinan johdon argumentaatiossa muita toimijoita kohtaan, joiden

kanssa Kiinan on pyrittävä toimimaan yhteistyössä, jotta sen kokonaisstrategian mukainen päämäärä toteutuisi. Tämä päämäärä tulee esiin erityisesti Kiinan ulkopuolelle suunnatuissa puheissa. On Kiinan valtion edun mukaista, että se esiintyy nöyränä ylimääräisen vahvuuden korostamisen sijaan, koska Kiinan on tärkeää ottaa esiin se, millaisena muut sen näkevät ja millaisena Kiinan johto haluaa valtionsa nähtävän.

Kiinan johdon puheiden kautta esiin tulevan nöyryyden ei kuitenkaan voida sanoa olevan Kiinan valtiokäsityksen perusta. Vaikka Kiinan johto esiintyy nöyränä ja yhteiset säännöt omaksuneena valtiona, puheissa korostuu valtion vahvana näkeminen. Vahvuus tulee esiin muun muassa johdon korostaessa sen oman ulkopoliittikan linjan ottamista osaksi kansainvälisen politiikan yleisiä periaatteita. Niiden kautta johto haluaa korostaa Kiinan olevan tarpeeksi vahva, ettei sen tarvitse eikä se halua suostua toisten tekemiin päätöksiin, vaan se on otettava mukaan tasavertaisena toimijana. Lisäksi Kiinan johdon esiintyminen aloitteentekijän, toimeenpanijan ja vastuunottajan roolissa viittaa käsitykseen valtiosta vahvana. Vahvan valtion periaatetta ei myöskään voida erottaa Kiinan valtion idean muodostumisesta. Tämän osalta tutkimuksessa on tehty päätelmiä siitä, että Kiinan valtio muodostuu maksimaalisen valtion periaatteeseen sekä valtio-kansakunta -mallin mukaiseen rakenteeseen. Tällä on osoitettu olevan merkityksensä myös Kiinan valtiokäsitykselle samoin kuin Kiinan historiallisella asemalla, jolla on vahva merkityksensä kiinalaiseen ajatteluun tänäkin päivänä.

Koska Kiinan talous on yksi maailman nopeimmin kasvavista, se nousee tärkeäksi osaksi paitsi maailmantaloutta niin myös maailmanpolitiikkaa. Kiinan vahvistunut asema onkin saanut muun maailman kokemaan Kiinan uhkana ja pohtimaan, haastaako Kiina Yhdysvaltojen hegemonian. Mikäli Maailmanpankin mukaisen köyhyysmääritelmän, eli alle euron päivätuloilla elää Kiinassa kuudennes väestöstä ja kun WHO:n mukaan 90 % maaseudun väestöstä on julkisen terveydenhuollon ulottumattomissa, on Kiinalla paljon kehitettävää (Kallio 2005, 75). Ennen kuin Kiina voi haastaa Yhdysvallat, sen on kehitettävä koko yhteiskuntaansa, ja tämä vie vuosikymmeniä. Kiinan aseman vahvistuminen aiheuttaa kuitenkin sen, että Kiinan on mahdollista yhä enenevässä määrin käyttää ulkopoliitiikkaa ja ulkopoliittisia suhteita oman valtion hyödyn tavoitteluun. Kiinan valtiokäsityksessä vallitseva oman valtion vahvana näkeminen ei liity vain yleiseen käsitykseen valtiosta, vaan siihen millaista politiikka johto tämän perusteella harjoittaa. Kun Kiina nähdään vahvana, johdolla on yhä enemmän luottamusta ja tahtoa tavoitella

omia tavoitteitaan ja hyötyä. Näitä toimintoja hyödyntämällä sen asema vahvistuu. Kiinan diplomaattisen muutoksen edessä ja sen oppiessa yhä paremmin kansainvälisen politiikan toimintatapoja se nousee vahvaksi haastajaksi jo pelkästään alueellisen merkityksensä kautta.

Kiinan vahvistuva asema ja valtion näkeminen vahvana nostaa tutkimuksen kohteeksi tarkemmin koko Kiinan tulevan kehityksen. Onko näkemys vahvasta valtiosta pohja sille, että Kiina tavoittelee hegemoniaa ja pyrkii haastamaan Yhdysvallat? Vai haluaako se tätä? Mitkä ovat Kiinan johdon poliittiset päämäärät sen jälkeen, kun se on saavuttanut tavoitteensa olla osa kansainvälisen yhteisön poliittista päätöksentekoa? Kiinan johdon intresseissä on suuri merkitys myös Aasiassa, jolloin tutkimuksen kohteena on nostettava esiin myös Kiinan vahvistuva rooli tällä alueella. Myös Intian kasvava talous ja kehittyminen vaikuttavat tähän. Haastaako Intia Kiinan sen omalla alueella? Vahvistuuko samalla kysymys siitä, millaista toimintatapaa voimistuva Kiina kansainvälisen politiikan sektorilla tulee käyttämään? Se, millaista toimintatapaa Kiina tulee käyttämään konkretisoituu muun muassa Taiwanin kautta. Kiinan ja Taiwanin yhdistämistavoitteen takaamiseksi Kiina voi kansainvälisen yhteisön kontekstissa käyttää hyvinkin voimakkaita toimia.

Tärkeimpänä Kiinan tutkimukseen liittyvänä jatkotutkimuskysymyksenä voidaan kuitenkin pitää koko Kiinan kehitystä ja erityisesti Kommunistisen puolueen asemaa. Kuten tutkimuksessa on tullut esiin, Kiinalla on lukuisia sisäisiä heikkouksia, joihin sen on pyrittävä vastaamaan. Samalla näillä heikkouksilla voidaan sanoa olevan vaikutusta myös Kiinan kommunistisen puolueen legitimitetin suhteen, jolloin kysymyksen kohteeksi nousee Kiinan merkitys kommunistisena valtiona. Pystyykö kommunistinen puolue vastaamaan Kiinaan kohdistuviin poliittisiin ja taloudellisiin haasteisiin sekä markkinatalouden asettamiin vaatimuksiin, vai vahvistuuko kansan vastustus puoluetta kohtaan, jolloin seurauksena on legitimitettivaje?

Sisäisestä heikkoudesta huolimatta Kiina jatkaa kasvuaan. Puheet Kiina-ilmion negatiivista puolista unohtuvat vuosien kuluessa, ja Kiina vahvistaa asemaansa poliittisena ja taloudellisena toimijana. Oli Kiinan tulevaisuus millainen tahansa, se on myös tulevaisuudessa nähtävissä sekä uhkana että mahdollisuutena tutkijan näkökulmasta riippuen.

LÄHTEET

- Asikainen, Raisa. 2005. Kenen kunnia? Kiinalainen nationalismi ja kansallinen omantunnonarvo. Teoksessa R. Asikainen & J. Vuori (toim.) Kiinan yhteiskunta muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus. 186–202.
- Asikainen, Raisa & Vuori, Juha. 2005. Kiinan yhteiskunta muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus.
- Bates, Gill. 2006. China's Evolving Regional Security Strategy. Teoksessa D. Shambaugh (toim.) Power Shift: China and Asia's New Dynamics. Berkeley, Los Angeles, London: University of California Press. 247-265.
- Burchill, Scott. 2005. National Interests in International Relations Theory. Basingstoke, Hampshire, Houndmills, New York: Palgrave Macmillan.
- Bush, Richard. 2006. Taiwan faces China. Teoksessa D. Shambaugh (toim.) Power Shift: China and Asia's New Dynamics. Berkeley, London Los Angeles: University of California Press. 170-186.
- Buzan, Barry. 1991. People, States & Fear. New York: Harvester Wheatsheaf.
- Buzan, Barry, De Wilde, Jaap & Waever, Ole. 1998. Security: A New Framework For Analysis. Boulder, London: Lynne Rienner Publishers.
- Buzan, Barry & Little, Richard. 2000. International Systems in World history. Oxford: Oxford University Press.
- Buzan, Barry. 2004. From International to World Society? English School Theory and the Social Structure of Globalisation. Cambridge: Cambridge University Press.
- Chung, Jae Ho 2006. China's Ascendancy and the Korean Peninsula: From Interest Reevaluation to Strategic Realignment. Teoksessa D. Shambaugh (toim.) Power Shift: China and Asian's New Dynamics. Berkeley, London, Los Angeles: University of California Press. 151-169.
- Cohen, Stephen Philip. 2001. India: Emerging Power. Washington D.C: Brookings institution
- Eskola, Jari & Suoranta, Juha. 1998. Johdatus laadulliseen tutkimukseen. Tampere: Vastapaino.
- Ge, Yun. 2005. Kansalaisjärjestöjen toimintamahdollisuudet Kiinassa. Teoksessa R. Asikainen & J. Vuori (toim.) Kiinan yhteiskunta muutoksessa. Helsinki: Gaudeamus. 130-148.

- Hart, Roderick P. 1997. *Modern Rhetorical Criticism*. Boston, London, Singapore, Sydney, Tokyo, Toronto: Allyn and Bacon.
- Hook, Glenn D., Gilson, Julie, Hughes, Christopher W. & Dopson, Hughes. 2001. *Japan's International Relations: Politics, Economy & Security*. London, New York: Routledge.
- Hsüeh, Chün-tu. 1977. *Dimensions of China's Foreign Relations*. London, New York, Washington: Praeger.
- Kallio, Jyrki. 2005. Onko Kiinassa keskiluokkaa? Teoksessa R. Asikainen & J. Vuori (toim.) *Kiinan yhteiskunta muutoksessa*. Helsinki: Gaudeamus. 73–88.
- Jakobson, Linda. 2005. *Kiinan vaikeat valinnat: yhteiskunnallisen murroksen tiellä*. Helsinki: Edita.
- Jokinen, Arja, Juhila, Kirsi & Suoninen, Eero. 1993. *Diskurssianalyysin aakkoset*. Tampere: Vastapaino.
- Jokinen, Janne. 1999. Burma, Laos, Thaimaa ja Vietnam Kiinan modernisaatiokauden ulkopolitiikassa. Teoksessa M. Siika (toim.) *Kiinan modernisaatio*. Turku: Turun yliopisto. 176–211.
- Kakkuri-Knuuttila, Marja-Liisa. 1999. Retoriikka. Teoksessa M. Kakkuri-Knuuttila (toim.) *Argumentti ja Kriittikki*. Helsinki: Gaudeamus. 233-272.
- Lewis, Charlton M. & Morton, Scott W. 2004. *China: its history and Culture*. Chicago, Lisbon, London, Madrid, Mexico City, Milan, New Delhi, New York, San Francisco, San Juan, Seoul, Singapore, Sydney, Toronto: McGraw-Hill Companies.
- Luoma-Aho, Mika. 2003. Valtio geopolitiikan ruumiillistumana. Teoksessa V. Harle & S. Moisio (toim.) *Muuttuva Geopolitiikka*. Helsinki: Gaudeamus. 57–73.
- Luostarinen, Heikki & Väliverronen, Esa. 1991. *Tekstinsyöjät*. Jyväskylä: Vastapaino.
- Marx, Karl & Engels, Friedrich. 1972. *Kommunistisen puolueen manifesti*. Helsinki: Kansankulttuuri.
- Moore, Thomas G. & Yang, Dixia. 2001. *Empowered and Restrained: Chinese Foreign Policy in the Age of Economic Interdependence*. Teoksessa D. Lampton (toim.) *Making of Chinese Foreign and Security Policy in the ERA of Reform, 1978-2000*. Standford: Stanford University Press. 191-229.
- Nathan, Andrew J. & Ross, Robert S. 1998. *The Great Wall and The Empty Fortress: China's Search for Security*. London, New York: W.W. Norton & Company.
- Nojonen, Matti. 2005. *Kiinan talouden uudistukset ja uudet haasteet*. Teoksessa R. Asikainen & J. Vuori (toim.) *Kiinan yhteiskunta muutoksessa*. Helsinki:

Gaudeamus. 27- 51.

- Paloheimo, Heikki & Wiberg, Matti. 1997. *Politiikan perusteet*. Porvoo: WSOY.
- Perelman, Chaim. 1996. *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.
- Potter, Pitman B. 2001. *The Chinese Legal System: Globalization and local legal culture*. London and New York: Routledge.
- Potter, Jonathan & Wetherell, Margaret. 1987. *Discourse and social psychology*. London: Sage.
- Ranganathan, C.V. 2002. *The China Threat: A View from India*. Teoksessa H. Yee & I. Storey (toim.) *China Threat: Perceptions, Myths and Reality*. London, New York: Routledge Curzon Taylor & Francis Group. 293-307.
- Shambaugh, David. 2003. *Modernizing China's Military: Progress, Problems and Prospects*. Berkeley, London, Los Angeles: University of California Press.
- Shambaugh, David. 2006. *Return to the Middle Kingdom? China and Asia in the Early Twenty-First Century*. Teoksessa D. Shambaugh (toim.) *Power Shift: China and Asia's New Dynamics*. Berkeley, London, Los Angeles: University of California Press. 23-47.
- Sutter, Robert G. 1986. *Chinese Foreign Policy: Developments After Mao*. Eastbourne, Hong Kong, New York, Philadelphia, Sydney, UK Toronto, Tokyo: Praeger Publishers.
- Vuori, Juha. 2005. *Puolueen turvallisuus kansallisena turvallisuutena Falun Gongin uhka Kiinan kansantasavallalle*. Teoksessa R. Asikainen & J. Vuori (toim.) *Kiinan yhteiskunta muutoksessa*. Helsinki: Gaudeamus. 217–243.
- Weber, Max. 1978. *Economy and Society*. Berkeley, London, Los Angeles: University of California Press.
- Yee, Herbert & Storey, Ian. 2002. *China Threat: Myths and Reality*. New York: Routledge Curzon.
- Zhang, Yunling & Tang, Shiping. 2006. *China's Regional Strategy*. Teoksessa D. Shambaugh (toim.) *Power Shift: China and Asia's New Dynamics*. Berkeley, London, Los Angeles: University of California Press. 48-70.

Elektroniset lähteet

The Central People's Government of the People's Republic of China. White Paper on Political Democracy, 19.10.2005, [viitattu 11.4.2006]. Saatavilla www-muodossa:

<URL: <http://www.china.org.cn/english/2005/Oct/145718.htm>>

Medeiros, Evan S & Fravel, Taylor M. 11/12.2003 China's New Diplomacy, [viitattu 27.5.2006]. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com):

<URL:<http://www.foreignaffairs.org/20031101faessay82604/evan-s-medeiros-m-taylor-fravel/china-s-new-diplomacy.html>>

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 23.10.2003, [viitattu 5.3.2006]. Saatavilla [www-](http://www.muodossa.com) muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zzjg/yzs/gjlb/2792/default.htm>>

Ministry of Foreign Affairs of the People's Republic of China, 23.10.2003, [viitattu 5.3.2006]. Saatavilla [www-](http://www.muodossa.com) muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjb/zzjg/yzs/gjlb/2711/default.htm>>

China's National Defense in 2000, [viitattu 5.3.2006]. Saatavilla [www-](http://www.muodossa.com) muodossa: <URL: <http://www.china.org.cn/e-white/2000/index.htm>>

Aineisto

Hu, Jintao. Hu Jintao Delivers an Important Speech at the UN Summit, 16.9.2005, [viitattu 22.2.2006]. Saatavilla [www-](http://www.muodossa.com) muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t212614.htm>>

Li, Zhaoxing. Foreign Minister Li Zhaoxing Delivers a Speech to the UN General Assembly, 28.9.2004, [viitattu 3.2.2006]. Saatavilla [www-](http://www.muodossa.com) muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t163560.htm>>

Li, Zhaoxing. Peace, Development and Cooperation- Banner for China's diplomacy in the New Era, 22.8.2005, [viitattu 5.4.2006]. Saatavilla [www-](http://www.muodossa.com) muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t208032.htm>>

Li, Zhaoxing. Li Zhaoxing Attends the 60th Session of the United Nations General Assembly and Deliveres a Speech at the General Depate, 19.9.2005, [viitattu 23.2.2006]. Saatavilla [www-](http://www.muodossa.com) muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t213130.htm>>

Li, Zhaoxing. A Road Towards Peace, Harmony and Common Development- Statement by Mr. Li Zhaoxing, Minster of Foreign Affairs of China At the General Debate of the 60th Session of the UN General Assembly, 19.9.2005, [viitattu 5.4.2006]. Saatavilla [www-muodossa](http://www.muodossa.com): <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t214571.htm>>

Qian, Qichen. Meeting Challenges with Strengthened Cooperation and Working Together

- for a Better Future, 26.4.2004, [viitattu 14.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t92253.htm>>
- Qian, Qichen. Multilateralism, the Way to Respond to Threats and Challenges, 2.7.2004, [viitattu 23.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t142393.htm>>
- Qian, Qichen. Stepping up International and Regional Cooperation to Put an End to Armed Conflicts and Remove their Sources, 6.7.2004, [viitattu 23.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t142395.htm>>
- Shen, Guofang. Towards an Enhanced Role of the UN security Council in Maintaining International Peace and Security, 21.11.2003, [viitattu 4.2.2006]. Saatavilla www- Muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/xwfw/zyjh/t45317.htm>>.
- Tang, Jiaxuan. Statement by Foreign Minister Tang Jiaxuan at the 54th Session of the UN General Assembly, 19.11.1999, [viitattu 21.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t24953.htm>>
- Tang, Jiaxuan. Speech by Foreign minister Tang Jiaxuan At the ASEAN plus China, Japan and Korea Foreign Ministers´ Meeting, 20.8.2002, [viitattu 14.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t25082.htm>>
- Tang, Jiaxuan. Speech by State Councilor Tang Jiaxuan at the Opening Ceremony of the Symposium on “China and the United Nations”, 24.10.2005, [viitattu 23.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t218175.htm>>
- Tang, Jiaxuan. Remarks by State Councilor Tang Jiaxuan at the Opening Ceremony of the 3rd East Asia Forum, 31.10.2005, [viitattu 14.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t219246.htm>>
- Wang, Guangya. Make Joint Efforts Towards a Healthy Development of the Cause of Human Rights, 8.6.2002, [viitattu 5.4.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t25072.htm>>
- Wang, Guangya. Speech by H.E Wang Guangya Vice Foreign Minister of the People´s republic of China and Head of the Chinese Delegation At XIII Summit of the Non-aligned Movement, 24.2.2003, [viitattu 5.4.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t19582.htm>>
- Wen, Jiabao. Wen Jiabao Attends Asia Cooperation Dialogue Foreign Ministers Meeting: China Never Seek Hegemony, 4.7.2005, [viitattu 3.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL: <http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t191081.htm>>

Wen, Jiabao. Strengthening Partnership Through Increased Dialogue and Cooperation, 9.10.2004, [viitattu 3.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t164329.htm>>

Wen, Jiabao. China´s Peaceful Development: An Opportunity for East Asia, 14.12.2005, [viitattu 14.2.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t228273.htm>>

Wu, Bangguo. Stepping up Multilateral Cooperation to Promote Common Development, 8.9.2005, [viitattu 5.4.2006]. Saatavilla www- muodossa: <URL:

<http://www.fmprc.gov.cn/eng/wjdt/zyjh/t215709.htm>>